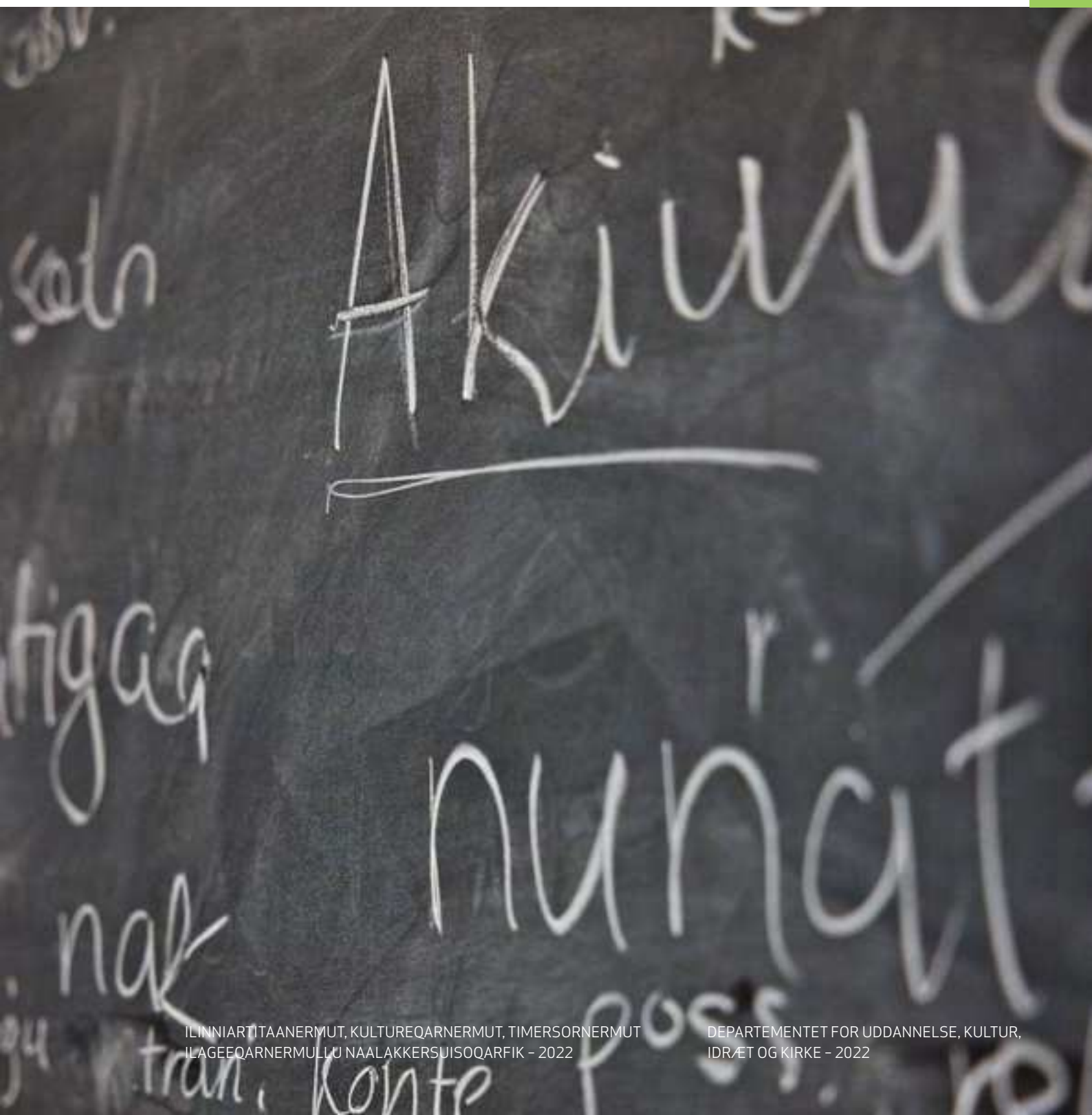

ILINNIARTITAANERMUT PILERSAARUT II UDDANNELSESPLAN II

2022

Naalakkersuisut Ilinniartitaanermut Pilersaarutaat II 2022

Ilinniartitaanermut, Kultureqarnermut, Timersornermut
Ilageeqarnermullu Naalakkersuisoqarfik

Naalakkersuisuts Uddannelsesplan II 2022

Departementet for Uddannelse, Kultur, Idræt og Kirke
2022

Ilusilersuisoq | Layout: irisager.gl

Assit | Fotos: Christian Klindt Sølbeck

NAALAKKERSUISUT ILINNIARTITAANERMUT PILERSAARUTAAT II
NAALAKKERSUISUTS UDDANNELSESPLAN II

ILINNIARTITAANERMUT PILERSAARUT II UDDANNELSESPLAN II **2022**

Imarisaa

7	1	Siulequt
9	2	Aallarniut
11	3	Eqikkaaneq
13	4	Atualerneq sioqqullugu ingerlatsivik
17	5	Meeqqat atuarfianni suliaasaqarfik
17	5.1	Aallarniut
19	5.2	Suliniutit /ingerlatat
19	5.2.1	Meeqqat atuarfiannik ingerlatsisut suleqatigiinnerat pitsaassusilersuiner aamma atuarfimmi atuartitsiner
21	5.2.2	Oqaatsini aamma matimatikkimi fagitigut piginnaasanik nukittorsaaneq
22	5.2.3	Immikkut atuartitsineq aamma peqataatitsineq
23	5.2.4	Kattuffiit suleqatigalugit atuartitsissutissanik kalaallisut suliaasanik saqqummersitsisarneq
24	5.2.5	Atuartut atugarissaarnerat
25	5.2.6	IT-mik atuisinnaassuseq - perorsimassuseq aamma teknologiimik paasinnineq
28	6	Inuusuttuaqqat ilinniagaqanngitsut imaluunniit suliffeqanngitsut
28	6.1	Aallarniut
29	6.2	Suliniutit
29	6.2.1	QAQISA
30	6.2.2	NUIKI 2.0
31	6.2.3	Suliniut annertusiartortumik imminut pilersortuuneq
33	7	Ilinniarnertuunngorniartarfik
33	7.1	Aallarniut
35	7.2	Suliniutit
36	7.2.1	GUX-imik iluarsaaqqinneq
38	7.2.2	eGUX
39	7.2.3	GUX ukiuni marlunni ingerlanneqartartoq
40	7.2.4	GUX-S
42	7.2.5	GUX-P
44	8	Inuussutissarsiutinut ilinniartitaanerit
44	8.1	Aallarniut
46	8.2	Suliniutit
47	8.2.1	Inuussutissarsiutinut ilinniartitaanernik nalilersuineq
47	8.2.2	Sungiusaammik suliffissat amerlanerusut
48	8.2.3	Aalisarnermi nakkutilliisunik ilinniartitaaneq
49	8.2.4	Piginnaasanik ineriartortitsiviusunik pikkorissartitsi- sarnert aamma piginnaasavinnik nalilersuisarnerit

Indhold

7	1	Forord
9	2	Indledning
11	3	Resumé
13	4	Førskoleområdet
17	5	Folkeskoleområdet
17	5.1	Indledning
19	5.2	Indsatser/aktiviteter
19	5.2.1	Samarbejde mellem folkeskolens aktører omkring kvalitets- og skoleudvikling
21	5.2.2	Styrkelse af faglighed indenfor sprogfag og matematik
22	5.2.3	Specialundervisning og inklusion
23	5.2.4	Udgivelse af grønlandssproget undervisningsmateriale i samarbejde med organisationer
24	5.2.5	Elektivsel
25	5.2.6	IT-dannelse og teknologiforståelse
28	6	Unge uden uddannelse eller arbejde
28	6.1	Indledning
29	6.2	Initiativer
29	6.2.1	QAQISA
30	6.2.2	NUIKI 2.0
31	6.2.3	Projekt Øget Selvforsørgelse
33	7	Gymnasiet
33	7.1	Indledning
35	7.2	Initiativer
36	7.2.1	Revision af GUX
38	7.2.2	eGUX
39	7.2.3	2-årig GUX
40	7.2.4	GUX-S
42	7.2.5	GUX-P
44	8	Erhvervsuddannelser
44	8.1	Indledning
46	8.2	Initiativer
47	8.2.1	EUD evaluering
47	8.2.2	Flere praktikpladser
48	8.2.3	Fiskerikontrolløruddannelse
49	8.2.4	Kompetenceudviklingskurser & Realkompetencevurdering

53	9	Qaffasinnerusunik ilinniartitaanerit
53	9.1	Aallarniut
55	9.2	Suliniutit
55	9.2.1	Qaffasinnerusunik ilinniartitaanerit pitsaassusissaannik qularnaarineq
57	9.2.1	Qaffasinnerusunik ilinniartitaanernut inatsisinik nutarterilluni malinnaatitsineq
57	9.2.2	Silaannaap pissusaata allanggoriartorneranut atasumik kandidat-itut Ilulissani ilinniartitaanermik pilersitsinissamut periarfissaq
58	9.2.3	KTI-mi teknikkimut tunngasunik ilinniartitaanerit
61	9.2.4	Pinnngortitamut tunngatillugu ilisimatusarnermut ilinniartitaanerit
62	9.2.5	Bacheloripinnngortitalerinerimik ilisimatusarnermi
62	9.2.6	Ilisimatusarfimmi qitiusumik oqaatsinik ilinniarfik
63	9.2.7	Isumaginninnermut suliassaqarfimmi ilinniartitaanertigut suliniutinik nalilersuineq
66	10	Suliassaqarfiit assigiinngitsut akimorlugit suliniutit
66	10.1	Aallarniut
66	10.2	Suliniutit
66	10.2.1	Ilinniartitaanermut periusissiaq 2030
67	10.2.2	Inuuneritta III
69	10.2.3	Pimmatiginnittarneq akiorniarlugu suliniutit
69	10.2.4	Ilitersuisarneq/siunnersuisarneq pillugu iliusissanut pilersaarut aamma periusissiaq
70	10.2.5	ATTAT-mi naammassisinnaasat annertunerulersinnissaat
71	10.2.6	IKT-mik kiffartuussineq
72	10.2.7	Immikkoortumut pilersaarut
72	10.2.8	Ilinniartunut ineqarfiliortitserneq
74	10.2.9	Nunami tamarmi pitsaassusilersuinnermut killiliussat
77	11	Ilanngussaq 1.1 Kalaallisut

53	9	Videregående Uddannelser
53	9.1	Indledning
55	9.2	Initiativer
55	9.2.1	Kvalitetssikring af videregående uddannelser
57	9.2.1	Opdatering af lovgivning om videregående uddannelser
57	9.2.2	En mulig kandidatuddannelse i Klimaændring i Ilulissat
58	9.2.3	Tekniske uddannelser på KTI
61	9.2.4	Naturvidenskabelige Uddannelser
62	9.2.5	Bachelor i naturvidenskab
62	9.2.6	Sproglæringscenter ved Ilisimatusarfik
63	9.2.7	Evaluering af uddannelsesindsats inden for det sociale område
66	10	Tværgående initiativer
66	10.1	Indledning
66	10.2	Initiativer
66	10.2.1	Uddannelsesstrategi 2030
67	10.2.2	Inuuneritta III
69	10.2.3	Indsats mod mobning
69	10.2.4	Handlingsplan og strategi for vejledningsindsatsen
70	10.2.5	Øget kapacitet på ATTAT
71	10.2.6	IKT-tjenester
72	10.2.7	Sektorplan
72	10.2.8	Kollegiebyggeri
74	10.2.9	National kvalifikationsramme
82	11	Bilag 1.2 Dansk

1 Siulequt

Ilinniartitaanermut Pilersaarut II 2022 ataatsimut isigisunik siamasissunillu paasissutissiivoq ilinniartitaanernik suliassaqarfimmi ukioq manna suliniutigineqartussatut naatsorsuutigineqartunik. Ukioq manna pilersaarut saqqummiunneqarpoq september 2022. Taamaasillutalu ukiup affaa sinnerlugu ingerlatsereerpugut, tamatumuunalu pissutissaqartitsisoqarpoq immikkut erseqqissaanissanik ineriartortitsinerni pingaarnernik aammalu naalakkersuinikkut aalajangikkanik, 2022-imi ukiup affaani siullermi pingaaruteqarsimasunik – aalajangikkat ilinniartitaanernik aqqissuussinermi atugassarititaasut pitsaanerulersinnissaannut suniuteqarsimasut pillugit, aamma ilalersuisuusunik ilinniartitaanernik suliassaqarfimmi sulianik pitsaasunik ingerlanneqareersunik.

Siullertut pingaarnertullu Inuit Ataqatigiit aamma Siumut naalakkersuisooqatigiilersimapput. Naalakkersuisut nutaat sulissutiginiarpaat meeqqatta inuusuttortattalu pitsaasunik ilinniartitaanerni periarfissaqartinneqarnissaat piginnaanerminnillu ineriartortitsinissaat, inuunerminnik pisuunngortitsiviusinnaasumik inuiaqatigiinnut ataatsimoorussatsinnut iluaqutaasussanik. Kikkut tarmik atorfissaqartinneqarput, siunissatsinni sulisussanik pisariartitsinerput inuttassaqartinneqassappat. Sulissutigineqassaaq aqqissuussinitta qeratavallaannginnissaat, kisiannili paarlattuanik eqaatsunik aqqiissutissarsisarnernik ilisarnaateqarnissaat, annerusumik qularnaarisinnaasunik meeqqat inuusuttullu ilinnia-gassamittut takorloorsimasaminni angusaqartarnissaannik.

Marsi qaammat ilinniartitaanernut atatillugu seminareqartitsineq angusaqarusussutimik tunngaveqartoq ingerlanneqarpoq. Naalakkersuisut aamma Inatsisartut nunatsinni ilinniartitaanernik ingerlatsisuusunik amerlasuunik isumasioqateqarput. Naalakkersuisut isumaqarput meeqqat tamarmik atuartuunermik pitsaasumik aallartitsisassasut, - aamma meeqqat ersittunik ersinngitsunillu innarluuteqartut. Taamaattumik Naalakkersuisut suliniutit ataatsimut isiginnittut aamma suliassaqarfiit assigiinngitsut akimorlugit aqqissuussaasut sakkugalugit sulissutiginiarpaat ilitsersuisarnerup, ungasissumiittunik atuartitsisarnerup, atugaris-saarnerup oqaatitsigullu piginnaaneqassutsip pitsanngorsaavigineqarnissaasa sulissutigineqarnissaat. Aamma Naalakkersuisut aalajangerput sungiusaammik suliffissanik amigaateqarneq oqaatitsigullu qaffasissunik piginnaaneqarnissamik piumasaqaatit akornutaassanngitsut inuusuttatta ilinniagassaminnik aallartitsisarnerannut. Taamaasilluni sulissutigineqarpoq ilinniakkamik aallartitsinnginnermi sungiusaammik suliffissaqareertarnissamik piumasaqaat atorunnaarsinneqassasoq. Kiisalu aamma inuussutissarsiutinik ilinniartitaanerni ilinniagassatut periarfissanik amerlanerusunik pilersitsisoqassaaq, danskisullu tamakkiisumik oqalussinnaanermik piumasaqaat annikinnerulersinneqassalluni.

Aalajangernerit tamakkua piviusunngortinneqarnissaat aallartinneqareerpoq, iliuusissanullu pilersaarusiit immikkoortunut arlaqartunut atortinneqartussat suliarineqarlutik. Kiisalu aamma naatsorsuutigineqarpoq ilinniartitaanermut periusissiaq nutaaq erniinnaq saqqummersinneqarumaartoq, tamatumunngalu atatillugu seminareqartitsinermi oqallisigisat tunniussallu atorneqassallutik. Immikkuualuttut amerlanerusut Ilinniartitaanermut Pilersaarummi 2023-imi ersikkumaarput.

1 Forord

Uddannelsesplanen II 2022 giver et bredt indblik i den forventede aktivitet på uddannelsesområdet i indværende år. I år publiceres planen i september 2022. Vi er således over halvvejs igennem året, hvilket giver anledning til at fremhæve nogen af de væsentlige udviklinger og politiske beslutninger der har præget den første del af 2022 - beslutninger der bidrager til at forbedre vilkårene i uddannelsessystemet og som understøtter det gode arbejde der allerede pågår på uddannelsesområdet.

Først og fremmest er der indgået en koalition mellem Inuit Ataqatigiit og Siumut. Det nye Naalakkersuisut vil arbejde for at vores børn og unge får gode uddannelsesmuligheder og kompetencer der kan berige deres liv og vores fælles samfund. Der er brug for alle hvis fremtidens behov for arbejdskraft skal møttes. Der skal derfor arbejdes for, at systemet ikke er for stift, men derimod kendetegnes af fleksible løsninger, der i højere grad kan sikre, at børn og unge opnår deres drømmeuddannelse.

I marts blev et ambitiøst uddannelsesseminar afholdt. Politikere fra Naalakkersuisut og Inatsisartut var i dialog med landets mange uddannelsesaktører. Naalakkersuisut mener, at alle børn skal have en god start på skolelivet – også børn med synlige og usynlige handicaps. Naalakkersuisut vil derfor, gennem helhedsorienterede og tværfaglige indsatser, arbejde for at forbedre vejledning, fjernundervisning, trivsel og sprogkundskaber. Naalakkersuisut besluttede desuden at manglende praktikpladser og høje krav til sprogkundskaber ikke skal stå i vejen for at unge går i gang med en uddannelse. Der arbejdes således på at kravet om praktikplads inden uddannelsesstart afskaffes. Der skal desuden etableres flere erhvervsuddannelsesmuligheder, hvor kravet om at kunne mestre dansk på et vist niveau bortfalder.

Operationaliseringen af disse beslutninger er igangsat, og konkrete handleplaner for flere af punkterne er under udarbejdelse. Desuden forventes det at der snart kommer en ny uddannelsesstrategi, og også i den forbindelse vil seminarets drøftelser og input blive anvendt. Flere detaljer vil fremgå i Uddannelsesplanen for 2023.

2022-p aallartinnerani Inuussutissarsiutinut ilinniartitaanernut inatsisip nalilersuivigineqarnera aallartinneqarpoq. Nalilersuiner-mi siunertaavoq inatsimmi anguniagassatut siunnerfiusut naam-massineqarsimanersut akissutissarsiniarneqassasut, aamma inatsit suli pissusissamisoornersaq ullutsinnullu naleqquttuuner-soq eqqarsaatigalugit. Nalilersuiner-mi angusarineqartussatut neriuutigisat annertuujupput, taakkua tunngavigineqassammata nukittorsaanissamat suliffeqarnermi maanna pisariaqartitsinerit ilinniartitaanernilu periarfissat ataqatigiinnerannik. Naalakker-suisut ilungersuutigalugit sulissutigaaq nunatsinni ilinniartitaane-rit ineriartortinneqarneri suliffeqarnermi pisariaqartitsiner-mut naapertuuttunik ingerlanneqarnissaat.

Majoriaq ukiuni amerlasuuni ataqatigiissitsisusimavoq ilinniartitaanerit, suliffeqarnerup aamma inuussutissarsiutinik ingerlat-sisut akornanni. Iltersuisar-neq aamma pikkorissartitsisar-neq qitiullutik suliassatut inissimapput, nunatsinni qitiusumik inger-latsivimmi Majoriami. Majoriaq ilaatigut akisussaavoq lærlingit inuussutissarsiutinut ilinniartitaanernut iltersorneqartarneran-ni. Piffissamilu matumani aamma Majoriap qitiusumik ilinniarti-taanernik ingerlatsivinnut attaveqar-neq isumagisaraa, illuatunge-riillu pingasuusut akornanni oqaloqatigiit tarneq sungiusaammik suliffiusut ilinniartullu akornanniit-toq ingerlattarlugu. Ukioq maanna Naalakkersuisut suliffeqarnermi periusissiamik nutaamik saqqummiussa-qarput, tassanilu nammeneq ornigulluni iltersui-sar-neq immikkut pingaartillugu tikkuarneqarpoq. Ornigullu iltser-suisarnerup piffissaqarfigineqarnerulernissaa siunertarlugu lærlinginik iltersuisar-neq aamma allaffissornikkut sullissineq ilinniartitaanernik ingerlatsiviusunut namminernut nuunneqas-saaq.

Kingullertut, kisiannili minnerunngitsumik Naalakkersuisut kisaatigaat ilinniartitaanernut siunnersuisoqatigiinnik pilersitsi-nissaaq. Naatsorsuutigineqarpoq ilinniartitaanernut siunnersui-soqatigiit arlaannaannulluunniit atasuunngitsutut siunnersuiso-qatigiittut inissisimassasut, fagitigut suliassanun tunngatillugu qaffasissunik ilisimasaaqarfiusutut. Ilinniartitaanernut siunnersuisoqatigiit ilinniartitaanernut suliassaqarfimmi inassuteqaati-nik tigussaasunik suliqaartassapput, siunnerfigalugu fagitigut piginnaanernik qaffasinnerusunik siuarsaasoqarnissaa, peqa-taaffigissallugulu aningaasaliissutit inerititaqarfiusumik iluaqu-tigineqartarnissaat. Tamatuma saniatigut naatsorsuutigineqar-poq siunnersuisoqatigiit ilinniartitaanerni oqallinnermi tunnius-saqartarumaartut. 2023-imi siunnersuisoqatigiit oqartussaaffi-gisassaat aqqissuussaanaissaallu ersarinnerusumik allaaserine-qassapput.

2022-imi ukiup affaani siullermi aalajangiisarnernik pitsaasunik amerlasuunillu pilersitsisoqartarsimavoq. Aalajangiisarnernit tamarmik siunertaqartut ilinniartitaanerit pitsaasumik siunnerfe-qartumillu ineriartortinneqarnissaannik, ilalersuisuusalutillu su-lianik pitsaasunik pilersaarusiorneqartartunik, ilinniartitaaner-mut atatillugu pilersaarummi matumani allaaserineqartunik.

Atuarluarisi!

Peter Olsen

Ilinniartitaanermut, Kultureqarnermut, Timersornermut
Ilageeqarnermullu Naalakkersuisoq

I starten af 2022 blev en evaluering af Er-hvervsuddannelsesloven igangsat. Formålet med evalueringen er at finde svar på om intentionerne i loven er opfyldt, og om loven stadig er hensigtsmæssig og tidssvarende. Forventningerne til resultaterne af evalueringen er store, da de vil danne grundlag for at styrke sammenhængen mellem arbejds-markeds behov og de aktuelle uddannelses-muligheder. Naalakkersuisut arbejder inten-sivt på at udvikle landets uddannelser i takt med arbejdsmarkeds behov.

Majoriaq har i mange år fungeret som et bindeled mellem uddannelse, arbejdsmarked og erhvervsliv. Vejledning og opkvalificering har været det centrale omdrejningspunkt for landets Majoriaq centre. Majoriaq har bl.a. ansvar for vejledning af lærlinge på erhvervsuddannelserne. På nuværende tids-punkt varetager Majoriaq også kontakten til brancheskoler og udfører 3-parts samtaler mellem praktiksted og eleven. I år har Naalakkersuisut udgivet en ny beskæftigel-sesstrategi hvor væsentligheden af opsø-gende vejledning fremhæves. Med henblik på at skabe mere tid til den opsøgende vej-ledning, flyttes vejledning og administration af lærlinge til de relevante uddannelsesste-der.

Sidst men ikke mindst ønsker Naalakkersui-sut at nedsætte et uddannelsesråd. Uddan-nelsesrådet forventes at blive et uafhæn-gigt råd med et højt fagligt niveau. Uddan-nelsesrådet skal udarbejde konkrete anbe-falinger på uddannelsesområdet med hen-blik på at fremme et højere fagligt niveau og medvirke til en mere effektiv udnyttelse af bevillingerne. Herudover forventes rådet at bidrage til uddannelsesdebatten. I 2023 skal rådets kompetencer og indretning be-skrives nærmere.

Der er truffet mange gode beslutninger i den første del af 2022. Beslutninger som alle har til formål at bidrage til en positiv udvikling af uddannelsessystemet, og understøtte det gode arbejde der allerede er planlagt på uddannelsesområdet, og som beskrives i nærværende plan.

God læselyst!

Peter Olsen

Naalakkersuisoq for Uddannelse,
Kultur, Idræt og Kirke

2 Aallarniut

*Allat takunngisaat
uanga qaquivara sulimut taakkununga
takutinniarsarivara
allat takunngisaat uanga nanivara
neriuppunga takussagaat*

Ikumatitara – Ikumatitara

*Fra IKUMATITARA af
Malik Egede*

Naalakkersuisut meeqqat inuusuttuaqqallu pingaartippaat. Naalakkersuisut anguniagaraat meeqqat qanorluunniit inuunermi atugaqaraluartut ineriartornissaminnut atuarnissaminnullu periarfissaqarnissaat. Immikkoortumik Naalakkersuisoqarfimmik pilersitsisoqarnikuuvoq meeqqanut tunngasunik suliassaqarfimmi suliassanik ingerlatsisusussamik, siunnerfigalugu meeqqat atugaasa aamma meeqqat pisinnaatitaaffiisa nukittorsarneqarnissaat, pinaveersaartitsinikkullu suliassanik ingerlatsisoqarnissaa, inuusuttuaqqat kingusinnerusukkut inuunermi patajaatsumik ingerlaannarnissaat aqutissiuukkumallugu (Meeqqanut, Inuusuttunut Ilaqutariinnullu Naalakkersuisoqarfik).

Naalakkersuisut kissaatigaat ilinniartitaanertigut suliassaqarfiup tulleriarnermi pingaartinneqarluni inissisimanissaa, immikkut meeqqat atuarfiannik aamma siusinaartumik suliniutinik aallartitsisarnernik aallussiviusumik. Ilinniartitaanernut suliassaqarfimmik ineriartortitsineq piffissami sivisuumi pisarpoq, piunasaqaa-taavorlu siammassumik suleqatigiit toqarnissaa. Naalakkersuisut kissaatigaat ilinniartitaanernik ingerlatsivinni immikkut mat-tusimasunik ingerlatsiviit piarnissaat, aammalu ikaarsaar tarfinnik oqaloqatigiinnermillu siuarsaanissat. Tamanna ilaatigut ingerlanneqarpoq ilinniartitaanermut Naalakkersuisup Peter Olsen-ip ilinniartitaanerit pillugit 2022-p aallartinnerani seminarqartitsineratigut, ilinniartitaanernik ingerlatsisusut tamarmik oqalliffigisaannik, qanoq aqqissuussinikkut ataqatigiissunik ataatsimullu isigisunik ilinniartitaanerni siuarsaasoqarsinnaanersoq pillugu, misilittakkanik tigussaasunik pigineqartunik aamma pisariaqartitsinernik piusunik tunngaveqartumik.

Ilinniartitaanermut Pilersaarut II 2022 siunissamut isigisumik iliusissanut pilersaarusiaavoq, suliniutissanik Naalakkersuisut 2022-mut pingaarnersiorsimasaannik. Taamaattumillu ingerlatsineq nalinginnaasoq pilersaarusiame matumani allaaserineqanngilaq, kisiannili nassaarineqarsinnaalluni quppersakkani assigiinngitsuni ilinniartitaanernik ingerlatsiviusut assigiinngitsut quppersagaatigisaanni. Suliniutissat pilersaarusiame allaaserineqartut ilalersuisuupput Naalakkersuisut anguniagaannik aamma takorluugaannik anguniarneqartussatut, ilutigisaanillu aamma

2 Indledning

*Alle ser det ikke
jeg kom over det, indtil nu prøver
jeg at vise dem
alle ser det ikke, jeg fandt det
jeg håber de vil se*

Min indre ild – min indre ild

*Fra IKUMATITARA af
Malik Egede*

Naalakkersuisut vægter børn og unge samt uddannelsesområdet højt. Det er Naalakkersuisuts mål, at børn, uanset hvilke forhold de lever under, skal have lige mulighed for udvikling og skolegang. Et særskilt departement på børneområdet er blevet etableret med henblik på at styrke børns vilkår og rettigheder og arbejde forebyggende med, at unge mister fodfæste senere i livet (Departement for Børn, Unge og Familier).

Naalakkersuisut ønsker at prioritere uddannelsesområdet med særligt fokus på folkeskolen og tidlige indsatser. Udviklingen af uddannelsesområdet tager tid og kræver bredt samarbejde. Naalakkersuisut ønsker at nedbryde siloer i uddannelsessektoren og fremme brobygning og dialog. Det udmønter sig blandt andet i, at Naalakkersuisoq for Uddannelse, Peter Olsen, gennemførte et uddannelsesseminar i begyndelsen af 2022, hvor alle uddannelsesaktører var i dialog om, hvordan sammenhæng og helhedsorienterede løsninger i uddannelsessektoren fremmes med udgangspunkt i konkrete erfaringer og behov.

Uddannelsesplan II 2022 er en fremadskuende handlingsplan, som indeholder de initiativer, Naalakkersuisut prioriterer for 2022. Almindelig drift er således ikke beskrevet i denne plan, men kan findes på diverse hjemmesider blandt forskellige uddannelsesaktører. Initiativerne beskrevet i planen understøtter Naalakkersuisuts mål visioner og mål, samtidig med at de bygger ovenpå forudgående arbejde og initiativer forankret i den gældende uddannelsesstra-

sananeqarnerminni suliniutinik ingerlanneqareersunik piusunik tunngaveqartarlutik, ilinniartitaanermut periusissiami maanna atuuttumi anguniagaasunik¹. Ilinniartitaanermut Pilersaarut II 2022 Ilinniartitaanermut Periusissiami aqqissuussinernik tunngavilersugaavoq nalunaarsuiffiullunilu, periusissiami anguniakanik ilinniartitaanerni suliaasaqarfikkaartumik malitseqartartunik suliniutissanik anguniakkat anguneqarnissaannik siunnerfeqartunik.

2023-p aallartinnerani Ilinniartitaanermut Periusissiamik nutaaq suliaqartoqassaaq, ilinniartitaanermut periusissiamut atuuttumut taartaasussamik. Periusissiaq imaqassaaq pingaartitanik ilinniartitaanermut suliaasaqarfimmi 2030-p tungaanut atuuttussanik. Ilinniartitaanermut Periusissiaq nutaaq aallaaveqassaaq naalakkersuinikkut pingaarnersiulluni tulleriiarinernik aalajangersarneqartunik Naalakkersuisut ilinniartitaanermut 2022-p ukiaani seminareqartitsinerannut atatillugu. Naatsorsuutigineqarpoq periusissiamut ilassutissat iliuusissat periusissiami akuersissutigisassanngorlugu saqqummiunneqartumi ilaallernissaat. Periusissiap nutaap kingunerisavaa ilinniartitaanermut pilersaarutip aqqissuussaanerata allannguuteqarnera.

Naalakkersuisut Ilinniartitaanermut Periusissiaat aamma Ilinniartitaanermut Pilersaarut II tunngaviupput Namminersorlutik Oqartussat EU-mik ilinniartitaanernut tunngatillugu suleqatigiissutigisaannut. Suleqatigiinnerup tamatuma kingunerisarpaa Kaallit Nunaata ukiumoortumik aningaasartuutissanut tapiiffiqineqartarnera. 2022-mi EU-lu nutaamik suleqatigiinnissamut isumaqatigiissusiorneq naammassineqarpoq. Isumaqatigiissut taanna 2023-p tungaanut atuutissaaq.

Naatsorsuutaavoq EU-lu suleqatigiinnissamut isumaqatigiissut nutaaq kiisalu ilinniartitaanermut periusissiaq nutaaq kinguneqassasut paasissutissat qanoq ittut ilinniartitaanernik ineriartortitsinerami atorineqartarnerannik ilinniartitaanernilu malinnaanermut atatillugu suliarineqartarneri allannguuteqartarumaattut. Ilinniartitaanermut Periusissiap aamma ukiumoortunik Ilinniartitaanermut Pilersarusiat imminnut ataqatigiissumik ingerlanneqarneri Ilinniartitaanermut, Kultureqarnermut, Timersornermut Ilageeqarnermullu Naalakkersuisoqarfimmiit saqqummersinneqartartut taamaasillutik suliaasat aallartinneqarpata allannguuteqassapput.

tegi mål¹. Uddannelsesplan II 2022 følger strukturen fra Uddannelsesstrategien og lyster målene fra strategien for hvert uddannelsesområde op efterfulgt af initiativer, der skal bidrage til at indfri målene.

Primo 2023 vil der blive udarbejdet en ny uddannelsesstrategi, som skal afløse den gældende uddannelsesstrategi. Strategien vil indeholde opdaterede visioner for uddannelsesområdet frem til 2030. Den nye Uddannelsesstrategi vil tage afsæt i de politiske prioriteringer, som blev besluttet i forbindelse med det Naalakkersuisuts uddannelsesseminar i foråret 2022. Hertil forventes det, at supplerende strategiske tiltag bliver en del af den strategi, der bliver forelagt til godkendelse. Den nye strategi vil medføre ændringer i måden uddannelsesplanen bliver opbygget.

Naalakkersuisuts Uddannelsesstrategi og Uddannelsesplan II danner grundlaget for Selvstyrets samarbejde med EU på uddannelsesområdet. Samarbejdet indebærer, at Grønland årligt modtager budgetstøtte. I 2022 blev forhandlingerne vedrørende en ny samarbejdsaftale med EU afsluttet. Denne aftale gælder til 2023.

Det er forventningen, at en ny samarbejdsaftale med EU samt en ny uddannelsesstrategi vil fordrø ændringer i de datapunkter, der bruges til at følge udviklingen i uddannelsessektoren. Samspillet mellem Uddannelsesstrategien og de årlige Uddannelsesplaner udgivet af Departement for Uddannelse, Kultur, Idræt og Kirke vil således blive opdateret når arbejdet påbegynder.

¹ Ersarinnerusunik paasissutissarsiniartunut Naalakkersuisut quppersagaat innersuunneqassapput.

¹ For nærmere information henvises til Naalakkersuisuts hjemmeside.

3 Eqikkaaneq

Inuiaqatigiit ataatsimut akimorlugit ilinniartitaanernut attuummassutilinnik ingerlatsisuusut amerlapput, namminneq inuttut imaluunniit professionelt-imik akuusut nunatsinni ilinniartitaanerit ingerlanneqarneranni. Tamatumani ilaatigut eqqaaneqarsinnaapput atuartut/ilinniartut, angajoqqaat, ulluunerani paaqqinnittarfiit, atuarfiit, sunngiffimmi sammisassaqartitsiviit, MISI, kommunit, Naalakkersuisut, kattuffiit assigiinngitsut allallu. Ulluinnarni ingerlatsisuusut tamakkua ataatsimoorlutik ilinniartitaanerit ineriartortitsineq kivittarpaat, tamatumuunalu ilalersueqataallutik Naalakkersuisut anguniagaannik pingaarnernik. Ilinniartitaanermit Pilersaarut II una siunertaqarpoq suliniutinik aamma suliniuteqarfissanik ulluinnarni ingerlatsinerup avataaniittunik allaaserinninnernik. Ilanngussami I-mi tabeli ataatsimut takussutissiivoq suliniutit suut aallussiviusussallu suut Naalakkersuisut qinersimaneraat ilinniartitaanerit 2021-mi ingerlatsinermit sammineqartussatut, taakkualu ukiup naanerani qanoq killiffeqarsimanerannik. Kiisalu tabelimi aamma takutinneqarput suliniutit suut Naalakkersuisut 2022-mut pingaarnersiunermit inississimaneraat.

3 Resumé

Der er mange aktører på tværs af samfundet, der har berøring med uddannelsessektoren og er personligt eller professionelt involveret i landets uddannelsessystem. Her kan blandt andre nævnes elever, forældre, daginstitutioner, skoler, fritidshjem, MISI, kommuner, Naalakkersuisut, forskellige organisationer og flere andre. På daglig basis løfter disse aktører i fællesskab en stor del af udviklingen på uddannelsesområdet og understøtter herigennem Naalakkersuisuts overordnede visioner. Nærværende Uddannelsesplan II har til formål at beskrive initiativer og indsatsområder, der ligger ud over daglig drift. Tabellen i bilag 1 giver et overblik over, hvilke initiativer og fokusområder Naalakkersuisut valgte skulle præge uddannelsessektoren i 2021 og hvad status var på disse var i udgangen af året. Desuden viser tabellen hvilke initiativer Naalakkersuisut prioriterer for 2022.

4 Atualerneq sioqqullugu ingerlatsivik

Malugiuk: suliassaqarfiit agguataarneqarnerisa allannguuteqarnerisa kingunerisaanik atualerneq sioqqullugu ingerlatsivimmut immikkoortoq Ilinniartitaanermut Pilersaarutip 2022-p sinnerata aaqqissuunneqarneranit allaaneruvoq.

Meeqqat aamma ilaqutariit Naalakkersuisuni sammisaapput qiti-usut, april 2021-milu Naalakkersuisut nutaat atuutilerannut atatillugu Meeqqanut, Inuusuttunut Ilaqutariinnullu Naalakkersuisoqarfiliortoqarpoq. Naalakkersuisoqarfiullu ilaatigut ataqatigiissartussaavai ilisimasat siusinaartumillu suliniutinik aallartisisarnerit, nukittorsarumallugit meeqqat pisinnaatitaaffii aammalu ineriartornissamut periarfissaat. Atualerneq sioqqullugu ingerlatsinermut suliassaqarfik siusinnerusukku Ilinniartitaanermut, Kultureqarnermut, Timersornermut Ilageeqarnermullu Naalakkersuisoqarfiup ataaniikkaluortoq suliassaqarfittut ataatsimoorutut nuunneqarpoq (maanna suliassaqarfimmu) Meeqqanut, Inuusuttunut Ilaqutariinnut Peqqinnissamullu Naalakkersuisoqarfimmu. Atualerneq sioqqullugu suliassaqarfimmi meeqqat 0-6-inik ukiullit tamarmik ilaapput. Naalakkersuisoqarfiup peqataaffigissavaa nukittorsaaneq suliassaqarfiit assigiinngitsut akimorlugit atualerneq sioqqullugu suliassaqarfimmiittut eqqarsaatigalugit. Ingerlaavarumik suliniutinik nutaanik pitsanngorsaa-taasussanik nukittorsaataasussanillu atualerneq sioqqullugu aallartitsisoqartarpoq. Inuiaqatigiinni ingerlatsisut assigiinngitsut amerlapput atualerneq sioqqullugu ingerlatsivimmut attuumasuteqartartut, taakkualu tamarmik akisussaaftimmik kivitseqa-taasariaqarput. Tamatumani ilaatigut eqqaaneqarsinnaapput angajoqqaat, ulluunerani paaqqinnittarfiit, kommunit, PI/SPS aamma Naalakkersuisut.

Naalakkersuisut anguniarpaat meeqqat tamarmik atugarissaarnerisa pitsaanerulersinnissaat, alliaratornerminnilu atugaasa ataqatigiissumik ineriartortinneqarnissaat, suliassaqarfiit assigiinngitsut akornanni aamma najukkani namminerimi suliniutit aqqutigalugit. Ukiut arlaqartut ingerlaneranni meeqqanut inuusuttuaqqanullu atugassarititaasut pitsanngorsarneqarnissaat aallunneqarpoq, aallussinerlu tamanna ingerlateqqinneqassaaq nukittorsarneqarlunilu. Naalakkersuisut 2019 - 2021-mi saqqummiussaqtartarput periusissianik / iliussissanut pilersaarusanik imminnut qanimut ataqatigiissunik pingasunik, tassalu Nunamut Tamarmut Iliussissanut Pilersaarut, angajoqqaat meeqqaminnik sumiginnaasarnerannut suliniutit, Naalakkersuisut Ilaqutariinnut politikkiat 2020-2030, aamma Inuuneritta III². Taakkua immikkoortut pingasut imminnut qanittumik atasuupput, sulissutigineqarlunilu suliassaqarfiit akimorlugit suleqatigiinneq, misilittakkat assigiinngitsut annertunerpaamik iluaqutigineqaaqqullugit, assigiiartunillu suliniutinik suliassaqarfinni assigiinngitsuni inger-

4 Førskoleområdet

OBS grundet ressortændringer er følgende afsnit om førskoleområdet opbygget anderledes end de resterende afsnit i uddannelsesplanen 2022.

Børn og familier er et centralt tema for Naalakkersuisut, og i forbindelse med tiltrædelse af nyt Naalakkersuisut i april 2021 blev et nyt departement for Børn, Unge og Familier etableret. Departementet skal bl.a. koordinere viden vedrørende børn og tidlige indsatser med henblik på at styrke alle børns rettigheder og muligheder for udvikling. Førskoleområdet, som tidligere lå under Departementet for Uddannelse, Kultur, Idræt og Kirke, blev flyttet som sagsområde til at høre under (nuværende ressortområde:) Naalakkersuisoq for Børn, Unge, Familier og Sundhed. Førskoleområdet favner alle børn i alderen 0-6 år. Ressortændringen vil bidrage til et styrket tværfagligt samarbejde om førskoleområdet. Der igangsættes løbende nye indsatser for at forbedre og styrke førskoleområdet. Der er mange aktører på tværs af samfundet, der har berøring med førskoleområdet, som alle må løfte en del af ansvaret. Her kan blandt andre nævnes forældre, daginstitutioner, kommuner, PI/SPS og Naalakkersuisut.

Det er Naalakkersuisuts mål at forbedre alle børns trivsel og opvækstbetingelser gennem sammenhængende, tværfaglige og lokalforankrede indsatser. Gennem en årække har der været fokus på at forbedre forholdene for børn og unge, og dette fokus fortsættes og styrkes. Naalakkersuisut har i 2019 - 2021 fremlagt tre strategier/handleplaner, som er tæt forbundne, nemlig National handlingsplan mod forældres omsorgssvigt af børn, Naalakkersuisuts familiepolitik 2020-2030 og Inuuneritta III². Disse tre er meget tæt forbundne, og der arbejdes for et styrket samarbejde på tværs, så mest mulig synergi sikres, og parallelindsatser undgås. Hertil skal nævnes Grøn-

² Ersarinnerusunik paasissutissarsiniartunut Naalakkersuisut quppersagaat innersuunneqassapput.

² For nærmere information henvises til Naalakkersuisuts hjemmeside.

latsisoqaqqunagu. Tamatumanilu ilanngullugu eqqaaneqassaaq Kalaallit-danskillu suliaasaqarfiit akimorlugit suliaat meeqqanut aamma inuusuttunut suliniutit 2020-2023-mi nukittorsarumallugit.

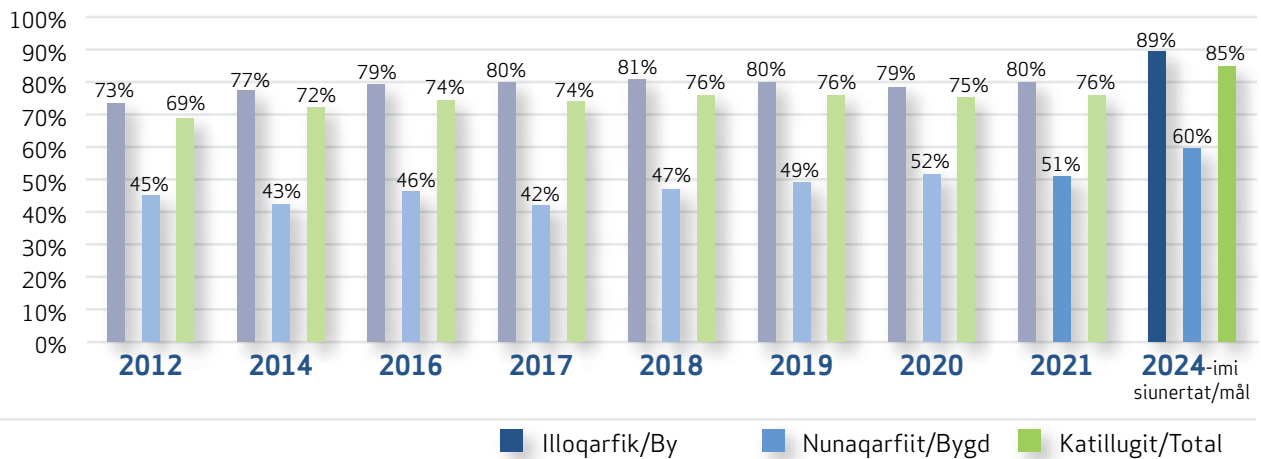
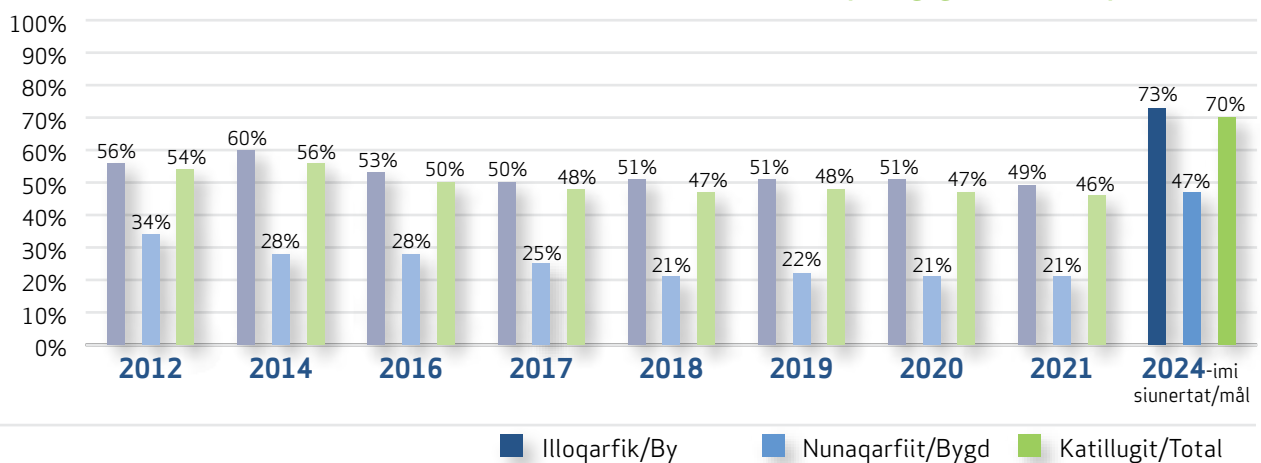
Meeqqanut atualerneq sioqqullugu neqeroorutit ingerlanneqartartut kommunit suliaasaat. Nunamut tamarmut atuuttumik ineriartorneq ilalersorneqarlunilu malinnaavigineqarpoq, aamma kommunit atualerneq sioqqullugu siunnersortaannit suliat ingerlanneqartut. Atualerneq sioqqullugu ingerlatsinermut siunnersortit ilaatigut akisussaaffigaat qularnaassallugu inatsisit suliaasaqarfimmi atuuttuusut kommunit suleqatigalugit atortuutinneqarinnisaat, kommuninilu ineriartortitsinnernik suliniutit tapersersorlugillu suleqataaffiginissaat, paasissutissanik naleqquttunik katersisarneq, nalilersuinerit ingerlanneqartarneri, sullittarialinik toqqartuisarnermi sakkussanik suliaqartarneq, siunnersuisarneq, ilitersuisarneq siunnersortitullu sullissisarnerit.

Ilinniartitaanermut Periusissiaq atuuttuusooq naapertorlugi, aamma tassani anguniakkat (kingusinnerusumiittut takukkit) atualerneq sioqqullugu suliaasaqarfimmi aallunneqartut pingaarnerit ukiuni kingullerni amerlasuuni tassaasarsimapput perorsaaneramik sullissisussat amerlanerulersittarneri, aammalu meeqqat sullinneqartut amerlanerulersittarneri (0-5-inik ukiulinni). Tamatumungalu atatillugu ulluunerani neqeroorutini pitsaassusissat anertusiartortumik aallunneqartarsimapput, atualernissamullu ikaartarfik qularnaarneqartarluni.

landsk-dansk tværgående arbejde for en styrket indsats for udsatte børn og unge 2020-2023.

Dagtilbud til børn i førskolealderen er et kommunalt anliggende. På nationalt plan følges og understøttes udviklingen og kommunernes arbejde af ressortområdets førskolekonsulenter. Førskolekonsulenterne har blandt andet ansvaret for at sikre implementering af relevant lovgivning i samarbejde med kommunerne, støtte og bistå kommunale udviklingsprojekter, indsamle relevant data, gennemføre evalueringer, sikre den overordnede koordinering, udarbejde screeningsværktøjer og yde rådgivning, vejledning og konsulentbistand.

I overensstemmelse med den gældende Uddannelsesstrategi og dertilhørende målsætninger (se nedenfor) har det primære fokus på førskoleområdet de sidste mange år været at øge andelen af pædagogisk personale og antallet af børn i dagtilbud (0-5 år). Hertil har der været et voksende fokus på at forbedre kvaliteten af dagtilbuddene og sikre brobygning til skolelivet.

Meeqqat ulluunerani neqeroorutiniittut 0-5 år³Perorsaat ilinniarsimasut amerlassusaat⁴

³ Atuuppoq taamaallaat pisortat ulluunerani paaqqinnittarfiini. Namminersortut ulluunerani neqeroorutaat aamma ulluunerani paaqqinnittartut taamaattumik ilaangillat. Uannga: Kalaallit Nunaanni naatsorsueqqissaartarfik

⁴ Uannga: Kisitsisinik naatsorsueqqissaartarfik

³ Vedrører kun børn i offentlige daginstitutioner. Privat dagtilbud og dagpleje, er derfor ikke inkluderet. Kilde: Grønland Statistik

⁴ Kilde: Grønlands Statistik

5 Meeqqat atuarianni suliaasaqarfik

5.1 Aallarniut

Naalakkersuisut nukittuumik aalluppaat meeqqat atuariata pitsaasumik ineriartornissaanik ingerlatsineq, ilaatigut meeqqanik aamma inuusuttuaqqanik sullissisut suliaannik ataqatigiissaarinerup siusissumillu suliniutinik aallartitsisarnerup nukittorsarnerisigut.

Meeqqat atuariannut atatillugu suliaasaqarfik kommunit suliasaqarfianniippoq, kisiannili nunamut tamarmut atatillugu ineriartortitsineq malinnaavigineqarlunilu tapersersorneqarpoq, aamma kommunit suliat ingerlataat Ilinniartitaanermut Aqutsisoqarfimmit, - Ilinniartitaanermut, Kultureqarnermut, Timersornermut Ilageeqarnermullu Naalakkersuisoqarfiup ataanittumit. Ilaatigut Ilinniartitaanermut Aqutsisoqarfiup kommunit qanimut suleqatigalugit akisussaaffigaa qularnaassallugu sulianut atuuttuusut inatsisit atortuulersinneqartarneri, tapersersuisarneq suleqataasarnerlu kommunini atuarfeqarnermut atatillugu ineriartortitsinernik suliani, ineriartortitsineq nassiussisarnerlu atuartitsinermi atortussanik ilinniutinik, atuartitsisartunut ilisimasanik nutaanik ingerlatitseqqit tarneq (ilaatigut atortorisarutit digitaliusut iluaqutigalugit), qularnaartarlugu qulaaniit ataqatigiissaarineq, nalilersuisarnerni sakkussanik suliaqartarneq, siunnersuisarnerlu, ilitersuisarneq siunnersortitullu ikiorsiisarneq, kii-salu nakkutilliineq. Tamatumunngalu ilaavoq atuartut nunatsinni sumiluunniit najugaqaralarunik imaluunniillu inuttut qanoq ittumik inuuneqaralarunik piginnaanerminnik pisariaqartitsinerminnillu aallaaveqartumik pitsaassuilersukkamik atuartinneqartussaanerat. Tamanna ilaatigut takussutissinneqarpoq Naalakkersuisut 2021-mi Inatsisartut ukiakkut ataatsimiinneranni meeqqat atuariannut inatsimmik allannguuteqartitsinissamut siunnersuuteqarnerisigut. Siunnersuummi ilaatigut ilaapput atuariiit pisortaasa piginnaasaanik qaffasinnerusumik piumasaqaateqarneq, atuariinni tamani inuttut inuuneq pillugu attaveqarfissaqaalernissaq, oqaluttuarisaanerup fagitut immikkut ittutut eqquteqqinneqarnera, najukkanilu namminerni fagit qinigassat nutaamik aqqissuuteqqinneqarneri, fagitut immikkoortut qitiusumiit aalajangikkanik ilikkagassanut piumasaqaatinik tunngavilinnik. Allannguutissatut siunnersuut akuersissutigineqarpoq.

Siuliani pineqartut ingerlatsisuusut saniatigut angajoqqaat aamma meeqqat atuarianni angisuumik akisussaaffeqarput. Atuariinni namminerni ataasiakkaani atuariup siulersuisuisa suliaasaaraat pingaarteqartut anguniakkanik aalajangersaasarnerni atuariimmilu atuartitsineq ingerlatsinerillu sinneri pillugit anguniagassanik aalajangersaasarneq aammalu sulianik ingerlanneqartunik nakkutilliineq. Tamanna ingerlanneqartarpoq atuariup pisortaa atuariimmilu perorsaanerumut atatillugu siunnersuisoqatigiit suleqatigalugit. Atuariimmi siulersuisut katitsigaapput angajoqqaat, ilinniartitsisut atuartullu sinniisuinit.

5 Folkeskoleområdet

5.1 Indledning

Naalakkersuisut har et stærkt fokus på at understøtte en positiv udvikling i folkeskolen blandt andet gennem at styrke koordinering af indsatser, der beskæftiger sig med børn, unge og tidlig indsats.

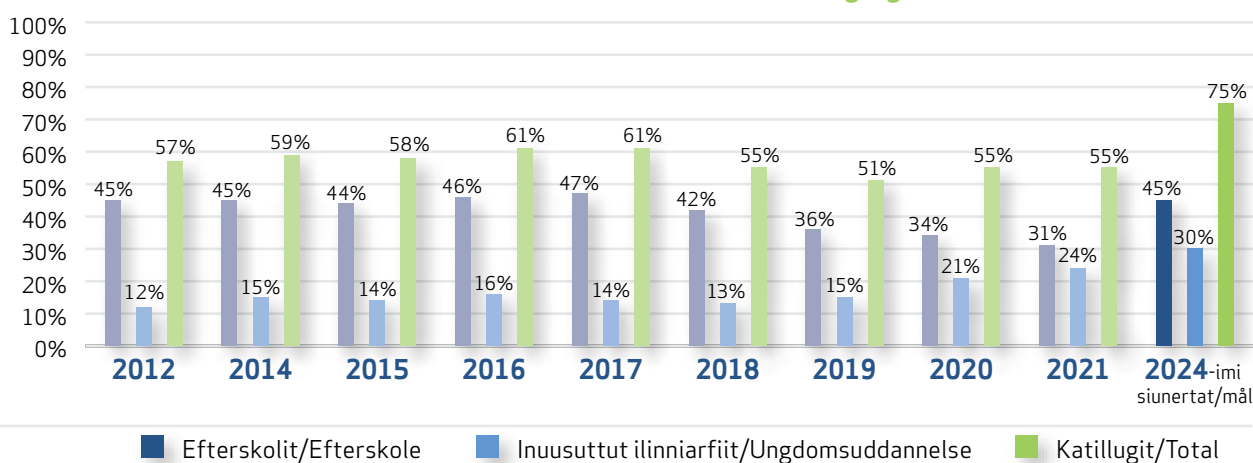
Folkeskoleområdet er et kommunalt anliggende, men på nationalt plan følges og understøttes udviklingen og kommunernes arbejde af Uddannelsesstyrelsen under Departementet for Uddannelse, Kultur, Idræt og Kirke. Uddannelsesstyrelsen har blandt andet ansvaret for at sikre implementering af relevant lovgivning i samarbejde med kommunerne, støtte og bistå kommunale skoleudviklingsprojekter, indsamle relevant data, udvikle læreplaner og evalueringsredskaber, udvikle og distribuere undervisningsmaterialer, styrke formidling af ny vidne til undervisere (bl.a. gennem digitale platforme), sikre den overordnede koordinering, udarbejde screeningsværktøjer og yde rådgivning, vejledning og konsulentbistand samt føre tilsyn. Hertil er arbejdet med en styrkelse af, at alle elever uanset bosted eller social baggrund skal modtage kvalificeret undervisning ud fra deres forudsætninger og behov. Dette illustreres blandt andet ved, at Naalakkersuisut på Inatsisartuts efterårssamlingen 2021 fremsatte et forslag til ændringer af folkeskoleloven. Forslaget omfattede blandt andet øgede krav til skolelederes kompetencer, krav om sociale kontaktpersoner på alle skoler, genindførelse af historie som særskilt fag og en reorganisering af fagområdet lokale valg, som opdeles i særskilte fag med centralt fastsatte læringsmål. Ændringsforslaget blev vedtaget.

Udover ovenstående aktører har forældrene ligeledes et stort ansvar for folkeskolen. Skolebestyrelsen på den enkelte skole varetager den vigtige opgave med at fastsætte mål og retningslinjer for skolens undervisning og øvrige virksomhed og at føre tilsyn hermed. Dette sker i samarbejde med skolelederen og skolens pædagogiske råd. Skolebestyrelsen er sammensat af repræsentanter for forældre, lærere og elever.

Ilinniartitaanermut Periusissiami tassungalu atasuni anguniakani (ataaniittut takukkit) sammineqartut saniatigut, meeqqat atuarfianni ukiuni kingullerni amerlasuuni pingaarnertut suliaasut immikkut aallunneqartut tassaapput meeqqat atuarfianni ilinniartitsisut ilinniarsimasut amerlanerulersinneqarnissaat, atuarfimmili misilitsillutik naammassisarutit toqqaannartumik ilinniakkamik aallartitsisartut. Tamatumunngalu atatillugu anertusiartortumik aallunneqarsimavoq ingerlatsisunik assigiinngitsunik suleqateqarneq, meeqqat aamma inuusuttuaqqat ilit-sorsorneqartarnerat – siunnersorneqartarnerat nukittorsarumallugu, kiisalu atuartut immikkut ittunik pisariaqartitsisut atugaasa pitsanngorsarneqarnissaat.

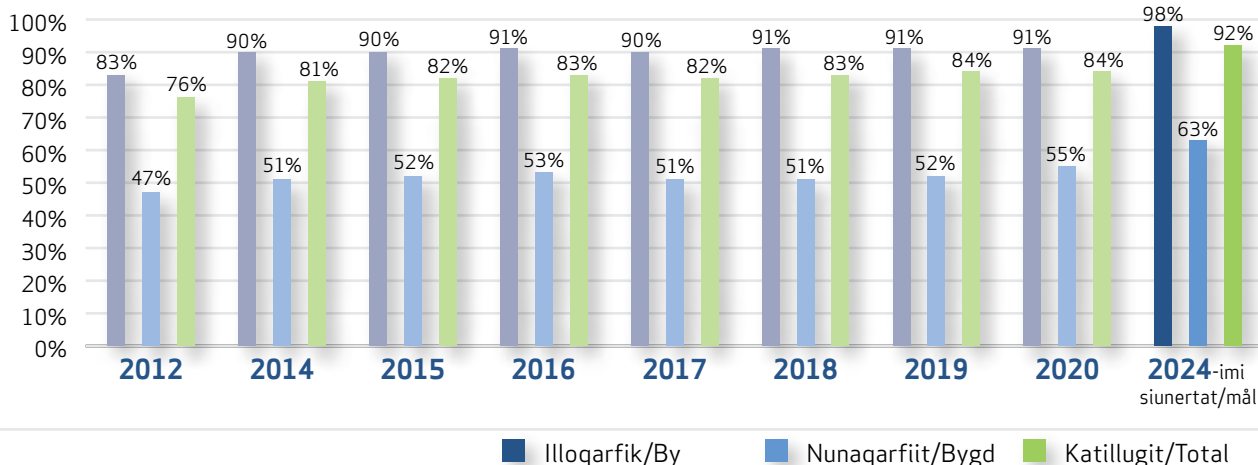
I overensstemmelse med den gældende Uddannelsesstrategi og dertilhørende målsætninger (se nedenfor) har det primære fokus på folkeskoleområdet de sidste mange år været at øge andelen af uddannede lærere i folkeskolen og andelen af afgangselever, der går direkte i gang med en uddannelse. Hertil har der været et voksende fokus på at forbedre samarbejdet imellem forskellige aktører, der arbejder med børn og unge, styrke vejledning samt forbedre vilkårene for elever med særlige behov.

Atuarfimmili naammassisarutit toqqaannartumik ilinniakkamik aallartitsisartut⁵

Andel af folkeskolens afgangselever der går direkte i gang med en uddannelse⁵

Meeqqat atuarfianni ilinniartitsisut ilinniarsimasut amerlassusaat⁶

Andel af uddannede lærere i folkeskolen⁶

⁵ Meeqqat atuarfianniit atuarnermikk naammassisarutit toqqaannartumik efterskolierartartut imaluunniit inuusuttuaqqanut ilinniartitaanermik aallartitsisartut saniatigut allat amerlalaartut højskolierartartut, Majoriami ingerlatsisarput imaluunniit oqaatsinut ilinniartitsisut ingerlasarlutik, soorlu aamma AFS-imut. 2018-imi taakkua ukioqatigiinnit tamarmiusunit 8%-it missaanniittarput. Uannga: Ilinniartitaanermut, Kultureqarnermut, Timersornermut Ilageeqarnermullu Naalakkersuisoqarfik

⁶ Uannga: Ilinniartitaanermut Aqutsisoqarfik - Titartagar talersugaq qulaani pineqartup kisitsisita nutar ternissaanut ukioq manna saqqummersinneranut periarfissaanngilaq.

⁵ I tillæg til andelen af folkeskolens afgangselever, der går direkte videre til efterskole eller ungdomsuddannelse, fortsætter en del på højskoleophold, i Majoriaq-forløb eller på sprogskole, såsom AFS. I 2018 var denne andel på ca. 8% af den samlede årgang. Kilde: Departementet for Uddannelse, Kultur, Idræt og Kirke

⁶ Kilde: Uddannelsesstyrelsen - Det har ikke været muligt at opdatere ovenstående graf i forbindelse med dette års udgivelse.

5.2 Suliniutit /ingerlatat

Meeqqat atuarfiat pitsanngorsarniarlugu nukittorsarniarlugulu ingerlaavartumik suliniutinik ingerlatsisoqartarpoq, akisussaaffillu taanna inuiaqatigiinni susassaqtut assigiinngitsut akimorlugit inissisimavoq, pigineqarlunilu angajoqqaanit, atuarfimmit, kommuninit, Ilinniarnermik Ilisimatusarfimmit aamma Ilinniartitaanermut Aqutsisoqarfimmit. Suliat pineqartut saniatigut ingerlaavartumik suliniutinik nutaanik aallartitsisoqartarpoq, Ilinniartitaanermut Periusissiami anguniakkat angusinnaajumallugit. 2022-mi suliassaqarfiit tulluuttut aallunneqassapput:

- Meeqqat atuarfianni ingerlatsisunik suleqateqarneq pitsaassusilersuineq aamma atuarfimmik ineriartortitsineq
- Oqaatsini aamma matimatikkimi fagitigut ingerlatsinerit nukittorsarneqarneri
- Immikkut atuartitsineq aamma peqataatitsineq
- Atuartitsissutissanik kalaallisuunik saqqummersitsisarneq, ilaatigut kattuffiit suleqatigalugit
- Atuartut atugarissaarnerat
- IT-mik aamma teknologiimik paasinnineq

5.2.1 Meeqqat atuarfiannik ingerlatsisut suleqatigiinnerat pitsaassusilersuinerimi aamma atuarfimmi atuartitsinerimi

Anguniagaq

Pitsaassusilersuinikkut atuartitsinerimillu ineriartortitsinikkut ingerlatsineq suliassaavoq ingerlatsinerimi susassaqtut assigiinngitsut amerlasuullu peqataaffigisaat. Ingerlatsisut tamakua tamarmik immikkut suliaminnik ingerlatsisarput, aammalu peqatigiinnikkut suliassanik kivitsisarlutik.

Pitsaassutsinik aamma atuarfimmik ineriartortitsinerimi anner-tuumik ilaapput sulisuusut piginnaaneri. Naalakkersuisut suliat ingerlateqqinniartaat atuarfinni tamani piginnaaneqarluartunik aamma ilinniarsimasunik sulisussaqaqqullugu. Atuarfimmi ilinniarsimasunik sulisoqanngippat sulisuusut naleqquttutigit pikkorissarnissaminut periarfissaqartinneqartassapput, meeqqat akornanniissinnaajumallutik perorsaanikkut akisussaassuseqartumik isumannaatsumillu ineriartortitsiviusumillu. Minnerunngitsumik nunaqarfinni sulisut suliamik ilinniarsimanngitsut sulisorineqartarput. Sulisorisat suliassatigut ilinniarsimanngitsut atuartitsinerimik ingerlatsisusartut pikkorissarnissamik neqeroorfineqartassanngikkunik piginnaanngorsarfigisassaminik ilinniakkamik ingerlatsinissamik neqeroorfineqartassapput. Time-lærerit atuarfinnillu pisortat piginnaasatigut ineriartortitsivigineqarnissaat immikkut suliniuteqarfissaavoq. Kiisalu aamma pilersitsisoqassaaq pikkorissartarnernut ilinniaqqittarnernullu periarfissanik, atuartunik immikkut pisariaqartitsisunik ilinniartitsinerimik ingerlatsisartunut, aammalu atuartut immikkut angerlarsimaffiini sulisuusunut. Aammalu ilanngullugu ilinniartitsisut ilinniarsimasut suli ingerlaqqittumik ilinniaqqinnissaminik neqeroorfineqartassapput, ilassutitut ilinniagartuutut ilinnia-gaqarsimasunngornissamat aqqissuussinertigut.

5.2 Indsatser/aktiviteter

Der arbejdes løbende på at forbedre og styrke folkeskolen, og det er et ansvar, som deles på tværs af samfundet mellem forældre, skoler, kommuner, Institut for Læring og Uddannelsesstyrelsen. Foruden det pågående arbejde igangsættes der løbende nye indsatser for at nå uddannelsesstrategiens mål. I 2022 vil der blive sat fokus på følgende områder:

- Samarbejde mellem folkeskolens aktører omkring kvalitets- og skoleudvikling
- Styrkelse af faglighed indenfor sprog-fag og matematik
- Specialundervisning og inklusion
- Udgivelse af grønlandsksproget undervisningsmateriale blandt andet i samarbejde med organisationer
- Elevtrivsel
- IT-dannelse og teknologiforståelse

5.2.1 Samarbejde mellem folkeskolens aktører omkring kvalitets- og skoleudvikling

Formål

Kvalitets- og skoleudvikling er en opgave, hvor mange forskellige aktører indgår. Disse aktører arbejder både hver især og sammen om at løfte opgaven.

Kvalitets- og skoleudvikling omhandler i høj grad personalets kompetencer. Naalakkersuisut vil fortsætte arbejdet for, at der er kvalificeret og uddannet personale i samtlige skoler. Såfremt der ikke er uddannet personale i skolen, skal personalet tilbydes relevante opkvalificeringsmuligheder, så de kan omgås børn på en pædagogisk forsvarlig og udviklende måde. Særligt i bygderne anvendes ikke-uddannet personale. Den ikke-uddannede del af underviserne skal enten tilbydes opkvalificering eller kompetencegivende uddannelsesforløb. Timelærernes og skoleledernes kompetenceudvikling er et særligt indsatsområde. Desuden skal der etableres kursus- og efteruddannelsesmuligheder for undervisere, der underviser elever med særlige indlæringsbehov samt personale på elevhjem. Og slutteligt skal den uddannede del af lærerstaben fortsat tilbydes efteruddannelse gennem overbygningsuddannelser på akademisk niveau.

Atuarfiup sulisui ilisimasaqarfigissavaat paasisimasaqarfigissalugillu meeqqat inuttut qanoq atugaqarneri. Ilanngullugulu aamma piginnaeqarfigalugulu paasisimasaqarfigissavaat iliuuseqarsinnaaneq, atugarliortoqarnera naammattoorneqaraangat, kiisalu pisariaqartitsisoqarpat angajoqqaat, attaveqarfigisakkat aamma /imaluunniit isumaginninnermi oqartussat akulerunneqarnissaannut.

Siuliani uani pineqartut suliassat iliuuseqarfigisinnaajumallugit iliuussisanillu aaqqissuussisarsinnaajumallutik nukittorsarumallugillu atuartitsinermik suliassat aamma kommunip ingerlaqqittumik suleqatigineqarnissaanik, kommunimi atuarfimmu oqartussat pingaarnertut akisussaaffimmik tigumminniffigisaannik akisussaaffigisaannillu suliniutaasussat annertussusissaanni, ilusissaani periaaserineqartussanilu suliniuteqarnerni aamma pisariaqartitsinerni suleqatigiinneq ingerlateqqinneqassaaq, suliniuteqarfissani aamma pisariaqartitsinerni. Suliniuteqarfiusut aamma pisariaqartitsinerit, assersuutigalugit peqataatitsiviusunik ineriartortitsinikkut KIVITSISA-mi⁷ suliassat.

Killiffik

Kommunit aamma ilinniartitaanermut Aqutsisoqarfik ingerlaqqittumik oqaloqatigiipput kommunit ataatsimoorussaminnik ineriartortitsinikkut suliniutaat KIVITSISA Ilinniartitaanermut Aqutsisoqarfimmit tapersorsorneqartoq pillugu. Kommunit ingerlaavartumik suliani Naalakkersuisuniit akulerunneqartarput meeqqat atuarfiannut atatillugu suliniutini. Ilinniarnermik Ilisimatusarfik aamma Ilinniartitaanermut Aqutsisoqarfik suliassat ataatimoorussatut pikkorissartitsisarnertigut periusisiamut atatillugu, kommuninik tapersersuilluni ilalersuillunilu ineriartortitsinikkut suliniutini aamma nukinni tamatumani ator-neqartussani.

Tunngavigalugu meeqqat atuarfiata kommunit akisussaaffigisaanniinnera Ilinniartitaanermut Aqutsisoqarfiup aamma Ilinniarnermik Ilisimatusarfiup pikkorissartitsisarnernut pilersaaruisarisartakkatik ileqqorisatillu suliareqqissimavaat, imaalillugu atuarfiit kommunillu saqqummiussisarsinnaalersillugit pisariaqartitsinerminnik pikkorissartitsisarnissanut ineriartortitsinerninullu ukioq tamaat kaajallallugu. Qitiusumit aalajangersarnerqarnerusartut pikkorissartitsisarnernit tunuaamisinneqarsimapput, atuisut suleqatigalugit pikkorissartitsisarnernik ineriartortitsisarnernillu aaqqissuussisarnernik taarserlugit. Ilinniartitaanermut Aqutsisoqarfik ingerlaavartumik kommuninik ineriartortitsinissanut pikkorissartitsisarnernullu pisariaqartitsinerit pillugit oqaloqateqartarpoq, taakkualu ilaat siuliani eqqaaneqareersumi suliniummi KIVITSISAMI ilanngussaallutik.

Skolens personale skal have kendskab til og indsigt i børns sociale trivsel. Ydermere skal de have evne og kompetence til at handle, når der opleves mistro, samt hvis der er behov for inddragelse af forældre, netværk og/eller de sociale myndigheder.

Med henblik på at understøtte en udmøntning af ovenstående opgaver – og med det formål at styrke samarbejdet mellem uddannelsesydelser og kommunerne – fortsætter samarbejdsformen, hvor det er de kommunale skolemyndigheder, der skal tage hovedansvaret for omfanget, formen og metoderne ud fra deres egne indsatsområder og behov. Indsatsområder og behov, som eksempelvis inkluderer udviklingsprojektet KIVITSISA⁷.

Status

Kommunerne og Uddannelsesstyrelsen er i fortsat dialog om kommunernes fælleskommunale udviklingsprojekt KIVITSISA, som Uddannelsesstyrelsen støtter op om. Kommunerne inddrages desuden løbende i arbejdet med Naalakkersuisuts tiltag på folkeskoleområdet. Institut for Læring og Uddannelsesstyrelsen arbejder fortsat ud fra en fælles kursusstrategi, som støtter og inddrager kommunernes egne udviklingsprojekter og ressourcer.

I erkendelse af at folkeskolen primært er et kommunalt ansvarsområde har Uddannelsesstyrelsen og Institut for Læring revideret deres kursusstrategi og praksis, således at skoler og kommuner kan fremkomme med deres behov for kurser og udviklingsforløb året rundt. De mere centralt fastsatte kurser er nedprioriteret til fordel for kurser og udviklingsforløb tilrettelagt i samarbejde med brugerne. Uddannelsesstyrelsen er i løbende dialog med kommunerne om deres behov for udvikling og opkvalificering, hvoraf en del er indarbejdet i det førnævnte KIVITSISA-projekt.

⁷ Ersarinnerusunik paasisutissarsiniartunut Naalakkersuisut quppersagaat innersuunneqassapput.

⁷ For nærmere information henvises til Naalakkersuisuts hjemmeside.

Ilinniartitaanermut Aqutsisoqarfik ingerlaqqittumik suliniuteqarpoq suliniutit ilisimasaniq nutaanik tunngavillit, ilitseruisarnerup atuartitsisartunullu isumassarsiortitsisarnerup nukittorsarneqarnissaannik, ilaatigut immikkut suliniutaasartutigit aammalu digitaliusunik aqqissuussiviusartut⁸ aqqutigalugit.

Ilinniarnermik Ilisimatusarfik suli ingerlaqqittumik isumaginnittuussaaq ingerlaqqiffiusunik qaffasinnerusunillu ilinniartitaanerni, kiisalu atuartitsisartut tamatumunnga ilinniarsimanngitsut pikkorissartinneqartarnerannik.

Aningaasaqarneq

Kommunit nammineq pitsaassutsinik ineriartortitsinermi suliniutitik aningaasalersortarpaat, aammalu Ilinniarnermik Ilisimatusarfiup Ilinniartitaanermut Aqutsisoqarfik suleqatigalugu isumagisarissallugit suliniutaasartut Kontumi pingaarnermi 40.40.01 Ilinniartitaanermut Aqutsisoqarfik kiisalu kontumi pingaarnermi 40.92.13 Ilisimatusarfik ingerlatat.

5.2.2 Oqaatsini aamma matimatikkimi fagitigut piginnaasanik nukittorsaaneq

Siunertaq

Ilinniartitaanermut Aqutsisoqarfiup ingerlaavartumik nalunaarsuusiaasa ersersippaat atuartut amerlasuut naammanngitsunik oqaatitsigut aamma matimatikkimi angusaqartarnerat. Taamaatumik ingerlaavartumik sulianik ingerlatsisoqarpoq nukittorsaa-jumalluni aamma ineriartortitsiumalluni oqaatsinik ilinniartitsinermi oqaatsinillu piginnilersarnermi. Ilinniarnermillu ilisimatusarfiup aamma aallartissimavaa ilinniagartuutut diplomertalimik ilinniartitaaneq - akademisk diplomuddannelse - danskit oqaasiinik oqaatsit aappaattut atuisunut, siunissamullu sammisumik kissaatigineqarpoq oqaatsinik ilinniakkani diplomertalimik ilinniartitaanernik ilassutinik neqerooruteqalernissaa. Ineriartortitsinikkullu suliniutinik aamma pilersitsisoqassaaq matimatikkimi, aammalu ullutsinnut naleqquttunik atuartitsissutissanik suliaqartoqarluni fagimi tassani 1. - 10. klassinut.

Killiffik

2022-mi Ilinniartitaanermut Aqutsisoqarfiup immikkut aalluniarpaq ingerlaavartumik atortussanik nutaanik saqqummiussisarneq, atuartut atuarumassusiat nukittorsarumallugu. Kiisalu aamma takkutissapput ullutsinnut naleqquttut matimatikkimi atuartitsissutissat nutaat, fagitigullu suliaasaqarfimmi tassani ingerlaavartunik atortussanik saqqummiisoqartassalluni.

Aningaasaqarneq

Suliniutit aningaasalersorneqassapput kontumit pingaarnermut 40.40.01 Ilinniartitaanermut Aqutsisoqarfik.

Uddannelsesstyrelsen arbejder fortsat med at styrke indsatsen med formidling af ny viden, vejledning og inspiration til undervisere i hele landet bl.a. gennem projekter og brug af digitale platforme⁸.

Institut for Læring vil stadig stå for videre- og efteruddannelser samt opkvalificerings-tiltag for ikke-uddannede undervisere.

Økonomi

Kommunerne finansierer egne tiltag i forhold til kvalitetsudvikling, og Institut for Læring vil i samarbejde med Uddannelsesstyrelsen forestå kursusdelen af initiativet gennem Hovedkonto 40.40.01 Uddannelsesstyrelsen samt Hovedkonto 40.92.13 Ilisimatusarfik.

5.2.2 Styrkelse af faglighed indenfor sprogfag og matematik

Formål

Uddannelsesstyrelsens løbende opgørelser viser, at for mange elever opnår utilstrækkelige resultater i sprogfagene og matematik. Derfor bliver der løbende arbejdet med at styrke og udvikle sprogundervisning og sprogtilegnelse. Desuden har Institut for Læring igangsat en akademisk diplomuddannelse i dansk som andetsprog, og fremadrettet er det et ønske at tilbyde yderligere diplomuddannelser inden for sprog. Der bliver også igangsat udviklingsprojekter inden for matematik og udarbejdelse af nye og tidssvarende undervisningsmaterialer til faget for 1. - 10. klasse.

Status

I 2022 vil uddannelsesstyrelsen have fokus på løbende at udsende nye materialer til styrkelse af elevernes læselyst. Desuden udkommer de første materialer til et nyt og tidssvarende matematiksystem, og der udkommer løbende flere materialer til faget.

Økonomi

Initiativet finansieres gennem Hovedkonto 40.40.01 Uddannelsesstyrelsen

⁸ Nutaarsiassat (iserasuaat.gl)

⁸ Nyheder (iserasuaat.gl)

5.2.3 Immikkut atuartitsineq aamma peqataatitsineq

Siunertaq

Naalakkersuisut ingerlaqqittumik sulissutiginiarpaat atuarfimik ammasumik inissaqartitsisumillu ingerlatsisoqarnissaa, atuartunut qanorluunniit ittunik aallaaveqartunut, tunuliaqutaqartunut, fagitigut aallaaveqartunut, innarluuteqartunut, nap-paateqartutut imaluunniit avatiminnik atuisinnaanikkut killeqartumik inissisimasunut inissaqartitsisumik. Suli ingerlaqqittumik pisariaqartitsisoqarpoq immikkut atuartitsinerup nukittorsarneqarnissaa aamma qularnaarneqarnissaa atuartut tamarmik toqqissimasunik avatangiiseqarlutik tapersersorneqarlutillu atuartitsisartunit piunassuseqartunit, ilikkagaqarnissamik qiim-massaallunilu piunassuseqalersitsisartunit sullinneqarfisaa-nik. Atuartut naapinneqartassapput qaffasissunik angusaqarnis-saannik piunassaqaatitalimmik, naapertuuttunillu unammilligas-saqartinneqarlutillu siusissumik neqeroorfigineqartassallutik eqaatsumik tapersersorneqarlutillu siunnersorneqarnissamin-nik, tamanna pisariaqartinneqarsimatillugu.

Meeqqat atuafiat tamatumunnga atatillugu siunertaasunut naapertuuttunik suleqatissarsisarsinnaapput. Assersuutigalugu Pis-sassarfimik, nunamut tamarmut atuuttumik innarluutilinnut qi-tiusumik ingerlatsivinnik, ilaatigut siunnersuisartunik ilitsersui-sartunillu innarluutilinnut suliaasaqarfimmi, kiisalu katersuisar-tunik ingerlatitseqqittartunillu ilisimasanik assigiinngitsunik innarluutilinnut tunngatillugu.

Killiffik

Peqataatitsinermik siuarsaasunik suliniutit tulluuttut pingaarner-siunermin pingaartinneqarsimapput sulilu 2022-mi⁹ pingaarner-siunermin ilaatinneqarlutik:

- Atortuulersitsinissamut pilersaarussiaq ilitsersuusiornikkut Meeqqat atuafianni immikkut atuartitsisarneq aamma alla-mik immikkut ittumik perorsaanikkut ikiorsisarneq pillugit Namminersorlutik Oqartussat nalunaarutaannut atatillugu. Ilaatigut pilersaarsiortoqarpoq annertunerusunik pikkoris-saarnissanik immikkut atuartitsinermut peqataatitsinermullu atatillugu.
- Ilinniartitaanermut Aqutsisoqarfiup ingerlaavartumik kom-munini tarnip pissusaanut atatillugu qitiusumik siunnersui-sarfiit suleqatigisarpai, kiisalu aamma Kommune Kujalleq suleqatigalugu ukiuni 5-ini ineriartortitsinikkut suliaasaqar-fimmi tassani suliniummut atatillugu (Suliniut Kujalleq).
- Ilinniartitaanermut Aqutsisoqarfiup sulissutigaa immikkut atuartitsinermi sullinneqartartut atuartut meeqqat atuaf-iaanni alloriarnerni misilitsittartut inaarutaasumillu atuar-nerup naanerani soraarummeertartut amerlanerulersinnis-saat, ilitsersuusiaq "misilitsittarneq immikkut atugassariti-taasut atorlugit sanioqqutsisarnelru".

⁹ Ersarinnerusunik paasissutissarsiniartunut Naalakkersuisut quppersa-gaat innersuunneqassapput. Aamma takuuk [Nutaarsiasat \(Iserasuaat.gl\)](#)

5.2.3 Specialundervisning og inklusion

Formål

Naalakkersuisut vil fortsat arbejde for at skabe en åben og rummelig folkeskole med plads til alle elever uanset forudsætninger, ophav, baggrund, faglige standpunkter, han-dicap, diagnoser eller funktionsnedsættel-ser. Der er fortsat et stort behov for at styr-ke specialundervisningen og sikre, at alle elever modtager undervisning i trygge ram-mer med støttende og motiverende undervi-sere, som vækker lærings- og virkelyst. De skal mødes med høje forventninger og pas-sende udfordringer og få tilbud om tidlig og fleksibel støtte og vejledning, hvis de har behov herfor.

Folkeskolen kan i den forbindelse indgå i formålstjenestelige samarbejdsrelationer. F.eks. med Pissassarfik, det landsdækkende handicapcenter, som bl.a. yder rådgivning og vejledning inden for handicapområdet, samt indsamler, bearbejder og formidler viden om forskellige typer af handicap.

Status

Følgende inklusionsfremmende initiativer har været og vil fortsat blive prioritere i 2022⁹:

- Implementeringsplan vedrørende en vejledning til bekendtgørelsen om spe-cialundervisning og anden specialpæ-dagogisk bistand i folkeskolen. Blandt andet planlægges det at afholde større kurser inden for specialundervisnings-og inklusionsområdet
- Uddannelsesstyrelsen samarbejder løbende med de kommunale psykologi-ske/psykologiske rådgivningscentre (MISI) og samarbejder desuden med Kommune Kujalleq om et 5-årigt udviklingstiltag på området (Projekt Kujalleq).
- Uddannelsesstyrelsen arbejder for at øge andelen af specialundervisnings-elever der deltager ved trintest og fol-keskolens afgangsprøver gennem ud-bredelse af vejledningen "prøve på sær-ligt vilkår og fritagelse".

⁹ For nærmere information henvises til Naalakker-suisuts hjemmeside . Se også [Nyheder \(Iserasuaat.gl\)](#)

- Naqinnernik atuarsinnaangitsunut tunngatillugu iliuusis-sanut pilersaarusiorneq atuarsinnaanginneq naqinnernillu ilisarinnissinnaanginneq iliuuseqarfigiumallugu¹⁰. Ilinniartitaanermut Aqutsisoqarfiup ilaatigut ineriartortissimavaa nalilersuisarnermut sakkussat aamma tapersersuisarnermut atortussat atuartunut 1. – 3. Klassiniittunut sammitit, siunnerfigalugu naqinnernik ilisarinnissinnaangitsunngortartut amerliartunnginnissat tapersersorneqarnissaallu. 2021-imi pikkorisartitsinissat atortussanik atuisarnermut atatillugu pilersaarutaasut Covid-19-ip kingunerisaanik kinguartinneqarnikuupput. Naatsorsuutigineqarporli pikkorissaanerit 2022-mi ingerlanneqarnissaat. Ilanngullugu eqqaaneqarsinnaavoq Ilinniartitaanermut Aqutsisoqarfiup 2022-p aallartinnerani ilisaritissammagu ilinniutitut GraphoGame meeqqanut 6-9-nik ukiulinnut sammititaq. Pineqarpoq pinguaat aalatitsisaritoq, meeqqanik ilinniartitsisoq kalaallisut atuarsinnaanermi tunngaviusunik, atuarfimmi tunngaviusumi naqinnernik ilisarinnissinnaangitsunut suliniutip annertunerusup ilagisaa.

Aningaasaqarneq

Suliniutit aningaasalersorneqarput kontumit pingaarnermit 40.40.01 Ilinniartitaanermut Aqutsisoqarfik, aammalu kommunini aningaasaliissutit killiliussaasut iluanni.

5.2.4 Kattuffiit suleqatigalugit atuartitsissutissanik kalaallisut suliaasunik saqqummersitsisarneq

Siunertaq

Naqiterisitsisarfik Ilinniusiorfik pingaarnerit ingerlatsisuuvoq kalaallisut atuartitsissutissanik suliaqarnermi. Ilinniartitaanermut Aqutsisoqarfiup atuartitsissutissanik Ilinniusiornermik ingerlatsiviata nioqqutissiornermi ukiut siulliitut sanilliullugu annertunerulersissimavaa. 2020-imi aamma 2021 saqqummersinneqartarput tulliuuttut:

- 2020: saqqummersitat nutaat 14-it aamma naqiteritseqqinnerit siusinnerusukkut saqqummersinneqartartunik 40-t.
- 2021: saqqummersitat nutaat 28-t, suliareqqillugit saqqummersitseqqitat pingasut aamma naqiteriteqqitat siusinnerusukkut saqqummerseriikkat 17-it.

- Udarbejdelse af national handleplan til at afhjælpe ordblindhed og læse samt skrivevanskeligheder¹⁰. Uddannelsesstyrelsen har blandt andet udviklet screenings- og støttematerialer for 1. – 3. klasse med henblik opfange og støtte elever i risiko for ordblindhed. Planlagte kurser i 2021 i brugen af materialerne samt et nationalt ordblindeseminar er udsat grundet Covid-19 restriktioner. Kurserne forventes at blive afholdt i 2022. Det kan også nævnes, at Uddannelsesstyrelsen primo 2022 lancerer det digitale læringsspil GraphoGame for børn i alderen 6-9 år i 2022. Der er tale om et dynamisk spil, som lærer børn grundlæggende læsefærdigheder i grønlandsk, og er en del af et større ordblindeprojekt for grundskolen.

Økonomi

Initiativerne finansieres gennem Hovedkonto 40.40.01 Uddannelsesstyrelsen og inden for de eksisterende økonomiske rammer i kommunalt regi.

5.2.4 Udgivelse af grønlandsksproget undervisningsmateriale i samarbejde med organisationer

Formål

Forlaget Ilinniusiorfik er den primære aktør inden for grønlandsksprogede undervisningsmaterialer. Uddannelsesstyrelsens undervisningsmiddelforlag Ilinniusiorfik har forøget deres produktion væsentligt ift. tidligere år. I 2020 og 2021 blev følgende antal udgivelser lanceret:

- 2020: 14 nye udgivelser og 40 genoptryk af tidligere udgivelser.
- 2021: 28 nye udgivelser, 3 reviderede udgivelser og 17 genoptryk af tidligere udgivelser.

¹⁰ Ersarinnerusunik paasisutissarsiniartunut Naalakkersuisut quppersagaat innersuunneqassapput.

¹⁰ For nærmere information henvises til Naalakkersuisuts hjemmeside.

Ingerlaavartumik isumasioqateqartoqartarpoq ilaatigut faginit tunngatillugu immikkut ilisimasalinnik, atuartitsisartunik aamma fagitigut saqqummersittakkanut aqqissuisunik atuartitsisutissanik saqqummersitsisarfinnit allaneersunik, naqiterisitsisarfiup saqqummersitsisarneranut allatigullu ingerlatsineranut atatillugu. Ilinniartitaanermut Aqutsisoqarfiup ingerlaavartumik suleqatigisarpai ingerlatsiviit atuartitsisutissanik aqqissuussinernillu ineriartortitsisartut. 2021-mi Ilinniartitaanermut Aqutsisoqarfiup suleqatigilerpaa Unicef suliaralugu "Silasisa iliuuseqarlutalu/Lad os tage del i klimakampen" aammalu Kalaallit Meerartaannut Peqatigiiffik/ Foreningen Grønlandske Børn suliaqarnermi matuminnga "Tassa!".

Killiffik

2022-mi Ilinniartitaanermut Aqutsisoqarfiup ingerlatsivinnik/kattuffinnik avataaniittunik suleqateqarneq nukittorsarniarpaa; tamatumani ilaatigut Kalaallit Nunaanni Timersoqatigiit Kattuffinnik.

Aningaasaqarneq

Suliniutit aningaasalersorneqarput kontumit pingaarnermit 40.40.01 Ilinniartitaanermut Aqutsisoqarfik.

5.2.5 Atuartut atugarissaarnerat

Siunertaq

Naalakkersuisut kissaatigaat atuartut atuarfimmia aamma nunatsinni atuartunut angerlarsimaffinniittut atugarissaarnerat siuarsarneqassasoq. Meeqqanut aamma inuusuttuaqqanut atugarissaarneq aalajangiisuulluinnarpoq, taakkua piunassusiannut ilikagaqarsinnaassusiannut ineriartornerannullu, taamaattumillu suliaasaqarfiup tamatuma aallunneqarnera annertuumik pingaaruteqarluni, Ilinniartitaanermut Periusissiami anguniakkat anguneqarsinnaaneritut. Suliaasaqarfimmia tamatumani ingerlaavartumik ineriartortitsisoqarpoq. Assersuutigalugulu meeqqat atuarfiat pillugu inatsimmi allannguutit Inatsisartut 2021-mi ukiakkut ataatsimiinneranni akuersissutigineqarput. Allannguutit kingunerissavaat atuarfinni tamani sulisunik atorfinitsitsisoqarnissaa, inooqatigiinnikkut attaveqaqatigiinnermik isumaginnittuusassanik. Tamatuma qularnaassavaa atuartut atuarnerup avataatigut ajornartorsiuteqartartut tamarmik saaffissaqartarnissaat, inunnut inuttut inuunermut tunngasutigut piginnaaneqartunut. Kiisalu Naalakkersuisut 2021-mi nalunaarummik akuersissuteqarput atuartut atuartunut angerlarsimaffinniittartut pillugit, ilaatigut minnerpaaffissalikkannik perorsaanikkut najugaqarfiit imarisassaannik, avatangiisini killiliussassanik, sulisut suliaasaannik qanoq ittunillu piginnaaneqarnissaannik, atuartut najugaqarnissaannut piareersarneqartarnissaannik, angajoqqaanut attaveqartarnerit atuartullu angerlarsimaffinniittut oqatussaaqataanerannut tunngasunik imaqtumik.

Killiffik

Ilinniartitaanermut Aqutsisoqarfiup suliarisimavaa pimmatiginittarneq pillugu periusissiaq, atualernej sioqqullugu ingerlatsivinnut, meeqqat atuarfiannut kiisalu inuusuttuaqqanut ilinniar-

Der sker løbende sparring med bl.a. fagekspertter, undervisere og fagredaktører fra andre undervisningsmiddelforlag omkring forlagets udgivelser og øvrige aktiviteter. Uddannelsesstyrelsen samarbejder løbende med organisationer om udvikling af undervisningsmaterialer og koncepter. I 2021 indgik Uddannelsesydelser i samarbejde med Unicef om at udarbejde "Silasisa iliuuseqarlutalu/Lad os tage del i klimakampen" og med Foreningen Grønlandske Børn om at udarbejde "Tassa!".

Status

I 2022 vil Uddannelsesstyrelsen styrke deres samarbejde med eksterne organisationer; heriblandt Grønlandsk Idrætsforbund.

Økonomi

Initiativet finansieres gennem Hovedkonto 40.40.01 Uddannelsesstyrelsen.

5.2.5 Elevtrivsel

Formål

Naalakkersuisut ønsker at fremme elevernes trivsel både i skolen og på landets elevhjem. Trivsel er altafgørende for børn og unges motivation og evne til læring og udvikling, hvorfor fokus på området er af stor betydning for at opnå målene i Uddannelsesstrategien. Der sker løbende udvikling på dette område. For eksempel blev ændringer i folkeskoleloven vedtaget ved Inatsisartuts efterårssamling 2021. Ændringen indebærer, at der på alle skoler skal være ansat personer til at varetage funktionen som social kontaktordning. Dette skal sikre, at alle elever med problemer der ikke knytter sig direkte til skolegangen, kan henvende sig til en fagligt og socialt kompetent person. Desuden har Naalakkersuisut i 2021 udsendt bekendtgørelse om ophold på elevhjem, hvor der bl.a. er fastsat normer og mindstekrav for det pædagogiske indhold, de fysiske rammer, personalets opgaver og kvalifikationer, forberedelse af eleverne til opholdet, forældrekontakt og elevernes medindflydelse.

Status

Uddannelsesstyrelsen har stået for arbejdet med udarbejdelse af en strategi mod mobning, som omfatter førskoleområdet, folkeskolen samt ungdoms- og erhvervsuddannel-

finnut inuussutissarsiutinullu ilinniartitaanermut atuuttoq. Periusissiaq ingerlatseqataasunut qitiusunut siammasissunilu inis-simasanut saaffiginnittuovoq, imaqarlunilu ilaatigut atuar-titsinermi atortunik ineriartortinneqartunik. Periusissiaq tama-nut saqqummiunneqassaaq 2022-mi¹¹ ukiakkut.

Naalakkersuisut peqqissaartumik piareersaasioreernikkut kom-munit akulerunneqarfigisaannik nalunaarummik nutaamik sulia-qarput atuartunut angerlarsimaffiit pillugit, ilaatigut peror-saanerup imarisassaannik, atuartut atugarissaarnissaannik, an-gajoqqaannik suleqateqarnermik sulisullu qanoq ittunik piginna-aneqarnissaannik imaqtartumik¹². Ilinniartitaanermut Aqutsiso-qarfiup 2022-mi kommunit suleqatigalugit nalunaarusiap ator-tuulersinneqarnissaanut pilersaarut suliarissavaa.

Aningaasaqarneq

Suliniutit aningaasalersorneqarput kontumit pingaarnermit 40.40.01 Ilinniartitaanermut Aqutsisoqarfik.

5.2.6 IT-mik atuisinnaassuseq – perorsimassuseq aamma teknologiimik paasinninneq

Siunertaq

Kalaallit Nunaat nunarsuatta imminut qaninneruleriartuinnartup ilagaa, inerititaqarsinnaassutsip, suleqatigiissinnaassutsip, iso-rinnittumik tunngaveqarluni pissutsinik isumaliutersuuteqarsin-naassutsip attaveqatigiinnerullu piginnaanertut piginissaasa pingaaruteqaleriartuinnarfigisaani. Meeqqat atuarfianni pingaa-ruteqarpoq IT-mik piginnaanernik teknologiimullu paasinninner-mik suliaqarneq, atuartut piginnaaneqalersikkumallugit qular-naatumik isumannaatumillu paasissutissanik digitaliusunik su-liaqarsinnaanermut, sakkunik atuisinnaanermut aammalu peqa-tigiinnermut ileqqorissaartumik, isorinnittunik iseqarluni, naa-pertuilluartumik qularnaatumillu periaaseqarluni.

Ilinniartitaanermut Aqutsisoqarfiup Digitaliusumik Aqutsisoqar-fik suleqatigalugu suliarisimavaa "Atuarfik Digitaliusoq/Den digi-tale folkeskole"¹³, sulissutigalugulu tamatuma atortuulersinneqar-nissaa. Periusissiami sammineqarput qulequttat pingaarnerit piu-ngasut: Atortussat digitaliusut, piginnaanerit digitaliusut kiisalu Attaveqatigiinnermi atortulersuutit aamma allaffissor-neq. Aqutsisoqarfiit marluusut taakkua peqatigiillutik aallartissima-vaat suliniutissat tigussaasut aalajangersimasut periusissiami kil-liliussat iluanni aqqissuunneqartut. Suliassat tassaniittut ilaati-gut imaraat ilinniutissanik digitaliusunik misilitsissutaasartussa-nillu suliaqarnissat, teknologiimik atuarfimmi atuinerup ineriartortinnissaa, tamatumani aamma digitaliusumik perorsimassuseq aamma digitaliusumik ilinniartitsissutissat, digitaliusumik ilisima-sanik paarlaasseqatigiit tarnerit aamma allaffissor-neq pitsann-

serne. Strategien henvender sig både til cen-trale og decentrale aktører og vil bl.a. inde-holde revidering og udvikling af undervis-ningsmaterialer. Strategien offentliggøres i efteråret 2022¹¹.

Naalakkersuisut har efter et grundigt forar-bejde med inddragelse af kommunerne udar-bejdet en ny bekendtgørelse om ophold på elevhjem med bestemmelser om bl.a. pæda-gogisk indhold, elevtrivsel, samarbejde med forældre og krav til personalekvalifikatio-ner¹². Uddannelsesstyrelsen vil i 2022 i sam-arbejde med kommunerne udarbejde en im-plementeringsplan for denne bekendtgørelse.

Økonomi

Initiativet finansieres gennem Hovedkonto 40.40.01 Uddannelsesstyrelsen.

5.2.6 IT-dannelse og teknologiforståelse

Formål

Grønland er en del af en globaliseret verden, hvor kreativitet, samarbejde, kritisk tænk-ning og kommunikation er vigtige kompeten-cer at bestride. I folkeskolen er det vigtigt at arbejde med IT-færdigheder og teknologifor-ståelse, så eleverne klædes på til at færdes sikkert online samt håndtere digitale infor-mationer, redskaber og fællesskaber på en etisk, kritisk, hensigtsmæssig og sikker måde.

Uddannelsesstyrelsen har i samarbejde med Digitaliseringsstyrelsen udarbejdet strategi-en "Atuarfik Digitaliusoq/Den digitale folke-skole"¹³, og arbejder med implementeringen heraf. Strategien beskæftiger sig med 3 overordnede temaer: Digitale materialer, di-gitale kompetencer samt Infrastruktur og administration. De to styrelser har i fælles-skab igangsat konkrete initiativer inden for rammen af strategien. De tilknyttede ar-bejdsopgaver omfatter bl.a. udarbejdelse af digitale læremidler og prøver, at udvikle brug af teknologi i folkeskolen, herunder digital dannelse og digital didaktik, digital videns-delning og forbedret administration og stati-

¹¹ Ersarinnerusunik paasissutissarsiniartunut Naalakkersuisut quppersagaat innersuunneqassapput.

¹² Malittarisassanut database (inatsisit.gl)

¹³ Ersarinnerusunik paasissutissarsiniartunut Naalakkersuisut quppersagaat innersuunneqassapput.

¹¹ For nærmere information henvises til Naalakkersuisuts hjemmeside

¹² Regelsæt database (lovgivning.gl)

¹³ For nærmere information henvises til Naalakkersuisuts hjemmeside

gorsagaq kisitsisillu paasissutissat. 2018-imi aamma 2019-imi misilliisoqartarpoq inaarutaasumik misilitsittarnerit digitaliusumik aaqqissuussanik. Meeqqat atuarfiat pillugu inatsisip 2021-mi allanngortinneqarneranut ilaavoq pinngitsoorani teknologiimik paasinninnerup teknologiimillu atuineri perorsimassutsip atortuutinneqarnissaat, aammalu atuartitsineri digitaliusumik ingerlaartarnek ilikkagassani fagini tamani, aamma atuarfimmi fagitigut ingerlatsivinni tamani. Taakkua saniatigut teknologiimik paasinneq meeqqat atuarfianni klassini annerni fagitut qinerneqarsinnaasutut neqeroorutigineqarsinnaalissaaq.

Killiffik

Periusissiaq "Atuarfik Digitaliusoq/Den digitale folkeskole" Ilinniartitaanermut Aqutsisoqarfimmi maanna nutarterlugu kukkurnersiorneqarpoq, naatsorsuutigineqarlunilu 2023-mi saqqummiunneqarumaartoq.

Aningaasaqarneq

Suliniutit aningaasalersorneqarput kontumit pingaarnermut 40.40.01 Ilinniartitaanermut Aqutsisoqarfik. Kommunit aamma Ilinniarnermik Ilisimatusarfik suliniutini isumagisassatik namminneq aningaasalersorpaat.

stik. I løbet af 2018 og 2019 er der foretaget forsøg med digitale afgangsprøver. Med ændringerne i folkeskoleloven i 2021 indgår obligatorisk inddragelse af teknologiforståelse herunder digital dannelse og digital færden i undervisningen i alle fag og fagområder i folkeskolen. Herudover vil teknologiforståelse kunne tilbydes som valgfag i folkeskolens ældste klasser.

Status

Strategien "Atuarfik Digitaliusoq/Den digitale folkeskole" er under revidering i Uddannelsesstyrelsen og forventes udgivet i 2023.

Økonomi

Initiativet finansieres gennem Hovedkonto 40.40.01 Uddannelsesstyrelsen. Kommunerne og Institut for Læring finansierer deres del af initiativerne.

6 Inuusuttuaqqat ilinniagaqanngitsut imaluunniit suliffeqanngitsut

6.1 Aallarniut

Ukiuni amerlasuuni inuusuttuaqqat amerlasuut meeqqat atuarianni naammassisartut ilinniartitaanernut suliffissanulluunniit ingerlaqqittanngillat. Taakkualu ilaat aamma amerlasuut ilinniartitaanerit avataaniiginnartarput. Inuusuttuaqqanun tunngatillugu ajornartorsiut assigiinngisitaartunik annertuunik imaqqarpoq, siunnerfilersugaasunillu amerlasuunik suliniutinik aallartit-sisoqartarsimalluni pissutsit ilorraap tungaanut saatinniarlugit. Tamatumani ilaatigut eqqaaneqarsinnaapput Majoriaq kiisalu ingerlaavartumik ilitersuisarnertigut / siunnersuisarnertigut ineriartortitsinerit. Ukiuni kingullermi annertusiartortumik inuusuttut angusaqarfigiumasat taakkua aallunneqartarsimap-put 16-it 18-illu akornanni ukioqartut kisiisa pinnagit, kisiannili ajornartorsiummiipput inuusuttuaqqat siammasinnerusut. Matuma ataani immikkoortumi suliniuteqarpoq siammasinnerusu-mik ajornartorsiutinik isiginiaasumik. Naalakkersuisut pisaria-qartippaat inuusuttuaqqanun ajornartorsiuteqartunut sullissi-nerup nukittorsarneqarnissaa, isumaqarlutillu inuusuttuaqqa-nun ajornartorsiutilinnut tunngatillugu sulianut killiliussanik nu-taanik pisariaqartitsisoqartoq, inuusuttuaqqat ikinnerusut so-rusunnerminnik ilisimasaqanngitsut ilinniartitaanerit suliffeqar-nerullu avataani inissisimalersinniarlugit. Naalakkersuisut isu-maqarput suliasaqarfiit fagitigullu ingerlatsinerit assigiinngit-sut akimorlugit ataatsimut isigisunik suliniutit nukittorsarne-qartariaqartut, aammalu pinaveersaartitsilluni suliat siusissu-millu suliniutinik aallartitsisarnerit inuusuttuaqqanik sullissiner-mi killiliussaasariaqartut.

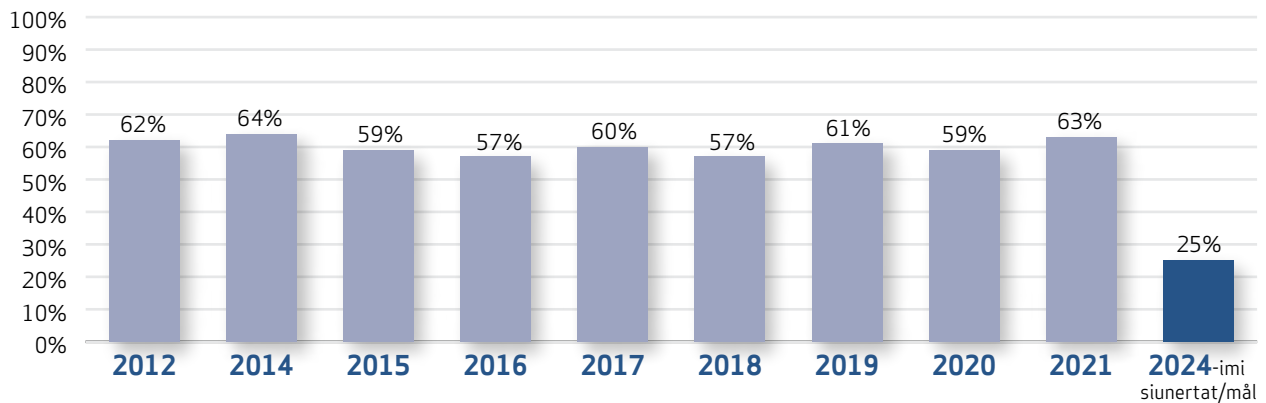
Ilinniartitaanermut periusissiaq maanna atuuttusoq takutinne-qarpoq ataani 2024-p tungaanut anguniakkani, 2012 aallaaviu-sutut inissillugu ilaatillugu. 2024-imi anguniakkat angunissaan-nut aqqut takisuutut isikkoqarsorinarpoq, ilinniartitaanernullu periusissiasaq maanna piareersarneqartoq ilimanarluni anguni-akkanik allannguuteqartitsiviussasoq, atorneqartussanik suliasaqarfimmi ineriartortnerup malinnaaviginerani.

6 Unge uden uddannelse eller arbejde

6.1 Indledning

I mange år har der været en stor gruppe unge, der afslutter folkeskolen og ikke går videre med uddannelse eller kommer i arbejde. En stor del af disse unge ender også udenfor uddannelsessystemet. Problemstillingen vedrørende de unge er kompleks, og der har der været en lang række målrettede tiltag for fremme en positiv udvikling. Her kan blandt andet Majoriaq samt den løbende udvikling af vejledningsområdet nævnes. De sidste år har der været en stigende opmærksomhed på, at ungemålsgruppen ikke blot handler om unge mellem 16 og 18 år, men at problemstillingen omhandler en bredere gruppe unge. I nedenstående afsnit er der initiativer, der afspejler dette bredere fokus. Naalakkersuisut ser et behov for at styrke arbejdet omkring de udsatte unge og mener, at der er behov for nye rammer for arbejdet med at færre unge ender i en situation, hvor de ikke ved hvad de vil med tilværelsen og står udenfor uddannelsessystemet og arbejdsmarkedet. Naalakkersuisut finder, at tværfaglige og helhedsorienterede indsatser skal styrkes, og at forbyggende arbejde og tidlige indsatser skal danne ramme for arbejdet med de unge.

Den gældende uddannelsesstrategi visualiseres i nedenstående målsætninger frem til 2024, hvor 2012 er medtaget som basisår. Vejen til at opnå målet i 2024 synes lang, og den kommende uddannelsesstrategi vil sandsynligvis medføre ændringer i de målsætninger, som bruges til at følge udviklingen på området.

16-18-inik ukiullit ilinniartitaanerit avataanni inissisimasut¹⁴**Andelen af 16-18 årige uden for uddannelse¹⁴**

6.2 Suliniutit

Ilinniartitaanermut Periusissiami anguniakkat angujumallugit immikkut aalussisoqassaaq suliniutinik makkuninnga 2022-mi:

- QAQISA
- NUIKI 2.0
- Imminut pilersortuuneq annertunerulersinniarlugu suliniut

6.2.1 QAQISA

Anguniagaq

Naalakkersuisut aqutissiuunnarpat amerlanerusut meeqqat atuarfianni naammassereernermi ilinniartitaanernut ingerlaqqittalernissaat. Taamaatumik Ilinniartitaanermut Naalakkersuisoqarfik, Ilinniartitaanermut Aqutsisoqarfik, kommunit tallimaasut, Nunamut Tamarmut Siunnersuisarfik kiisalu CSR Greenland atsioqatigiippat peqatigiinnissamat isumaqatigiissummik, illuatungeriit QAQISA-mik isumaqatigiissummik tapersersuivigisaannik. QAQISA tassaavoq atuarfiup-inuussutissarsiutit suleqatigiinnerat, siunertaqartoq meeqqat atuarfianni atuartut angajullit piumassuseqalersissallugit ilinniagaqalernissaminut pitsaassusilimmik isumatumillu qinigaqartarnissaannik. Suliniut ingerlanneqarpoq 2019 -imiit 2021-mut¹⁵.

Killiffik

Namminersorlutik Oqartussat kommunit QAQISA-mik atuinerat tapersersorsimavaat piffissami suliniutip ingerlanneqarfigisaaani. Ukiup atuarfiusup naanerani atuartut nammineerlutik nalilersuisimapput, ilaatigut QAQISA-mi peqataasimanermut atasumik. Nalilersuineri ilaavoq atuarfimi sungiusaammik sulineq pillugu nalilersuineq atuartullu namminneq ilinniagaqalernissaminut qanoq piareersimatiginerlutik nalilersuinerat. Naatsorsuutiqineqarpoq 2022-mi CSR Greenland ataatsimut nalunaaru-

6.2 Initiativer

For at nå uddannelsesstrategiens mål sættes der særligt fokus på følgende initiativer i 2022:

- QAQISA
- NUIKI 2.0
- Projekt øget selvforsørgelse

6.2.1 QAQISA

Formål

Naalakkersuisut vil bane vej for, at flere går videre i uddannelsessystemet efter endt grundskole. Derfor har Departementet for Uddannelse, Uddannelsesstyrelsen, de fem kommuner, Center for National Vejledning samt CSR Greenland underskrevet en partnerskabsaftale, hvor parterne støtter op om QAQISA-aftalen. QAQISA er et skoleerhverv-samarbejde, som har til formål at motivere de ældste elever i folkeskolen til at træffe et kvalificeret uddannelsesvalg. Projektet forløb fra 2019 til 2021¹⁵.

Status

Selvstyret har understøttet kommunernes brug af QAQISA i projektperioden. Ved udgangen af et skoleår har eleverne gennemført en selvevaluering, som blandt andet indeholder evaluering af deltagelse i QAQISA. I evalueringen indgår vurdering af forberedelsen mod skolepraktik, skolevejledning, selve skolepraktikken og elevens egen vurdering af uddannelsesparathed. I 2022 forventes

¹⁴ Uannga: Kalaallit Nunaanni kisitsisinik naatsorsueqqissaartarfik

¹⁵ Ersarinnerusunik paasissutissarsiniartunut Naalakkersuisut quppersagaat innersuunneqassapput.

¹⁴ Kilde: Grønlands Statistik

¹⁵ For nærmere information henvises til Naalakkersuisuts hjemmeside.

siamik suliaqassasoq atuartut QAQISA-mik nalilersuisimanerat pillugu.

Aningaasaqarneq

Kontumi pingaarnermi 40.01.08 Ilinniartitaanermut Immikkoortumi Pilersaarut 685.000 kr.-nik immikkoortitsisoqarpoq 2020-mi suliniutip suliarineqarnissaanut. Suleqatigiissitap inassuteqaatai naammassineqarpata suliama tamarmiusumi aningaasaqarnikkut pissutsit tamakkiisumik qaammarsaavigineqassapput.

6.2.2 NUIKI 2.0

Siunertaq

Nunaqarfinni arlaqartuni neqeroorutigineqartarpoq pikkorisaaqqinnissamik ingerlatsisarneq NUIKI (Nunaqarfinni Ilinniartitaanermik Kivitsineq)¹⁶. NUIKI tassaavoq ukiumi ataatsimi atuagarsornikkut ingerlatsisarneq, najukkami namminerme meeqqat atuariat suleqatigalugu ingerlanneqartarpoq. Anguniagaasoq tassaavoq sapinngisamik amerlanerpaat sakkusaqalertarnissaat nammineerlutik siunissaminnik qinersinissamik, kiisalu atuagarsornikkut piginnaanerit annertusarnissaat, taamalu ilinniagaqalernissamut imaluunniit suliffeqalernissamut piareersaaneq. NUIKI 2.0 tassaavoq misiligutitut suliniutaasoq Narsami ingerlanneqarpoq. Tassani suleqatigiinnikkut aqqissuussamik suliama ingerlatsisoqarpoq, siunertaralugu aqqissuussaasumik ineriartortitsinissaq, professionel-iusut aammalu najukkami namminerme ingerlatsisut akornanni, pilersitsinikkut ataavartumik nukimmik ataqatigiissumik meeqqat aamma inuusuttuaqqat ineriartorneranni, piffissami sivikinnerusumut ungasinnerusumullu sammisumik.

Killiffik

Pilersitsisoqarpoq suleqatigiinnermik pitsaasumik pisortani oqartussaasut, ingerlatsiviit kiisalu Narsami innuttaasut akornanni. Tamannalu tunuliaqutaralugu najukkami namminerme aqutsisoqatigiinnik pilersitsisoqarpoq, ataatsimoorlutik 2021-2022-mut anguniakkanik ukuninnga pilersitsisimasunik:

- Narsaq tassaavoq najugaq toqqissisimanarnerpaajusoq ineriartorfigissallugu meeqqamut/inuusuttuaqqamut.
- Atuarfimmitt anigaanni ilinniagaqalernissamut piareersimasoqartarpoq.
- Narsaq tassaavoq illoqarfik ataatsimoorussanik ingerlatsiviusoq.
- Narsaq tassaavoq illoqarfik pilerinartuq nutserfiusorlu.
- Uagut nammineq anguniakkanik immikkoortunik suli amerlanerusunik pilersitsisinnaavugut.
- Uagut nammineq nukissanik pilersitsisusaaugut.

det, at CSR Greenland udarbejder en samlet rapport på elevernes evaluering af QAQISA i 2022.

Økonomi

Der er afsat 685.000 kr. fra Hovedkonto 40.01.08 Sektorprogram for Uddannelse til arbejdet med projektet i 2020. Når arbejdsgruppens anbefalinger foreligger, vil alle økonomiske aspekter på området blive belyst.

6.2.2 NUIKI 2.0

Formål

I en række bygder tilbydes opkvalificeringsforløbet NUIKI (Nunaqarfinni Ilinniartitaanermik Kivitsineq)¹⁶. NUIKI er et 1-årigt bogligt opkvalificeringsforløb, der foregår lokalt med folkeskolen som samarbejdspartner. Målet er, at så mange som muligt får de bedst mulige redskaber til at træffe et velfunderet valg omkring deres fremtid, samt øge den boglige opkvalificering og derved gøre dem uddannelses- eller arbejdsmarkedsparete. NUIKI 2.0 er et pilotprojekt der forgår i Narsaq. Der arbejdes ud fra en samarbejdsmodel, hvor formålet er at udvikle en sammenhængende struktur mellem professionelle og lokale aktører, således at der skabes en vedvarende sammenhængskraft omkring børn og unge udvikling, både på den korte og lange bane.

Status

Der er skabt et godt samarbejde mellem de offentlige myndigheder og institutioner samt borgerne i Narsaq. På den baggrund er der etableret en lokal styregruppe, som i fællesskab har skabt følgende målsætninger for 2021-2022:

- Narsaq er det mest trygge sted at vokse op i som barn/ung.
- Man er uddannelsesklar, når man går ud af folkeskolen.
- Narsaq er en by med fællesaktiviteter.
- Narsaq er en attraktiv by som tiltrækker tilflyttere.
- Vi kan sætte os mange flere delmål.
- Vi skal være ressourceskabende.

¹⁶ Ersarinnerusunik paasisutissarsiniartunut Naalakkersuisut quppersagaat innersuunneqassapput.

¹⁶ For nærmere information henvises til Naalakkersuisuts hjemmeside

Aningaasaqarneq

Konto pingaarneq 67.02.05 Majoriaq.

6.2.3 Suliniut annertusiartortumik imminut pilersortuuneq

Siunertaq

Inuusuttuaqqat amerlasuut pisortanit ikiorserneqarnissaminnik qinnuteqartalersarput 18-inik ukioqalereeraangamik. Pisortanit ikiorsiissutinik aqqissuusseqqinnermut atatillugu immikkut sammeneqarput inuusuttuaqqat tapersorsorneqartarnissaat ilinniagaqalernissaminnut suliffeqalernissaminnulluunniit. 2019-imi aningaasanut inatsimmut atasumik isumaqatigiissummi aallartit-sisoqarpoq ukiuni arlaqartuni Naalakkersuisoqarfiit assigiinngit-sut suliassaqarfii akimorlugit suleqatigiinnikkut suliniummik taaneqartumik "Imminut pilersortuuneq annertusisaq". Tamatumunnga pisisutaavoq ikinnerusut amerlanerusunik pilersuisuulernissaat, ullumikkullu sulisussanik amigaaqarneq inuusutissarsiu-tit sammiviini arlaqartuni atuuttooreemat. Tamatumunnga atatillugu immikkut ittumik aallussisoqassaaq amerlanerusut ilinniagaqalersinnaaqqullugit.

Suli aallussisoqarpoq amerlanerusut imminut pilersortuunngor-sinnaalernissaannut inuiaqatigiinni sumiluunniit. Imminut pilersortuunerup annertunerulersinniarlugi suliniummut atatillugu 2021-mi februar qaammat Naalakkersuisoqarfiit suliassaqarfii assigiinngitsut akimorlugit suleqatigiissitaliortoqarpoq, immikkut inuusuttut ilinniagaqanngitsut suliffeqanngitsullu eqqarsaatigalugit. Suleqatigiissitami tassani peqataapput ilinniartitaanermut Naalakkersuisoqarfimmiit, Isumaginninnermut Suliffeqarnermullu Naalakkersuisoqarfimmiit, Peqqissutsimut Naalakkersuisoqarfimmiit aamma Aningaasaqarnermut Naalakkersuisoqarfimmiit, Meeqqanut, Inuusuttunut Ilaqutariinnullu Naalakkersuisoqarfimmiit sinniisut. Suleqatigiissitami siunertaavoq suussusilersussallugit aallartissallugillu suliniutit imminut ataqatigiissut, peqqissutsimut, inooqatigiinnermut, ilinniartitaanermut suliffeqarnermullu tunngasut, toqqaannartumik ilalersuisut inuusuttut amerlanerusut ilinniagaqalertarnissaannik imaluunniit suliffeqalernissaannik. Suliniutilla aammattaq siunnerfeqarput paasisutissanik ilisimasanillu katersuinissamik, inuusuttuaqqat/inuusuttut ilinniagaqaratillu suliffeqanngitsut pillugit. Inuit siunnerfiusut tassaapput inuusuttut 29-t angullugit ukiullit, taakkunanilu inuusuttuaqqat 18-it inorlugit ukiullit immikkut aallunneqarlutik.

Killiffik

Naatsorsuutigineqarpoq 2022-mi suleqatigiissitap suliani ingerlateqqissagai.

Aningaasaqarneq

Suliniutit aningaasalersorneqarput Naalakkersuisoqarfinni peqataasuni aningaasaliissutaareersut iluanniit (Ilinniartitaanermut, Isumaginninnermut, Suliffeqarnermut, Peqqissutsimut aamma Aningaasaqarnermut Meeqqanut, Inuusuttunut Ilaqutariinnullu Naalakkersuisoqarfimmi).

Økonomi

Hovedkonto 67.02.05 Majoriaq.

6.2.3 Projekt Øget Selvforsørgelse

Formål

Mange unge søger offentlig hjælp som forsørgelsesgrundlag, når de fylder 18 år. Der er i reformarbejdet med offentlig hjælp et særligt fokus på, at de unge støttes i at blive klar til uddannelse og arbejdsmarkedet. I aftalen om finansloven for 2019 blev der igangsat et flerårigt tværsektorielt samarbejdsprojekt kaldet "Øget selvforsørgelse". Årsagen var, at færre skal forsørge flere, og at der allerede i dag er en strukturel mangel på arbejdskraft i flere sektorer. I den forbindelse skal der fokuseret arbejdes på at få flere i uddannelse.

Der er et fortsat fokus på at flere kan forsørge sig selv på alle niveauer i samfundet. I forbindelse med projekt øget selvforsørgelse er der i februar 2021 opstartet en tværdepartemental arbejdsgruppe med særligt fokus på unge uden for uddannelse og beskæftigelse. I arbejdsgruppen er der repræsentanter fra Departementet for Uddannelse, -Sociale anliggender, -Arbejdsmarked, -Sundhed og -Finanser, Departement for Børn, Unge og Familier. Arbejdsgruppen har til formål at definere og igangsætte sammenhængende indsatser indenfor Sundhed, Sociale forhold, Uddannelse og Arbejdsmarked, som direkte understøtter, at flere unge går i uddannelse eller beskæftigelse. Indsatserne har ligeledes til formål at tilvejebringe data og viden om de unge uden for uddannelse og beskæftigelse. Målgruppen dækker unge op til 29 år, hvor der er særligt fokus på unge under 18 år.

Status

I 2022 er det forventningen at arbejdsgruppen forsætter sit arbejde.

Økonomi

Indsatsen bliver finansieret indenfor eksisterende ramme af de involverede departementer (Departementet for Uddannelse, -Sociale anliggender, -Arbejdsmarked, -Sundhed og -Finanser, Departement for Børn, Unge og Familier).

7 Ilinniarnertuunngorniarfik

7.1 Aallarniut

Ukiuni arlaqartuni naalakkersuinikkut anguniagaavoq suli amerlanerusut ilinniarnertuunngorniarnermik naammassisaqartaler-nissaat, ilinniarnertuunngorniar-tussallu siusinnerusumik aallar-tittalernissaat. Ilinniarnertuunngorniarnermik naammassisaqar-tartut procentiisa qaffaasinnerulernissaat ilaatigut qularnaar-neqassaaq atuartitsinerup aamma siunnersuisarnerup/ilitser-suisarnerup pitsaanerulersinneratigut. Taamaasillunilu immik-kut aallunneqarsimavoq taamaatitsiinnartarnerup akiorneqar-nissaa, ilinniartitaanermik ingerlatsiviit ilinniartullu suleqatiga-lugit. Ilinniarnertuunngorniarluni ilinniartitaanerp fagitigut qaffasissumik inissisimanerata saniatigut, ilinniarnertuunngor-niar-tut qaffasinnerusumik ilinniagaqalernissaannut piareersar-lugit ingerlatsinerusartumik, aamma aallussisoqartarpoq inuit assigiinnginnerisa inissaqartinnissaat, innuttaasut assigiinngisi-taannerusut siusinnerusumut sanilliullugu ilinniarnertuunngor-niarnermi sinniisui ilinniarmata. Tamannalu ilaatigut isumaqar-poq ukiuni arlaqalersuni aallunneqarsimammat ilinniartunik fa-gitigut ilikkagassani fagit ilaanni unammilligassaqartunik taper-sersuisarneq, aammalu ilinniagaqartunik tarnikkut inuttullu ajornartorsiuteqartunik taper-sersuisarneq. Tamanna aamma imaqarpoq ilinniagaqarnissamut periarfissanik neqerooruteqar-tarnermik, soorlu ungasissumiittunik atuartitsinermik, ilinniartunut illoqarfinnut ilinniarnertuunngorniarfeqarfiusunut nuun-nissamut periarfissaqanngitsunut. Periarfissaq tamanna aam-mattaaq nukittorsarneqassaaq, ilikkagaqarnerup ineriartornis-samullu periarfissat pitsaanerulersinniarnearni ilinniagaqartu-nut ingerlalluareersunut aamma.

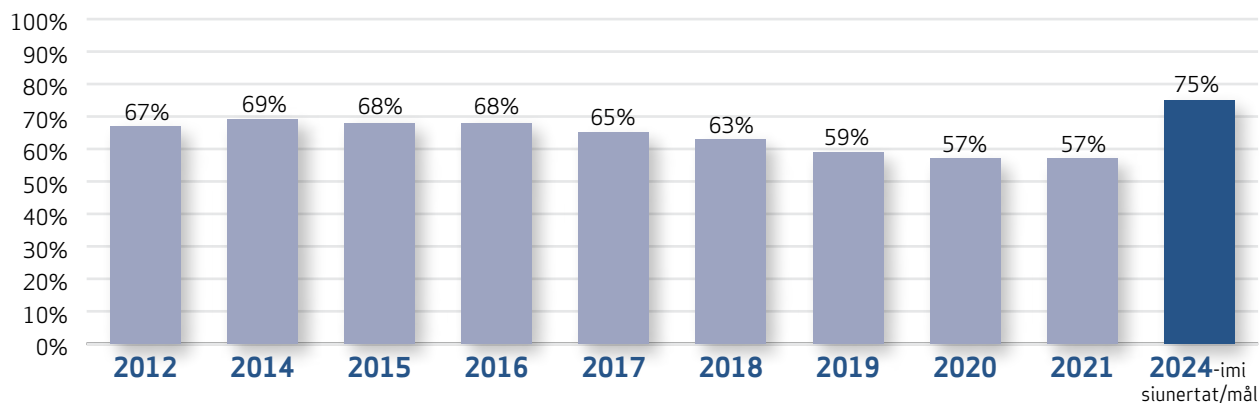
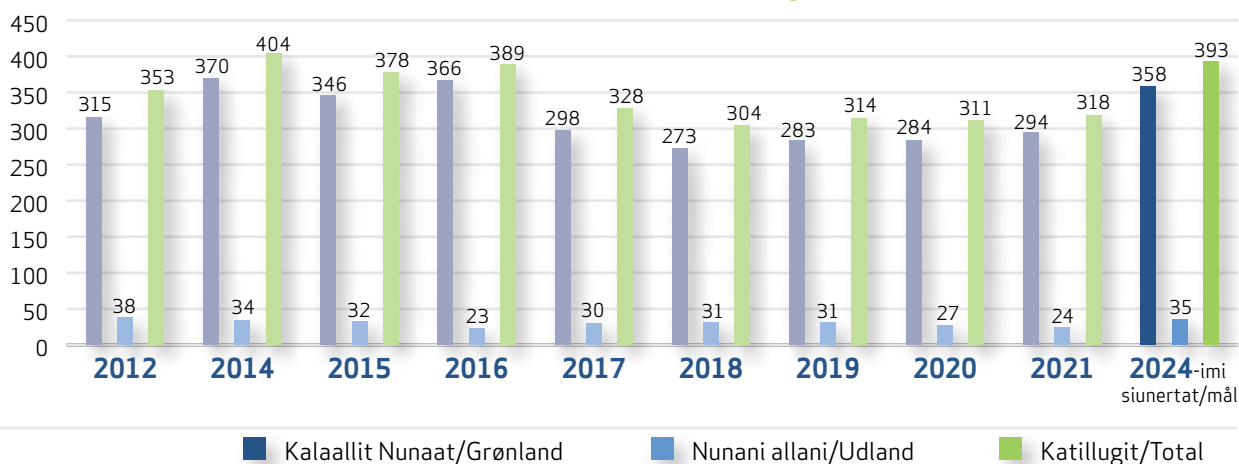
Ilinniartitaanermut Periusissiap takussutissiarai anguniakkat tulliuttut 2024-p tungaanut, 2012 ukiutut aallaavittut isigalugu

7 Gymnasiet

7.1 Indledning

Der har i flere år været et politisk mål om, at flere gennemfører en gymnasial uddannelse, og at eleverne starter tidligere. En højere gennemførelsesprocent sikres blandt andet gennem bedre undervisning og vejledning. Der har således været fokus på frafaldsbe-kæmpende initiativer i samarbejde med ud-dannelsesinstitutionerne og eleverne. Side-løbende med at den gymnasiale uddannelse har et højt fagligt niveau, som forbereder eleverne til en videregående uddannelse, er der også fokus på at sikre rum til forskellig-hed, da en bredere del af befolkningen er præsenteret i uddannelsen end tidligere. Dette betyder blandt andet, at der i en år-række har været fokus på at understøtte de elever, der har faglige udfordringer i et eller flere fag og udbyde støtte og vejledning til de elever, der har psykiske eller sociale pro-blemer. Det indebærer også fokus på at tilby-de uddannelsesmuligheder som fjernunder-visning, for elever som ikke har mulighed for at flytte til en gymnasieby. Denne mulighed skal ligeledes styrkes, når det handler om at forbedre lærings- og udviklingsmuligheder for gruppen af velfungerende elever.

Uddannelsesstrategien visualiserer følgen-de målsætninger frem til 2024, hvor 2012 er medtaget som basisår.

Ilinniakkaminnik naammassisaqartartut procentingorlugit¹⁷Gennemførselsprocent¹⁷Naammassisaqartut amerlassusaat¹⁸Antal gennemførte¹⁸

Nalunaarsuut: Kisitsisini ilaapput ilinniagaqalernissamut inersimasut piareersaatitut pikkorissartarneri

Note: Tallene er inkl. studieforberedende kursus for voksne

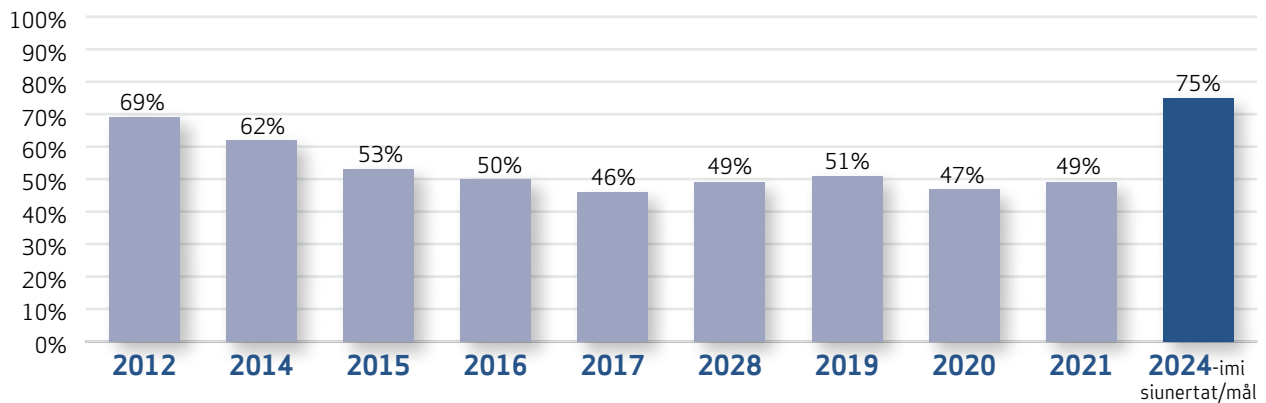
¹⁷ Uannga: Kalaallit Nunaanni kisitsisinik naatsorsueqqissaartarfik - Ukiunut siuliinut sanilliullugu naatsorsuutini qulaani tiatar tagartalersukami periuseq nutaaq atorneqarpoq, periseq ersarinneq suliffeqarfinni atorneqarsinnaasoq. 2021-mi kisitsisit takutippaat sorlermi agguangarsiat pingajorar terutaanni ilinniakkamik ukiuni aallartittuni ilinniakkaminnik ukiut tallimat iluanni naammassinnissimanersut (imaappoq 2021-mi kisitsisit agguaqatigiisinnerini ukiut aallartiffiit 2016, 2015 aamma 2014 - ukiut tallimat tamarmik immikkut ulinniakkap aallartinnerini).

¹⁸ Uannga: Kalaallit Nunaanni kisitsisinik naatsorsueqqissaartarfik

¹⁷ Kilde: Grønlands Statistik - I beregningerne i ovenstående graf er en ny metode anvendt i forhold til tidligere år, en metode som er mere gennemsnitlig og kan anvendes på institutionsniveau. Tallet for år 2021 viser hvilken andel af de 3 seneste påbegyndelsesårgange som færdiggjorde deres uddannelse indenfor 5 år (dvs. tal for 2021 er gennemsnittet for påbegyndelsesårgangene 2016, 2015 og 2014 - 5 år efter deres respektive uddannelsesstart).

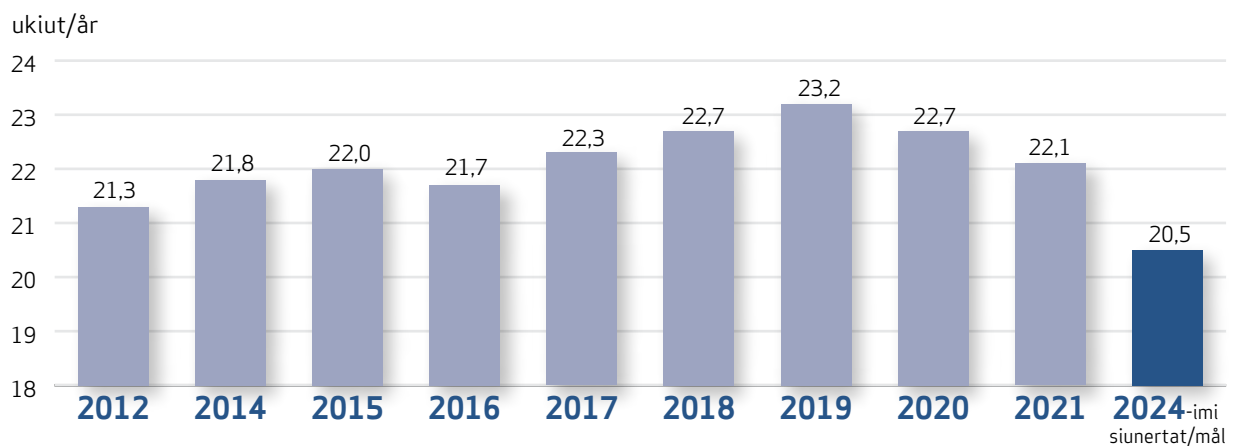
¹⁸ Kilde: Grønlands Statistik

Ilinniarnertuutut naammassisartut ukiut marluk qaangiunneranni ilinniakkamik aallartitsisimasut¹⁹

Andel af dimittender, der er i gang med en uddannelse efter to år¹⁹

Naammassinermi agguaqatigiissillugit ukiut²⁰

Gennemsnitsalder ved gennemførelse²⁰

Nalunaarsuut: Kisitsisini ilaangillat ilinniagaqalernissamut inersimasut piareersaatitut pikkorissartartut

Note: Tallene er ekskl. studieforberevende kursus for voksne

7.2 Suliniutit

Ilinniartitaanermut Periusissiami anguniakkat naammassiniarlugit sulinermi GUX-imut atatillugu suliasaqarfimmi immikkut suliniutinik ukuninnga aallussisoqassaaq:

- GUX-imi iluarsaaqqinneq
- eGUX
- Ukiuni marlunni GUX
- GUX-S
- GUX-P

7.2 Initiativer

I arbejdet med at opfylde uddannelsesstrategiens mål på GUX-området sættes der særligt fokus på følgende initiativer:

- Revision af GUX
- eGUX
- 2-årig GUX
- GUX-S
- GUX-P

¹⁹ Uannga: Kalaallit Nunaanni kisitsisinik naatsorsueqqissaartarfik

²⁰ Uannga: Ilinniartitaanermut, Kultureqarnermut, Timersornermut Ilageeqarnermullu Naalakkersuisoqarfik.

¹⁹ Kilde: Grønlands Statistik

²⁰ Kilde: Departementet for Uddannelse, Kultur, Idræt og Kirke.

7.2.1 GUX-imik iluarsaaqqinneq

Siunertaq

Ilinniarnertuunngorniartarnerup 2012-imi aqqissuuteqqinneqarnerani ilisaritinneqarpoq ilinniartitaaneq inuup tamarmiusup ineriartorneranik aallussiviusoq, ilinniarnertuunngorniartunillu pitsaanerpaanik aallaaveqartitsilersussaq ilinniakkatigut - fagitigut - inuttullu ineriartornissamut. Ilinniarnertuunngorniartunik ilinniartitaanermi anguniakkat atortuulersikkiartuaarnerat ilutigalugu anguniagaavoq amerlanerusut soqutiginnilersinneqartarnissaat, inissaqartinneqarnissaat ilinniartitaanermilu tigummiinarneqartarnissaat ilikkagassatigut - fagitigut - sullivinni avatangiisini nukittuuni ineriartortitsiviusunilu, taamalu ilinniarnertuunngorniartarnerup kingornagut qaffasinnerusumik ilinniagaqarnissamut piumassuseqarlualutillu piareersimanerulernissaat. Tamatumalu saniatigut kissaataavoq suli amerlanerusut GUX-imi aallartittalernissaat, toqqaannartumik meeqqat atuarfiata kingornagut.

Ilinniarnertuunngorniartarnermik aqqissuussinermik 2012-imi iluarsaaqqinnerup kingorna ukiumoortumik piffissamik 2013-2017 avataaneersunit ingerlanneqartumik nalilersuinermik suliaqartoqartarpoq aqqissuusseqqinneq qanoq annertutigisumik piviusunnortinneqarsimanersoq pillugu, aammalu suliniutit qanoq ittunik kinguneqarsimasinnaaneri pillugit²¹. Nalilersuisarnerit paasinarsisippaat ilinniarnertuunngorniartarnermik aqqissuussineq assigiinngisitaarnerulersimasoq, ilinniarnertuunngorniartullu assigiinngitsut amerlanerulersimasut, taamalu siusinnerusumut sanillullugu pisariaqartitsinerit annertunerulersimalutik. 2012-imi aqqissuusseqqinnerup siunertaasa ilagimmagu ilinniartitaaneq ilinniagaqartunik ilinniarnertuunngorniartunik suli assigiinngisitaarnerusunik tiguisinnaangortinneqassasoq, ilutigisaanillu inuusuttuaqqat ukioqatigiiaat ikinnerulersimammata, ilinniarnerminnillu aallartitsisartut ingerlatiinnartartullu arriitsunnguamik annertusiarformata tamanna taamaasilluni isumaqarpoq ilinniarnertuunngorniarnermik ilinniartitaanerup inuiaqatigiinni assigiinngisitaartunik innuttaqartumi innunik assigiinngisitaarnerusunik tiguisalerneranik, tassanilu ilaallutik ilinniarnertuunngornialersartut pisariaqartitsineri siammasinnerusut. Nalilersuinerit tikkuarpaat kivitsineq pineqartoq pisimasoq, kisiannili aamma suli ingerlaqqittumik agguaqatigiisillugit ilinniakkamik naammassisartut amerlassusaat pitsanngorsartariaqartoq, ilinniarnertuunngorniartartunut tamarmiusunut isigisumik. 2017-2022-mi ilinniartitaanermik aqqissuusseqqittoqarpoq nalilersuisarnerit pineqartut tunuliaqutaralugit, ilinniarnertuunngorniartarfiit tamarmik, pisortasut, ilinniartitsisut ilinniarnertuunngorniartullu tunniussaqaqfigisaannik ukiuni 5-ini taakkunani suliniuteqarfiusuni.

7.2.1 Revision af GUX

Formål

Gymnasireformen fra 2012 introducerede en uddannelse, hvor der er fokus på det hele menneskes udvikling, og som giver den enkelte elev de bedst mulige forudsætninger for faglig og social udvikling. I takt med at visionerne i den gymnasiale uddannelse implementeres, er målet, at flere tiltrækkes, rummes og fastholdes i stærke faglige udviklingsmiljøer, så de bliver parate og motiverede til de videregående uddannelser. Herudover er det ønsket, at flere starter på GUX direkte efter folkeskolen.

Efter gymnasireformen af 2012 er der årligt i perioden 2013-2017, gennemført en ekstern evaluering af implementeringsgraden og eventuel effekt af de indførte initiativer²¹. Evalueringerne indikerer blandt andet, at populationen i den gymnasiale uddannelse er blevet mere mangfoldig, og at der er flere forskellige elevtyper og dermed flere behov end tidligere. Da en del af formålet med reformen i 2012 var, at uddannelsen skulle kunne omfavne flere elever samtidigt med, at antallet i en ungdomsårgang er blevet mindre og antal optagne fastholdt og let stigende, så betyder det, at den gymnasiale uddannelse har skullet rumme behovene fra en bred befolkningsgruppe. Evalueringerne peger på, at det løft er sket, men at der fortsat skal arbejdes for at forbedre gennemsnittet af gennemførslen for hele elevpopulationen. I 2017-2022 foretages en revision af uddannelsen på baggrund af disse evalueringer, hvor alle skoler, ledere, lærere og elever har bidraget til at fokusere på denne 5-årige periodes indsatsområder.

²¹ Ersarinnerusunik paasissutissarsiniartunut Naalakkersuisut quppersagaat innersuunneqassapput.

²¹ For nærmere information henvises til Naalakkersuisuts hjemmeside

Killiffik

Katillugit suussuilersuisoqarput suliassa qarfiit 15-it²², immikkut ineriartortikkumallugit sulissutigineqarsimasut piffissami 2022-p tungaanut, siunertaasimallunilu aaqqissuusseqinnerup atortuulersikkiartuarnerata ingerlanneqarnissaa aammalu naammassisaqarfiulluarnissaa. Suliani taakkunani immikkut isiginiarneqarsimapput qanoq aaqqissuusinnikkut ilinniartitaanerup ilinniagaqalersartut assigiinngisitaarneruleriartortut kivissinnaanera.

2017-imi ineriartortitsinertigut suliniutit arlaqartut aallartinneqarput aallunneqartussatut toqqarneqareersimasunik tunngaveqartumik, ilinniartitaaneq inittunerusoq pilersikkumallugu, ilinniagaqartut amerlanerusut naammassisalersikkumallugit, ilikkagasatigullu angusaqarluarnerutikkumallugit. Ilinniartitaaneq suliniutisannik ineriartortitsisarput suliassa qarfinni toqqarneqareersimasuni 2022-p tungaanut. Suliniutit ingerlanneqartarput taaneqartuni "aktionsforskning", ilinniartitsisut isumaliutissiissuteqarnikkut pilersitsisarnerisigut misileraasarnersigullu ilinniartitseriaatsinik nutaanik ilinniagaqartut peqatigallugit. Misilittakkat nalunaarusiallu katersorneqarput ilinniartitaanernut tunngasunik isaaffiusumi lserasuaat.

Misileraanermik aaqqissuusineq aamma nalilersuineq tunngavineqassapput ilinniartitaanermut inatsisip nutarterlugu suliareqqinneqarnissaani. 2020-mi ilinniarnertuunngorniartarnermut inatsimmut allannguutissatut siunnersuut Inatsisartuni akuersissutigineqarpoq. Allannguummi tassani siunnersuuvuq killiliusannik eqaannerusunik pilersitsinissaq. 2022-p tungaanut ilinniarnertuunngorniartarnermut nalunaarutit qitiusut nutarteriffigineqassapput. Suli amigaataavoq inatsisigut tunngaviususaq ukiuni marlunni ilinniarnertuunngorniartarnermi aalajangersakkanik suliqaarnissamut.

Aningaasaqarneq

Ilinniarnertuunngorniartarnerup ineriartortinneqarneranut tamatumani suliniutissat tamarmiusut Inatsisartut inatsisaata nr. 13, ulloq 22. november 2011-meersup akuersissutigineqarne ratigut aningaasalersorneqarnissaat qularnaarneqarpoq. Ilinni-

22 Perorsaanikkut aqutsineq

1. Perorsaanikkut ilinniartitseriaatsigullu ineriartortitsineq
2. Ingerlatsiviup nammineq iluani pitsaassuilersuinikkut ileqqut
3. Ingerlatsiviup avataaneersunit pitsaassuilersuisarnikkut ileqqut
4. Tunngaviumik ingerlatsineq
5. Ilinniakkap sammivii (immikkut inittuumik ingerlatsinermi aamma immikkut angusaqarluarumalluni ingerlatsinermi)
6. Misissuineq/nalilersuineq aamma immikkut ingerlatsineq
7. Oqaatsit tunngaviusut (kalaallisut, danskisut aamma tuluttut immikkut nukittorsaatitut ineriartortitsineq)
8. Piffissaq ilinniagaqarfiusoq
9. Ilinniagaqartut ineqarfiini - kollegiani - atugarissaarneq
10. Team-ini suleqatigiinnerit
11. Ilinniarnermik ingerlatsinermi periaatsit
12. Ilinniarnertuunngorniartarnermi tiguneqartarnermut periaatsit (atuisunut akimut ersinnerusut)
13. Ilikkagassanut pilersaarutininut nutarterineq
14. Ilikkagassanut faginut siunnersuisarnikkut kiffartuussisarneq

Status

I alt er der blevet identificeret 15 områder²², som der særligt arbejdes med at udvikle i perioden til og med 2022, hvor målet er at få en højere grad af implementering og effekt. I dette arbejde er der særligt fokus på, hvordan uddannelsen i endnu højere grad kan løfte en stigende spredning i elevtyper.

I 2017 blev der i gangsat en række udviklingsprojekter med udgangspunkt i fokusområderne for at sikre endnu mere rummelighed i uddannelsen, så flere elever kan gennemføre og opnå højere faglige præstationer. Skolerne afvikler udviklingsprojekter inden for de udvalgte områder frem til 2022. Projekterne kører som aktionsforskning, hvor undervisere udtænker og afprøver nye undervisningsformer sammen med eleverne. Erfaringer afreporteres og samles på uddannelsesportalen lserasuaat.

Forsøgsordninger og evalueringer danner grundlag for en revision af uddannelsens lovgrundlag. I 2020 blev et ændringsforslag til gymnasieloven vedtaget i Inatsisartut. Ændringen har til hensigt at skabe mere fleksible rammer. Frem mod 2022 bliver de centrale bekendtgørelser for gymnasieområdet revideret. Der mangler fortsat hjemmel til at fastsætte nærmere bestemmelser om de 2-årige gymnasiale uddannelser.

Økonomi

Udviklingen af den gymnasiale uddannelse og alle initiativer herunder blev ved vedtagelsen af Inatsisartutlov nr. 13 af 22. no-

22 Pædagogisk ledelse

1. Pædagogisk og didaktisk udvikling
2. Intern kvalitetssikringspraksis
3. Ekstern kvalitetssikringspraksis
4. Grundforløb
5. Studieretninger (henholdsvis særlige rummelige og særligt ambitiøse)
6. Screening og Særlige forløb
7. Basis-sprog (udvikling af sprogligt styrkende forløb i grønlandsk, dansk og engelsk)
8. Uddannelsestid
9. Kollegietrivelser
10. Team-samarbejdet
11. Studiemetodik
12. Optagelsesprocedure (mere gennemsigtighed for brugere)
13. Revision af alle læreplaner
14. Faglig konsulenttjeneste

arnertuunngorniartarnerup ineriartortinneqarnissaanut immikkoortinneqarsimapput 6,408 mio. kr.-it 2022-mi, kontumi pingaarnermi 40.01.08 ilinniartitaanernut immikkoortunut pilersaarut.

7.2.2 eGUX

Siunertaq

Ilinniartitaanermut Naalakkersuisoqarfiup september 2018-imiit GUX Sisimiut suleqatigalugu neqeroorutigisalerpaa qarasaasiatigut ilinniartitaaneq e-undervisning. Tamatumuuna periarfissaa-lerpoq piginnaaneqartunut qinnuteqartunut ilinniarnertuunngorniartarfeqarfiusut illoqarfii avataaniittunut ungasissumiittutut mallinnaavigissallugu naammassissallugit ilinniarnertuunngorniartarfimmi ilinniagassat fagit, taakkualu naammassissallugit. Ukiuni 2-ni ilinniartitaaneq taanna ilinniagaqalernissamut piareersaatit ilinniartitaaneruvoq, 18-inik ukioqalereersimasunut sammititaasoq. Ilinniartitaaneq piffissaq tamaat ingerlanneqartussaavoq qarasaasiakkullu online-iusumik naammassineqartussaalluni. Ilinniartitaaneq taanna qaffasinnerusumik ilinniartitaanernut amerlasuunut Kalaallit Nunaanni nunanilu avannarlerni allani tamani ammaassisarpoq. eGUX tassaavoq GUX-ip Sisimiuni ilagisaa, ilinniakkamillu allaffissornikkut aqutsineq Sisimiuni GUX-imi inissisimavoq. Siunertaavoq qularnaassallugu ilinniarnertuunngorniartarfimmi ilinniagassat fagit amerlanerusunut naammassillugit ingerlanneqarsinnaanissaat sumi najugaqarneq apeqqutaatinagu, atortinneqarsinnaallunilu immikkut neqeroorutitut qinnuteqartartunut assigiinngitsunik nappaateqartutut nalunaarsortissimasunut, imaluunniit inersimasunut allanut kissaateqaannartunut ilinniakkaminnik eqaatsumik ingerlatsisinnaanissaminnik.

2018-ip aasaani suilliit faginik ataasiakkaanik ilassutitullu naammassisassanik ilinniagaqarlutik eGUX aqqutigalugu aallartipput, 2019-imilu misiligutitut aqqissuussineq ukiuni 2-ni eGUX-erneq ilinniartitaanertut aallartinneqarluni. 2021-p aasaani ilinniarnertuutut naammassipput 18-it, ukiuni 2-ni eGUX-imik ingerlatsinerminnik, ilinniarnertuunngortullu allat 8-at faginik ataasiakkaanik ilassutitullu pikkorissarnermik naammassisaqarlutik.

September qaammat 2019 GUX Sisimiuni aallartinneqarput ilinniarnertuunngorniarnermi faginik ataasiakkaanik ingerlatsisut (eGENK), faginik ilassutinik ingerlatsisut (eGSK) kiisalu tamakkii-sumik qarasaasiatigut online-imik ilinniarnertuunngorniarnep ukiunik 12-inik sivisussusilik (eGUX).

Killiffik

Soraarummeernernit 2019-imi ingerlanneqartunut angusaasut takutippaat ilinniarnertuunngorniartut eGUX-imi GUX-imi ilinniarnertuunngorniartartunut allanut nallersuussinnaasut, aamalu eGUX annguttartuq ilinniarnertuunngorniartartunut allanut ilinniarnertuunngorniartarluni ilinniartarfii angusanngisaannut. Misi-liilluni aqqissuussineq ingerlanneqarpoq ukiuni ilinniagaqarfiusumi 2022/23 kingornagullu nalilersuivigineqassalluni.

Aningaasaqarneq

Ilinniartitaaneq 2020-miit aningaasalersorneqalerpoq taxameteri atorlugit aqqissuussinikkut sap. ak. hold-ikkaartumik.

vember 2011 sikret finansiering. Til udvikling af gymnasieuddannelserne er afsat 6,408 mio. kr. i 2022 på Hovedkonto 40.01.08 Sektorprogram for Uddannelse.

7.2.2 eGUX

Formål

Departementet for uddannelse har siden september 2018, i samarbejde med GUX Sisimiut, udbudt e-undervisning. Det gør det muligt for kvalificerede ansøgere uden for byer med gymnasieskoler at følge og afslutte gymnasiale fag som fjernundervisningselever. Den 2-årig uddannelse er en studieforberedende uddannelse, til dem der er fyldt 18 år. Uddannelsen er på fuld tid og gennemføres online. Uddannelsen giver adgang til mange videregående uddannelser i Grønland og resten af norden. eGUX er en del af GUX Sisimiut, og studieadministrationen er placeret på GUX Sisimiut. Formålet er at sikre, at gymnasiale fag kan gennemføres af flere uanset bopæl, og kan fungere som et særligt godt tilbud til ansøgere med bestemte diagnoser eller bare voksne, som f.eks. ønsker fleksible deltidsstudier.

I sommeren 2018 startede de første enkelt- og suppleringsfag via eGUX, og sommeren 2019 startede forsøgsordningen med en 2-årig eGUX uddannelse. Sommeren 2021 dimitterede 18 studenter fra den 2-årige eGUX og 8 elever færdiggjorde fag på enkeltfag og suppleringskurser.

I september 2019 startede GUX Sisimiut både hold for gymnasiale enkeltfag (eGENK), suppleringsfag (eGSK) samt en ren online gymnasial uddannelse på 2 år (eGUX).

Status

Resultaterne fra eksamenerne i 2019 peger på, at eleverne ved eGUX klarer sig på niveau med andre GUX-elever, og at eGUX rækker ud til en gruppe af elever, som de fysiske skoler ikke når. Forsøgsordningen kører skoleåret 2022/23 med og evalueres derefter.

Økonomi

Uddannelsen finansieres fra 2020 gennem taxameter pr. holduge.

7.2.3 GUX ukiuni marlunni ingerlanneqartartoq

Siunertaq

GUX ukiuni marlunni ingerlanneqartartoq misililluni aaqqissuus-sineruvoq siunertaqartuq ilinniakkamik sivikinnerusumik neq-rooruteqarsinnaanermik, periarfissiillunilu piginnaanernik peqa-lertarnermik naannerusunik qaffasinnerusumik ilinniartitaaner-nut piginnaaneqalernissamut, naatsunik akunnattunillu sivisus-susilinnik qaffasinnerusunik ilinniartitaanernik²³. Ilinniartitaaneq eGUX aqutugalugu ingerlanneqarpoq, siuliani pineqartut naa-pertorlugit, aammalu Aasianni GUX-imi inersimasunut minner-paamik 23-nik ukiulinnut, inuussutissarsiornikkut ilinniakkatigul-lu misilittagaqareersunut, piginnaangorsaqinnissamillu pisa-riaqartitsisunut qaffasinnerusumik ilinniagaqarsinnaajumallutik.

Killiffik

Misiligitutit aaqqissuussineq august 2017-imi aallartinneqarpoq (Ukiuni 2-ni GUX Aasianni) aamma august 2019 (ukiuni 2-ni eGUX ungasissumiilluni ilinniarneqartartoq), ingerlaavartumillu naliler-sorneqartassalluni qaffasinnerusumik ilinniartitaanerit suleqati-galugit ukiup ilinniarfiusup 2022/2023-p kingorna. Nalilersuiner-mi immikkut isiginiarneqassaaq qanoq inuit ilinniagaqarsinnaasu-tut siunnerfiusut fagitigut ingerlatassanik naammassisaqartar-neri, aamma ingerlatsisarneri kiisalu qanoq siunnerfiusut qaffa-sinnerusunik ilinniartitaanerni angusaqartarnersut. Ilinniagaqar-tut ingerlaqqittartut qaffasinnerusumillu ilinniakkamik naam-massisaqarlutik taamaasillutik siusinnerpaamik naatsorsorne-qarsinnaalissapput 2023-2025-mi. Maannamut nalilersuineru-gallartut taamaattoq ataatsimut ajunngillat.

Aningaasaqarneq

Ukiuni 2-ni GUX inersimasunut aningaasalersorneqarpoq kontu-mit pingaarnermit 40.12.35 -imit GUX-Aasiaat ingerlatsinermit kisitsisinik nalunaarusiai tunuliaqutaralugit, taamalu aningaasa-nut inatsimmi aningaasaliissutaasunit. eGUX 2020-miit aningaa-salersorneqarpoq sap. ak. hold-ikkaartunut taxameteri atorlugu akiliutitsigut.

²³ Ilinniartitaaneq inatsisitigut tunggaveqarpoq Ilinniarnertuunngorniarneq pillugu Inatsisartut inatsisaat nr. 13, 22. november 2011-meersumi, kingullermik allannguuteqartumi Inatsisartut inatsisaatigut nr. 16 ulloq 27. november 2020-meersumi. § 41 periarfissaqartitsivoq malittarisassiornis-samut immikkut aaqqissuussanik ingerlatsisinnaanermut, siunnerfeqartu-nik inunnut ilinniarnertuunngorniarnissamik ukiunit 3-init sivikinnerusoq piffissaq atorlugu. Ilinniar titaaneq imaqarpoq GUX-imi faginik qitiusunik pinngitsoorani ingerlanneqartussanik, aammalu ingerlaqqilluni faginik arla-qartunik immikkut piumasaqaataasunik naammassinnittunik, kalaallit ilin-niar titaaneranni qaffasinnerusumik ilinniagaqarnissami piumasaqaataasut, assersuutugalugu napparsimasunik paarsisunngorniarneq.

7.2.3 2-årig GUX

Formål

2-årig GUX er en forsøgsordning med det formål at tilbyde en kortere uddannelse og give en mulighed for at erhverve sig kompetencerne til videre uddannelse inden for korte og mellemlange videregående uddannelser²³. Uddannelsen kører på eGUX jævnfør ovenstående og på GUX Aasiaat rettet mod voksne på mindst 23 år med erhvervs- eller uddannelsesmæssig erfaring, som har brug for at opkvalificere sig til videre uddannelse.

Status

Forsøgsordningen er opstartet i august 2017 (2-årig på GUX Aasiaat) og august 2019 (2-årig eGUX som fjernundervisning), og vil blive evalueret løbende i samarbejde med de videregående uddannelser efter skoleåret 2022/2023. Evalueringen vil have fokus på hvordan målgruppen klarer forløbet fagligt og i forhold til gennemførelse, samt hvorledes målgruppen klarer sig på videregående uddannelser. Antallet af studenter, der fortsætter på og gennemfører en videregående uddannelse vil således tidligst kunne opgøres 2023-2025. De foreløbige evalueringer tegner samlet set positivt.

Økonomi

2-årig GUX for voksne afholdes på hovedkonto 40.12.35 på baggrund af GUX-Aasiaats indberetning af aktivitetstal, og dermed bevilling på finansloven. eGUX finansieres fra 2020 gennem taxameter pr. holduge.

²³ Uddannelsen har hjemmel i Inatsisartutlov nr. 13 af 22. november 2011 om den gymnasiale uddannelse, senest ændret ved Inatsisartutlov nr. 16 af 27. november 2020. § 41 giver mulighed for at fastsætte regler om særligt tilrettelagte forløb, der er målrettet personer, der ønsker at gennemføre den gymnasiale uddannelse på kortere tid end 3 år. Uddannelsen indeholder de generelt obligatoriske GUX-kernefag og videre en række fag, som imødekommer specifikke krav for en række videregående grønlandske uddannelser, f.eks. sygeplejestudiet.

7.2.4 GUX-S

Siunertaq

Naalakkersuisut kissaatigaat periarfissat annertunerulersinnissaat, ilinniagaqarniartut immikkut ittunik pisariaqartitsisut ilinniarnertuunngorniarsinnaalernissaannut, taamaaliornikkullu qularnaarlugu inuusuttut nappaateqartutut nalunaarneqarsimasut ilinniagassatut sinnattorisimasaminnik ingerlatsisinnaalersillugit. Taamaasillunilu misiliilluni aqqissuussinermik ilinniarnertuunngorniartarfinni ilinniagaqartussanut immikkut pisariaqartitsisunut aallartitsisoqarpoq.

Inunnik innarluuteqartunik eqeersimaartumik isiginiaanerulerneq, FN-ip piumasaqaatai meeqqat aamma inuusuttuaqqat innarluuteqartut ilinniagaqarnissamik neqeroorfigineqartarnissaannik meeqqatut inuusuttuaqqatulli allatut, Naalakkersuisullu siunnerfigisaat innarluutilinnut inatsisiliorinissamik, tunuliaqtaasut tunngaviusutut ilagaat GUX-imi ilinniartitaanerni ineriartortitsilluni suliniutinut.

GUX-S misiligutitut aqqissuussineruvoq 2017-ip ukiaani aallartinneqartoq²⁴. Siunertaasimavoq suliassaqaarfimmi tassani pisariaqartitsiniviiit qulaajarnissaat, toqqartuisoqarnissaalu aqqissuussillunilu ilinniagaqartussanut immikkut pisariaqartitsisunut. Tamatumalu saniatigut piffissami misileraaffiusumi qulaajaasoqassaaq aamma eGUX-imik suliniummut atatillugu periarfissaqarnerneq ilinniarnertuunngorniarniluni atuartitsisarnermik ilinniagaqartussanut immikkut atugaqartunut, assersuutigalugu illoqarfimmit angerlarsimaffimminnit nuussinnaanngitsunut. Inuit siunnerfiusut tassaapput immikkut ilisimasalinnit qanoq ittumik nappaateqarnerannik suussusiliivigineqarsimasut, naliivigineqarsimasullu ilinniarnertuunngorniarnifimmi ilinniakkamik naammassillugu ingerlatsisinnaasutut, kiisalu piumasaqaatinik nalinginnaasunik naammassinnissinnaasutut. Kisiannili tamatumalu ilutigisaanik immikkut perorsaanikkut tapersorsorneqarnissamik pisariaqartitsisunik, taamalu ilinniartitaanermi atugassaarititaasut nalinginnaasut iluanni peqataasinnaanngitsunik.

Tamatumalu saniatigut piffissami misiliviusumi aamma eGUX-imi suliniummut atatillugu qulaajarneqassaaq periarfissaqarnerneq ilinniarnertuunngorniarniluni atuartitaanermik neqeroortoqarsinnaanersoq ilinniarnertuunngorniartussanut immikkut pisariaqartitsisunut, assersuutigalugu illoqarfigisaminnit nuussinnaanngitsunut.

Misiligummik aqqissuussinerusooq silleq aallartinneqarpoq september 2017-imi, siunnerfiullunilu 2021-p aasaata tungaanut ingerlasussatut. 2020-p naanerani aqqissuussineq nalilersuivigineqarpoq. Piffissami tassani suli ilinniagaqartunik GUX-S-imi naammassisoqanngilaq, kisiannili aqqissuussineq naammagisimaarneqarluni. Immikkut aqqissuussineq tamatumala saniatigut atorluarneqarsimavoq. Taamaattumik ilinniartitaaner-

²⁴ Ilinniarnertuunngorniartarneq pillugu Inatsisartut inatsisaat nr. 13, 22. november 2011-meersoq aallaavigalugu, §§-it 42 aamma 43 qulaajarneqarput periarfissat annerusumik ilinniarnertuunngorniartarnermik neqeroorteqarsinnaanermik innunut nappaateqartutut suussusiliivigineqarsimasunut, assersuutigalugu autismespektrumforstyrrelser aamma ADHD.

7.2.4 GUX-S

Formål

Naalakkersuisut ønsker at øge mulighederne for, at uddannelsessøgende med særlige behov kan tage en gymnasial uddannelse, og på den måde sikre, at en gruppe af unge med diagnoser får muligheden for opnå deres drømmeuddannelse. Der er således igangsat en forsøgsordning på det gymnasiale område for elever med særlige behov.

Øget bevågenhed om personer med handicap, FN's krav om, at børn og unge med handicap også skal have tilbud om uddannelse på lige fod med andre børn og unge, og Naalakkersuisuts intention om udarbejdelse af en handicaplov, er nogle af de bagvedliggende årsager til udvikling og tiltag indenfor GUX uddannelsen.

GUX-S er en forsøgsordning, der startede i efteråret 2017²⁴. Formålet var at afdække det reelle behov på området samt visitere og skabe tilrettelagte forløb for elever med særlige behov. Herudover afdækkes i forsøgsperioden og i forbindelse med eGUX-projektet, om det er muligt at tilbyde gymnasial undervisning til særlige elever, der eksempelvis ikke kan flytte fra sin hjemby. Målgruppen er alle, der af sagkyndige er diagnosticeret med en diagnose og vurderes til at kunne gennemføre gymnasial undervisning samt lever op til de almindelige adgangskrav. Men som samtidig har behov for særlig pædagogisk støtte og dermed ikke vil kunne deltage i uddannelsen på almindelige vilkår.

Herudover afdækkes i forsøgsperioden og i forbindelse med eGUX-projektet, om det er muligt at tilbyde gymnasial undervisning til særlige elever, der eksempelvis ikke kan flytte fra sin hjemby.

Den oprindelige forsøgsordning blev påbegyndt i september 2017 og var sat til at køre frem til sommer 2021. I slutningen af 2020 blev ordningen evalueret. På det tidspunkt var der endnu ingen elever der havde gennemført GUX-S, men der var tilfredshed med ordningen. Specialenheden blev desuden

²⁴ Med afsæt i Inatsisartutlov nr. 13 af 22. november 2011 om den gymnasiale uddannelse, §§ 42 og 43 afdækkes mulighederne for i højere grad at kunne tilbyde gymnasial undervisning til personer med diagnoser, som for eksempel forskellige grader af autismespektrumforstyrrelser og ADHD.

mut, Kultureqarnermut, Timersornermut Ilageeqarnermullu Naalakkersuisoq aalajangerpoq misiligutitut aaqqissuussamik ingerlatsineq ukiunut 3-nut annertusineqassasoq. Misiligutitut aaqqissuussamik ingerlatsineq sivitsorneqartoq suliniummik allaserinnissimaneq aallaaviusoq tunngavigalugu ingerlanneqarpoq, eqqaassanngikkaanni immikkut aaqqissuussisutut ingerlatsisusut ilitersuummi ilassusiinerat imaalillugu, ilinniartitaanermik ingerlatsiviit tamarmik immikkut aaqqissuussinermik ingerlatsivimmu saaffiginnissinnaangorlugit, isumasioqatigiissinnaaneq ilitersorneqarnissarlu siunertaralugit, aammalu misiliiffiusup piffissap qaangiunnerani isummerfigineqartussaalluni aaqqissuussineq aaqqissuussamik atortuulersinneqassanersoq. Ilinniagaqalerniartunut ataasiakkaanut ilinniagaqarnissamut periarfissamik aaqqissuussisarneq pisarpoq ilinniagaqalertussap angajoqqaavisa / illersuisuisa, ilinniarnertuunngorniarniup, immikkut ilisimasallit aamma kommunip najugaqarfiusup suleqatigiinnerisigut, pingaaruteqarmat ataqatigiissaarisooqarnissaa, ilaatigut isumaginninnermut atatillugu pisartakkaniit ilinniagaqarnerisut ikaarsaarnermi aamma ineqarnerup allannguuteqarnerani.

Killiffik

2021-imi aalajangertoqarpoq misiligummik aaqqissuussineq suliu kiuni 3-ni ingerlaqqissasoq, taavalu 2024-imi isumertoqassalluni aaqqissuussineq GUX-imi neqeroorutaasut ilaatut aalajangersimasutut atuuttuulissanersoq pillugu. Misiliilluni aaqqissuussineq maannamutut ingerlavoq, taamaattoq annikitsumik allannguuteqarluni, ilitersuisarnermik/siunnersuisarnermik aaqqissuussinertaa ilinniarnertuunngorniarnerrinnarmut pinnani ilinniartitaanernut tamakkiisumik atuuttuulerluni. Tamanna isumaqarpoq august 2021 aallarnerfigalugu ilinniartitaanermik ingerlatsiviit tamarmik, angajoqqaat /illersuisut, atuartitsisarut, ilinniagaqartut il.il. periarfissaqalermata Immikkut ittumik Ingerlatsivimmu saaffiginnissinnaalerlutik, ilinniartunut immikkut pisariaqartitsisunut atatillugu.

Maannamut ilinniagaqartut 10 GUX-S-imi aallartissimapput.

Misiliilluni aaqqissuussinermi misilittakkat (eGUX) atorneqassapput siunissamut sammisumik ungasissumiittunik ilinniartitsisarnerup atortuulersinneqarnissaani, ilinniartitaanermik ingerlatsiviit sinneri eqqarsaatigalugit.

Aningaasaqarneq

2022-imi immikkoortitsisoqarpoq 0,83 mio. kr.-inik kontumi pingaarnermi 40.01.08 Ilinniartitaanernut immikkoortunut pilersaarut ingerlatsinermut atugassanik. Taamaasilluni suliap aningaasaqarnerani apeqqutaassaaq qinnuteqartut amerlassusaat aningaasaliissutitut, kiisalu ingerlaavartumik suliamik nalilersuisarneq.

bredd benyttet. Naalakkersuisoq for Uddannelse, Kultur, Idræt & Kirke besluttede derfor, at projektordningens pilot periode blev udvidet med tre år. Den forlængede pilotperiode forløber under den samme projektformulering, bortset fra en udvidelse af Specialenhedens vejledning således, at alle uddannelsesinstitutioner kan tage direkte kontakt til Specialenheden ift. sparring og vejledning. Der skal efter pilotperioden tages stilling til, om ordningen skal formaliseres. Tilrettelæggelsen af uddannelsesmulighederne for den enkelte uddannelsessøgende sker i samarbejde mellem den uddannelsessøgende forældre/værge, gymnasiet, sagkyndige og den tilknyttede kommune, da det er vigtigt, at der koordineres, forhold til f.eks. eventuel overgang fra sociale ydelser til uddannelsesstøtte og ændringer i boligforhold.

Status

I 2021 blevet det bestemt, at forsøgsordningen fortsætter i yderligere 3 år, hvorefter det i 2024 skal tages stilling til om ordningen skal blive en fast del af GUX tilbuddene. Forsøgsordningen kører som hidtil, dog med den lille ændring at vejledningsdelen udbredes til at gælde alle uddannelsesområder frem for blot gymnasiet. Det betyder konkret, at fra august 2021 fik alle uddannelsesinstitutioner, forældre/værger, undervisere, elever m.m. mulighed for at kontakte Specialenheden ifm. vejledning af elever med særlige behov.

Indtil nu har 10 elever været optaget på GUX-S.

Erfaringerne fra forsøgsordningen (eGUX) vil blive anvendt i forbindelse med fremadrettet implementering af fjernundervisning i uddannelsessektorens øvrige dele.

Økonomi

I 2022 afsættes 0,83 mio. kr. på Hovedkonto 40.01.08 Sektorprogram for Uddannelse til drift. Herefter vil økonomien afhænge af ansøgstallet og de følgende forløb, samt den løbende evaluering heraf.

7.2.5 GUX-P

Siunertaq

GUX-P tassaavoq misiliilluni aaqqissuussineq periarfissiisooq immikkut aaqqissuussanik ingerlatsisinnaanernut ilinniartunut immikkut aaqqissuussanik tapersersuinikkut ingerlatsivigineqarnissamik pisariaqartitsisunut, fagitigut ilikkagassalerinermi aamma inooqatigiinnikkut²⁵. Misiliilluni aaqqissuussineq periarfissaqartitsivoq ilinniarnertuunngorniartussanik GUX-ip inissaqartitassarinnikkaluagaanik tiguisarsinnaanermik. GUX-P siunnefeqanngilaq qinnuteqartunut arlaannik nappaateqartunik tiguisarnissamut. Misiliilluni aaqqissuussineq aallartinneqarpoq august 2020-mi Aasianni GUX-imi, ukiumi ilinniartiusumi nutaami ilinniartussanik tiguisarluni.

Ilinniartitaanerup imarai GUX-imi fagit qitiusut pinngitsoorani sammeneqartussat, kiisalu fagit allat arlaqartut immikkut ittunik piumasqaatinik naammassinnittut kalaallini qaffasinnerusumik ilinniartitaanerni atuuttuusut. 2020-mi ilinniagaqartut 26-t ilinniartitaanermi GUX Aasianni tiguneqarput, 2021-milu ilinniartut 19-it aallartillutik.

Killiffik

Misiliilluni aaqqissuussineq ingerlaavartumik nalilersuivigineqartassaaq suliami akuusunit tamanit, ukiumoortumillu isummertoqartassalluni pisariaqarnerisooq ukioqatigiinnik nutaanik aallartitsisoqarnissaa. Ingerlatsinernik arlariinnik pisoqassaaq inaarutaa-sumillu nalilersuisoqassalluni ukiumi ilinniagaqarfiusumi 2023/24-mi.

Aningaasaqarneq

GUX-P aningaasalorsorneqarpoq kontumit pingaarnermit 40.12.35 GUX Aasiaat ingerlatsineq pillugu nalunaarsuusiaannik tunuliaqutaqartunik.

²⁵ Ilinniartitaaneq akuerisaavoq ilinniarnertuunngorniartussanik ilinniartitsissutit ataasiakkaat, ilassutitut ilinniarnertit imminullu ilinniartittarneq pillugit Namminersorlutik Oqartussat nalunaarutaanni nr. 27, 17. november 2016-imeersumi, kiisalu ilinniarnertuunngorniartussanik ilikkagassatut pilersaarutit pillugit Namminersorlutik Oqartussat nalunaarutaanni nr. 7, 27. maj 2014-imeersumi.

7.2.5 GUX-P

Formål

GUX-P er en forsøgsordning der giver mulighed for at lave særlige forløb for elever med ekstra støttebehov både fagligt og socialt²⁵. Forsøgsordningen giver mulighed for at optage elever, som GUX ellers ikke rummer. GUX-P er ikke rettet mod ansøgere med diagnoser. Forsøgsordningen blev påbegyndt i august 2020 på GUX Aasiaat med optag hvert skoleår herefter.

Uddannelsen indeholder de obligatoriske GUX kernefag samt en række fag, som imødekommer specifikke krav for en række videregående grønlandske uddannelser. I 2020 blev 26 elever optaget på uddannelsen på GUX Aasiaat, og i 2021 blev 19 elever optaget.

Status

Forsøgsordningen vil løbende evalueres af alle involverede parter, og der skal årligt tages stilling til, om der er behov for opstart af ny årgang. Der køres to gennemløb og slutevalueres således efter skoleåret 2023/24.

Økonomi

GUX-P finansieres på hovedkonto 40.12.35 på baggrund af GUX-Aasiaats indberetning af aktivitetstal.

²⁵ Uddannelsen finder hjemmel i Selvstyrets bekendtgørelse nr. 27 af 17. november 2016 om enkeltfag, suppleringskurser og selvstuderende på det gymnasiale område (enkeltfagsbekendtgørelsen) samt Selvstyrets bekendtgørelse nr. 7 af 27. maj 2014 om læreplaner i den gymnasiale uddannelse.

8 Inuussutissarsiutinut Ilinniartitaanerit

8.1 Aallarniut

Inuussutissarsiutinut Ilinniartitaanerit ilinniartorisarpaat inuussuttut aamma inuit inersimasut inissianik sanaartornernut, nunatsinni meeqqanik utoqqarnillu paarsisarnermut, ulluinnarni allaffissornermut aamma imaatigut angallassinernut. Inuiaqatigiit sulisussaminnik sulianut ilinniarsimasunik inuussuttuaqqanik inersimasunillu pisariaqartitsinerat annertuujuvoq. Taamaattumillu inuussutissarsiutinut ilinniartitaanernik suliassaqarfimmi aallusisoqarpoq piffissami matumani aamma siunissatsinni piginnaasalinnik sulisussanik pisariaqartitsinerput naammassisinnaajumallugu ilinniartitaanernik ingerlatsivitsinni aamma suliffeqarfinni, inuussutissarsiutinullu ilinniartitaanerit ilinniagaqartussanik inuussuttuaqqanik aamma inersimasunik pissarsior toqartarluni, sungiusaammik suliffeqarfinni suliffissanik amerlanerulersitiniartoqarluni, ilinniakkaminnillu naammassisartaqartut ilinniagaqartut amerlanerulersinniarlugit suliniuteqartoqarluni.

Ilinniartitaanerit pineqartut fagini ilikkagassatigut qaffasissuutikkumallugit, aammalu inuussuttuaqqat aamma inersimasut inuussutissarsiutinut naleqquttunut ilinniagaqartikkumallugit piumasaqaataavoq annertuumik suleqatigiittoqarnissaa inuussutissarsiutit assigiinngitsut sammivii assigiinngitsut akimorlugit qitiusumik ilinniartit siulersuisuini, ilinniartitaanernik ingerlatsivinni, suliffeqarnermi illuatungeriinni aamma suliassanut pineqartunut assigiinngitsunut oqartussaasut akornanni. Qitiusunik ilinniartit siulersuisut peqataasarput qularnaariniarnerit suliffeqarnermi ingerlatsiviit pisariaqartitsinerinik, ilinniartitaanerit ineriartortinneqarneranni aamma ilinniartitaanerit pitsaassusissaasa qularnaarneqartarneranni. Suliniutissat nutaat Ilinniartitaanermut Naalakkersuisoqarfimmiit qitiusumik ilinniartit ukiumoortumik ataatsimut siunnersuisoqatigiivisa ataatsimiinnerini saqqummiunneqartarput. Suliniutissat pineqartut ataasiakkaarlugit qanoq ilalersorneqarnissaat ataatsimoorussamik siunnersuisoqatigiinni suliarineqartarput.

Ilinniartitaanermut Periusissiami takussutissiarineqarput anguniakkat tulluuttut 2024-p tungaanut, 2012 ukiutut aallaavittut inissillugu.

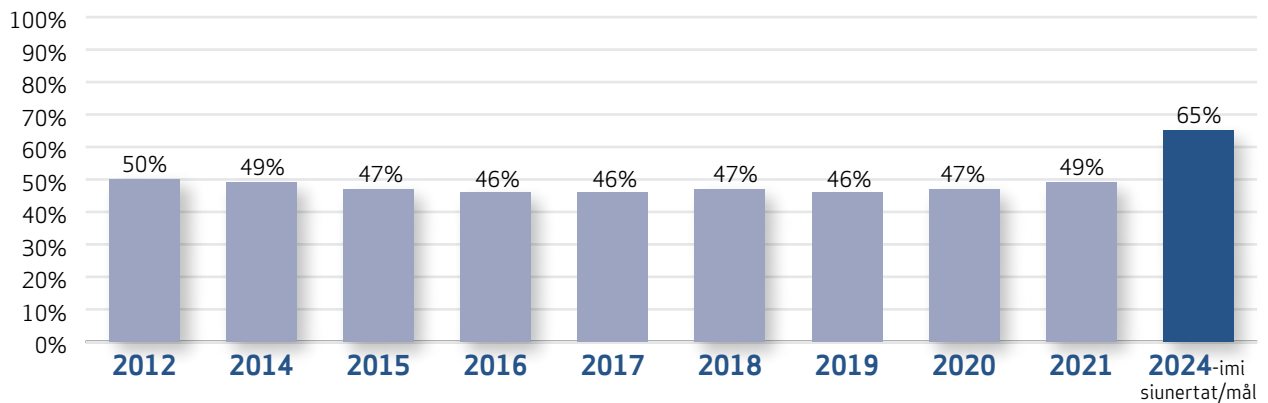
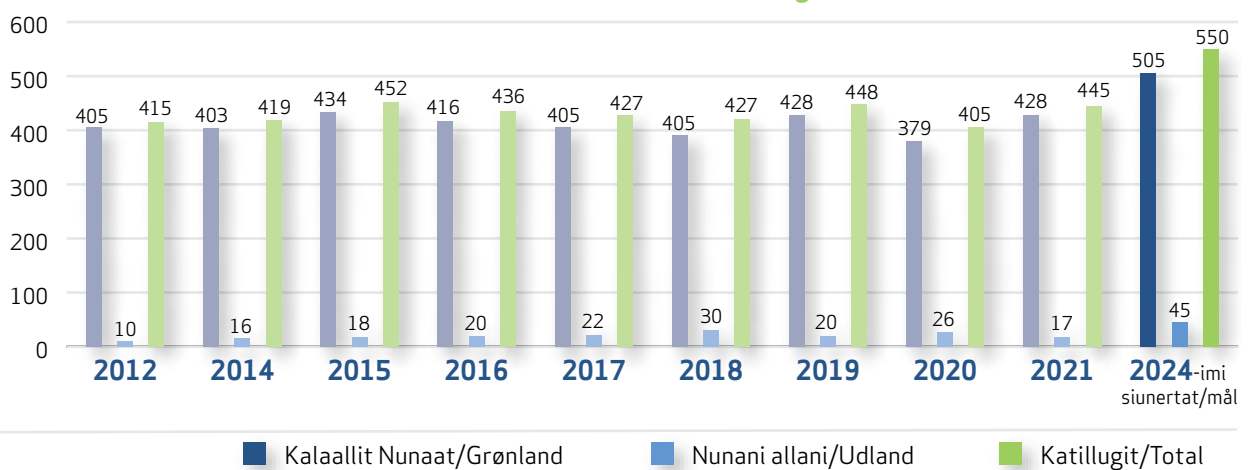
8 Erhvervsuddannelser

8.1 Indledning

Erhvervsuddannelserne uddanner unge og voksne mennesker til at bygge boliger, passe landets børn og ældre, stå for den daglige administration og sejle på havet. Efterspørgslen i samfundet efter faglærte unge og voksne er stor. Fokus på erhvervsuddannelsesområdet er derfor at imødekomme de nuværende og fremtidige kompetence- og kvalifikationsbehov i uddannelsessektoren og på arbejdsmarkedet, rekruttere flere unge og voksne til erhvervsuddannelserne, øge praktikpladskapaciteten og højne gennemførelse på uddannelserne.

For at give uddannelserne et højt fagligt niveau og uddanne de unge og voksne til de rette brancher i samfundet, kræver det et stort samarbejde på tværs af brancheskolernes bestyrelser, uddannelsesinstitutioner, arbejdsmarkedsorganisationer og ressortmyndigheden. Bestyrelserne for brancheskolerne er med til at sikre relevans i forhold til arbejdsmarkedets behov, uddannelsesudvikling og kvalitetssikring. Nye initiativer fra Departementet for Uddannelse bliver fremlagt ved brancheskolernes årlige fællesrådsmøde. Hvorledes de enkelte initiativer tilsluttes af de enkelte skoler bliver behandlet på fællesrådsmødet.

I Uddannelsesstrategien visualiseres følgende målsætninger frem til 2024, hvor 2012 er medtaget som basisår.

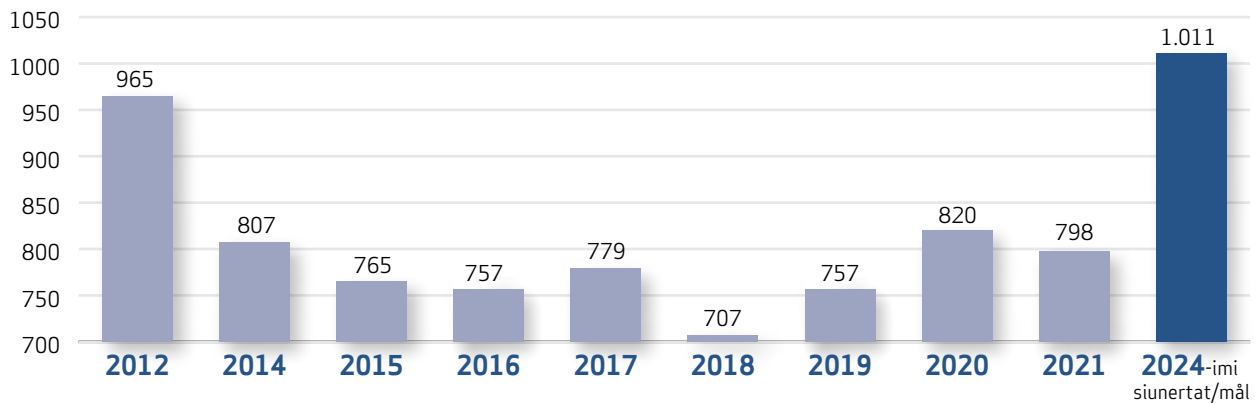
Naammassisartut procentingorlugit²⁶Naammassisartut amerlassusaat²⁷

²⁶ Uannga: Kalaallit Nunaanni kisitsisinik naatsorsueqqissaartarfik - Ukiunut siulliunut sanilliullugu naatsorsuutini qulaani tiatartagartalersukkami periuseq nutaaq atorneqarpoq, periuseq ersarinneq suliffeqarfinni atornerqarsinnaasoq. 2021-mi kisitsisit takutippaat sorlermi agguangarsiat pingajorarterutaanni ilinniakkamik ukiuni aallartittuni ilinniakkaminnik ukiut tallimat iluanni naammassinissimanersut (imaappoq 2021-mi kisitsisit agguaqatigiisinnerini ukiut aallartiffiit 2016, 2015 aamma 2014 - ukiut tallimat tamarmik immikkut ulinniakkap aallartinnerini).

²⁷ Uannga: Kalaallit Nunaanni kisitsisinik naatsorsueqqissaartarfik

²⁶ Kilde: Grønlands Statistik - I beregningerne i ovenstående graf er en ny metode anvendt i forhold til tidligere år, en metode som er mere gennemsnitlig og kan anvendes på institutionsniveau. Tallet for år 2021 viser hvilken andel af de 3 seneste påbegyndelsesårgange som færdiggjorde deres uddannelse indenfor 5 år (dvs. tal for 2021 er gennemsnittet for påbegyndelsesårgangene 2016, 2015 og 2014 - 5 år efter deres respektive uddannelsesstart).

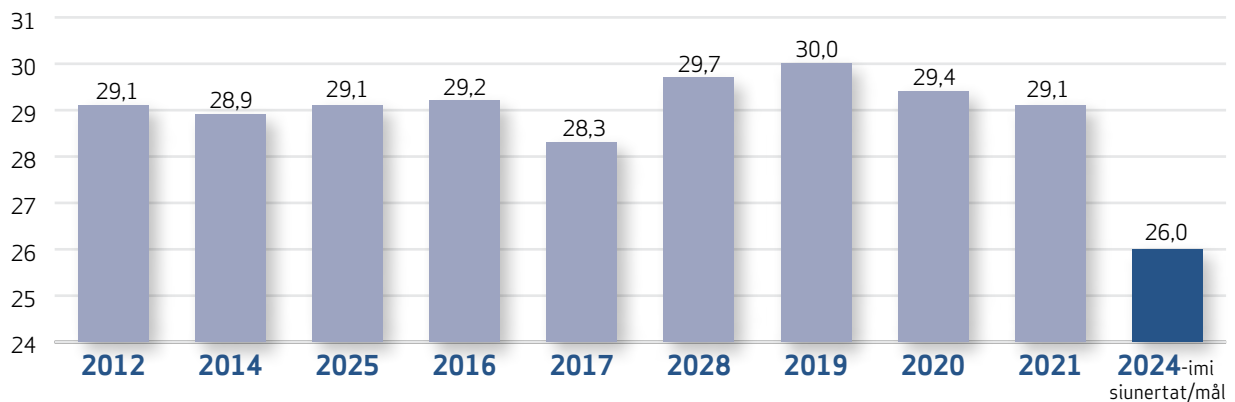
²⁷ Kilde: Grønlands Statistik

Sungiusaammik suliffissat²⁸**Praktikpladser²⁸**

Nalunaarsuut 1: Taamaallaat sungiusaammik Kalaallit Nunaanni suliffissat ilaapput. Ilinniartut inersimasut "Voksenlærlinge" naatsorsuusiani ilaanggillat. Nalunaarsuut 2: Kisitsisit 2012-imeersut naatsorsueriaatsimut naapertuut-tumik iluarsineqarput.

Note 1: Kun praktikpladser i Grønland er inkluderet. Voksenlærlinge er ikke med i opgørelsen.

Note 2: 2012-tallet er justeret i forhold til ny opgørelsesmetode.

Naammassisut agguaqatigiissillugit ukiui²⁹**Gennemsnitsalder ved gennemførelse²⁹**

8.2 Suliniutit

Ilinniartitaanermut Periusissiami anguniakkat angusinnaajumal-lugit suliniutit tulliuuttut aallunneqassapput:

- Inuusutissarsiuutinut ilinniartitaanernik nalilersuineq
- Sungiusaammik suliffissat amerlanerusut
- Aalisarnermi nakkutilliisunik ilinniartitaaneq
- Piginnaanngorsaalluni pikkorissartitsinerit & Piginnaasavinnik nalilersuisarnerit

8.2 Initiativer

For at nå uddannelsesstrategiens mål sæt-tes der særligt fokus på følgende initiativer:

- Evaluering af EUD
- Flere praktikpladser
- Fiskerikontrolløruddannelse
- Kompetenceudviklingskurser & Realkompetencevurdering

²⁸ Uannga: Kalaallit Nunaanni kisitsisinik naatsorsueqqissaartarfik

²⁹ Uannga: Naatsorsueriaaseq Epinion-imiit, kiisalu naatsorsuusiat Ilin-niartitaanermut, Kultureqarnermut, Timersornermut Ilageeqarnermullu Naalakkersuisoqarfimmiit

²⁸ Kilde: Grønlands Statistik

²⁹ Kilde: Beregningsmodel fra Epinion samt beregninger foretaget af Departementet for Uddannel-se, Kultur, Idræt og Kirke

8.2.1 Inuussutissarsiutinut ilinniartitaanernik nalilersuineq

Siunertaq

Inuussutissarsiutinik ilinniartitsinerit aamma inuussutissarsiutinik ilinniartitsinerup iluani pikkorissaanerit pillugit Inatsisartut inatsisaat nr. 10, 19. maj 2010-meersoq, matuma kingorna inuussutissarsiutinut ilinniartitaanernut inatsit tunngaviusutigut inuussutissarsiutinut ilinniartitaanerit aqqissuussaanerit allannguiviuvoq. Tamanna pivoq taamani inuussutissarsiutinut ilinniarfiusut namminersortutut pisortanit ingerlatsivinngortinneqarnerisigut, qitiusumik ilinniarfinngorlugit, Namminersorlutik Oqartussat toqqaannartumik ilitersuisinnaanerisa avataaniittut.

Inuussutissarsiutinut ilinniartitaanernut inatsit ukiuni arlaqalaartuni atuutereemat nalilersuivigineqarani aalajangertoqarpoq inuussutissarsiutinut ilinniartitaanernut inatsit 2022/2023-mi nalilersuivigineqassasoq.

Killiffik

Ilinniartitaanermut, Kultureqarnermut, Timersornermut Ilageeqarnermullu Naalakkersuisoqarfik maanna suliassami piumasagaatit immikkuaaluttortalersorneqarnerannik suliaqaleruttorpoq suliassap suliariumannittussarsiuunneqarnissaani atornerqartussamik.

Naatsorsuutigineqarpoq inuussutissarsiutinut ilinniartitaanernut inatsisip naammassillugu nalilersuivigineqarnera 2023-mi marsip qaammataata naanerani naammassineqassasoq.

8.2.2 Sungiusaammik suliffissat amerlanerusut

Siunertaq

Sungiusaammik suliffissat qitiusumik ilinniarfinit isumagineqartarput, ilinniarfiillu pisussaaffigaat suliffeqarfinnut ornigutartlutik sungiusaammik suliffissanik pilersitsisarnermik aqqissuussisarneq. Tamatumalu saniatigut qitiusumik ilinniarfinni siulersuisut akuersisartuupput suliffeqarfinnik sungiusaammik suliffiusutut ingerlatsiviusussanik, tunngaveqartumik siulersuisut nalilersuisarnerannik, suliffeqarfiup sungiusaammik sulinissamik piumasagaataasunik pilersaarutinillu aallaaveqartumik suliassamik isumaginnissinnaanerannik, Inuussutissarsiutinik ilinniartitsinerit aamma inuussutissarsiutinik ilinniartitsinerup iluani pikkorissaanerit pillugit Inatsisartut inatsisaat naapertorlugu aalajangersakkanik tunngavilimmik.

Inatsisartut 2020-mi ukiakkut ataatsimiinneranni akuersissutigineqarpoq Ilinniartut sungiusartullu atorfinitsinnerini suliffiit pisortanilu oqartussat inuiaqatigiinni akisussaaffeqarnerat pillugu Inatsisartut inatsisaat. Siunnersuummi siunertaavoq inuussuttut amerlanerusut ilinniartutut - lærlingit - imaluunniit sungiusaammik sulissatut tiguneqartalernissaat inuussutissarsiutinut ilinniagaqarnermut atatillugu.

Siunnersuutip kingunerisaanik pisortaqaarfiit imaluunniit suliffeqarfiit tamarmik suliassamik ilinniarfimassumik ataatsimik amerlanerusunilluunniit sulisoqartut pisussaaffeqalerput siullermik

8.2.1 EUD evaluering

Formål

Inatsisartutlov nr. 10 af 19. Maj 2010 om erhvervsuddannelser og kurser på erhvervsuddannelsesområdet, herefter erhvervsuddannelsesloven, ændrede grundlæggende strukturen på erhvervsuddannelsesområdet. Dette skete ved at ændre de daværende erhvervsskoler til selvstændige offentlige institutioner i form af brancheskoler uden for Selvstyrets almindelige instruktionsbeføjelse.

Da Erhvervsuddannelsesloven har virket en årrække, uden at blive evalueret, er det blevet besluttet, at erhvervsuddannelsesloven skal evalueres i 2022/2023.

Status

Departement for Uddannelse, Kultur, Idræt og Kirke er i gang med at udarbejde kravspecifikationen for udbuddet af opgaven.

Det forventes at evalueringen af erhvervsuddannelsesloven er færdigevalueret i ultimo marts 2023.

8.2.2 Flere praktikpladser

Formål

Praktikpladser formidles af brancheskolerne, og det påhviler skolerne at udføre opsøgende virksomhed med henblik på fremskaffelse af praktikpladser. Derudover godkender brancheskolernes bestyrelser en virksomhed som praktiksted ud fra en vurdering af, om virksomheden vil kunne gennemføre praktikuddannelse i overensstemmelse med de praktikplaner, der er fastsat i Inatsisartutlov nr. 10 af 19. Maj 2010 om erhvervsuddannelser og kurser på erhvervsuddannelsesområdet.

På efterårssamlingen 2020 blev forslag til Inatsisartutlov om virksomheders og offentlige myndigheders samfundsansvar ved ansættelse af lærlinge og praktikanter vedtaget. Formålet med forslaget er at få flere unge mennesker optaget som lærlinge eller praktikanter på en erhvervsuddannelse.

Efter forslaget er enhver myndighed eller virksomhed, der har én eller flere faglærte medarbejdere ansat, forpligtet til først at

qitiusumik ilinniarfinnut susassaartunut saaffiginnittarnissamut akuerineqarumallutik lærlinginut imaluunniit sungiusaammik sulisussanut allanut ingerlatsivissatut. Pisortaqarfiit aamma suliffeqarfiit taamaasillutik pisussaaffeqalerput atorfinitsitsisarnissaminut najugaqavissunik lærlinginik aamma sungiusaammik sulisussanik, lærlinginik ilinniartoqarnissamut aammalu sungiusaammik sulisoqarnissamut akuerisaanerminnut naaper-tuuttumik.

Killiffik

Pisortaqarfiit aamma suliffeqarfiit tamatumunnga atatillugu pisussaaffeqarput nalunaarsortinnissamut lærlinginik ilinniartoqarnissamut aammalu sungiusaammik suliffiunissamut akuerisaasimagunik Naalakkersuisut suliffissanut quppersagaanni www.suli.gl immersugassamik elektroniskiusumik immersuunikut. Nalunaarsortissimaneq ukiut tamaasa sulig -imi uppernarsarneqartussaavoq, sulig ingerlaqqittumik pisortat ingerlatsivianini imaluunniit suliffeqarfimmi pissutsit pissusissamisoornersut akuerisaasut lærlinginik ilinniartoqarnissamut aammalu sungiusaammik suliffittut ingerlatsiviunissamut. Naatsorsuutigineqarpoq suliffeqarfiit aamma pisortat ingerlatsiviisa nalunaarsorsinnaanerat periarfissaalissasoq 2022-mi.

Nalunaarsortinnermik tunngaveqartumik aamma ukiumoortumik atugassarititaasunik uppernarsaasarnermik tunngaveqartumik Naalakkersuisut suliffeqarfimmut aamma pisortat ingerlatsiviannut tunniut tassavaat smiley qorsuk, sungaartoq imaluunniit aappalaartoq. Smiley-ni siunertaavoq ersarissassallugu suliffeqarfiup imaluunniit pisortat ingerlatsiviata ilinniartoqarnissamut pisussaaffimminnik naammassinnittarnerat.

2021-p aallartisimalernerani ataatsimiititaliamik pilersitsisoqarpoq KTI-p, Sulisitsisut kalaallit kiisalu Ilinniartitaanermut Naalakkersuisoqarfiup akornanni suleqatigiinnermik nukittorsaanermut atatillugu, ilaatigut suleqatigiinnermik nukittorsaanerqungiusaammik suliffissanik amerlanerulersitsiniarnermik imaqartoq pillugu, inuussutissarsiortuni aamma inuiaqatigiinni. Suli at taakkua 2022-mi ingerlaqqissapput.

8.2.3 Aalisarnermi nakkutilliisunik ilinniartitaaneq

Siunertaq

GFLK (Kalaallit Nunaanni akuerisaasunik aalisarnermik nakkutilliisoqarfik) ilinniartitsisarpoq aalisarnermi nakkutilliisunik Danmark-imi ingerlanneqartartumik, suleqatigalugu Danmark-imi inuussutissarsiortunermut Akademi (Erhvervsakademi) Midt Vest.

GFLK 2020-p naalernerani Imarsiornermik Ilinniarfimmi siulersuisunut saaffiginnippoq, siunertaralugu aalisarnermi nakkutilliisunik ilinniartitaanermik Nuumi Imarsiornermik Ilinniarfiup ataani pilersitsisoqarnissaannik. Aalisarnermi aamma piniarnermik nakkutilliisutut ilinniartitaaneq siunertaqarpoq ilinniagaqartoq ilisimasalersissallugu, piginnaaneqalersissallugu aamma isummorsinnaalersissallugu ilinniagaqartoq annertunerpaanik fagitigut pitsaassusissanullu tunngasutigut, aalisarnermik piniarnermillu nakkutilliisutut ingerlatsisinaanermut, pisortallu

tage kontakt til relevante brancheskoler for at blive godkendt som lærlinge- eller praktikplads. Myndigheder og virksomheder forpligtes dernæst til ansættelse af fastboende lærlinge og praktikanter i det omfang, den er blevet godkendt til som lærlinge- og praktikplads.

Status

Myndigheder og virksomheder er i den forbindelse forpligtet til at registrere omfanget af godkendte lærlinge- og praktikpladser på Naalakkersuisuts jobportal, www.suli.gl, ved udfyldelse af en simpel elektronisk formular. Registreringen skal bekræftes årligt på sulig, om at forholdene for myndighedens eller virksomhedens virke fortsat anses for at imødekomme omfanget af godkendelsen som lære- og praktikplads. Registreringen forventes at være tilgængelig for virksomheder og offentlige myndigheder i 2022.

På baggrund af registreringen og den årlige bekræftelse tildeler Naalakkersuisut virksomheder og myndigheder med en grøn, gul eller rød smiley. Formålet med smileyerne er at synliggøre, i hvilken grad virksomheder og myndigheder lever op til deres forpligtelser om optagelse af elever.

Primo februar 2021 blev der nedsat et udvalg vedrørende styrkelse af samarbejdet imellem KTI, Det grønlandske erhverv samt Departementet for Uddannelse blandt andet med henblik på bedre samarbejde om forøgelse af praktikpladskapaciteten til glæde for både erhvervslivet og det grønlandske samfund. I 2022 forsættes dette arbejde.

8.2.3 Fiskerikontrolløruddannelse

Formål

GFLK (Grønlands fiskeri licenskontor) uddanner fiskerikontrollører i Danmark i samarbejde med Erhvervsakademi Midt Vest.

GFLK har henvendt sig ultimo 2020 til bestyrelsen for Imarsiornermik Ilinniarfik med henblik på etablering af en fiskerikontrolløruddannelse under Imarsiornermik Ilinniarfik Nuuk. Uddannelsen til fiskeri- og jagtkontrollør har til formål at give eleven viden, færdigheder, kompetencer og holdninger, således at eleven på et optimalt fagligt og kvalitativt niveau effektivt dels kan udføre sine funktioner som fiskeri- og

sinniisuattut sulisinnaanermut, aammalu ilaatigut aalisarnermi atornerqartartut teknologiit iluanni ingerlatsisinnaalersissallugu, ilinniartitaanikkut ilinniagaqartup piginnaaneqalersinneratigut nammineerluni pilersaarusiorsinnaanermik, nakkutilliisinnaanermik suliassanillu ingerlatsisinnaanermik atortulersuutit teknikkimut tunngasut aalisarnermut suliassaqarfimmum attuumassuteqartut iluaqutigalugit.

Aalisarnermut teknologimut ilinniagaasup sammivia aamma neqeroorutigineqarpoq taamaallaat Danmark-imi Erhvervsakademi MidtVest-imi, taannalu aamma akisussaavoq tamakkiisumik ilinniartitaanerup pitsaassusissaanut aammalu imarisaanut. Taamaattoq ilinniartitsinermi atuatitsinerup ilaa Imarsiornermik Ilinniartarfik Nuuk suleqatigalugu ingerlanneqartarluni.

Killiffik

Naatsorsuutigineqarpoq ilinniartitaaneq 2022-mi Imarsiornermik Ilinniartarfimmi Nuummi akuersissutigineqarumaartoq.

8.2.4 Piginnaasanik ineriartortitsiviusunik pikkorissartitsisarnerit aamma piginnaasavinnik nalilersuisarnerit

Siunertaq

Sulisussat suliamik ilinniarsimangitsortaat piginnaaneqalersikkumallugit pilersinneqarnikuvoq "Suliniut Suliamik ilinniarsimangitsunut piginnaasanik ineriartortitsisarneq", naalisarneqartartoq PKU-mi pikkorissarnermik. Fagini assigiinngitsuni siammasissumik suliassaqarfiit ingerlatsiviusinnaaqqullugit Naalakkersuisut qitiusumik ilinniartinnut nunatsinni sumiiffinni assigiinngitsuniittunut naammassisassanut isumaqatigiissutinik pilersitsinikuupput.

PKU-mi pikkorissartitsisarnerit siunertaraat suliamik ilinniarsimangitsut piginnaanngorsartarnissaat, nunatsinni suliffeqarnermi pisariaqartitsinerit assigiinngitsut naammassineqarsinnaaqqullugit. Pikkorissartitsisarnerit qaffasissutsinut assigiinngitsunut pingasunut immikkoortinneqarsinnaapput:

- **Pikkorissartitsinerit naatsut** aqutigalugit suliamik ilinniarsimangitsut piimassuseqalersinneqarsinnaapput ilinniagavimmik ingerlatsinissaannut, imaluunniit inuussutissarsiutit sammivianni pikkorissarfiusimasumi suliffissarsinissaannut.
- **Modul-ikkaartunik aaqqissuussatigut pikkorissartitsisarneritigut takinerusutigut** inuussutissarsiortut sulisussanik assigiinngitsunik pisariaqartitsisarneri tulluarsaavigineqarsinnaapput, pikkorissarnerni peqataasartut inuit taakkuusarmata uteqqiasut modul-ini assersuutigalugu pingasuni faginik aalajangersimasunik pikkorissarnerikkut sammisaqartinneqarsinnaasarput. Modul-ikkaartunik aaqqissuussanik pikkorissartarnerit naalakkersuisoqarfiit assigiinngitsut ingerlatsivii akimorlugit aaqqissuussaangitsut qitiusumik ilinniartinnut aamma Isumaginninnermut Suliffeqarnermullu Naalakkersuisoqarfimmit aaqqissuussaasarput, aningaasartuutillu tamarmiusut matussuserneqartarlutik PKU-mut aningaasaliissutinik, akuerineqartussaallutillu Isumaginninnermut Suliffeqarnermullu Naalakkersuisoqarfimmiit.

Jagtkontrollør og myndighedsperson, og dels kan udføre sine funktioner inden for fiskeri teknologi, hvor uddannelsen skal kvalificere den uddannede til selvstændigt at kunne planlægge, kontrollere og udføre arbejdsopgaver af teknisk faglig karakter inden for fiskeriområdet.

Fiskeriteknolog studieretningen udbydes og gennemføres kun af Erhvervsakademi MidtVest, der også har det fulde ansvar for uddannelsens kvalitet og indhold. Dog gennemføres dele af undervisningen i samarbejde med Imarsiornermik Ilinniartarfik i Nuuk.

Status

Det forventes, at uddannelsen godkendes i 2022 i Imarsiornermik Ilinniartarfik i Nuuk.

8.2.4 Kompetenceudviklingskurser & Realkompetencevurdering

Formål

For at styrke den ufaglærte del af arbejdsstyrken blev "Projekt Kompetenceudvikling for Ufaglærte", forkortet til PKU-kurser i daglig tale, etableret. For at dække alle fagområder bredt har Naalakkersuisut resultatkontrakt med brancheskoler der har lokalforankring i Grønland.

Formålet med PKU-kurserne er opkvalificering af ufaglærte med henblik på at opkvalificere personer til at imødekomme arbejdsmarkeds behov. Kurserne kan opdeles i tre forskellige niveauer:

- Igennem **korte kursusforløb** kan de ufaglærte blive motiveret til at tage en reel uddannelse eller finde et arbejde indenfor den samme branche.
- **Længere modulopbyggede kurser** skal matche erhvervslivets behov for arbejdskraft, idet deltagerne er de samme få personer, der skal gennemgå eksempelvis 3 moduler indenfor et fagspecifikt område. De modulopbyggede kurser, som ikke er udviklet tværdepartementalt, er udviklet mellem brancheskole og Departement for Sociale Anliggender og samtlige omkostninger dækkes af PKU-midler, og skal være godkendt af Departementet af Sociale Anliggender og Arbejdsmarked.

- **PKU-RKV** tassaavoq naalakkersuisoqarfiit suliassaqarfii akimorlugit suleqatigiinneq, Ilinniartitaanermut, Kultureqarnermut, Timersornermut Ilageeqarnermullu Naalakkersuisoqarfiup, Isumaginninnermut Suliffeqarnermullu Naalakkersuisoqarfiup aamma qitiusumik ilinniarfiup akornanni suli-sussanik pikkorissartitsinerusartoq, pikkorissarnikkut pigi-likkanik allagartaliinikkut ingerlatitseqqiffiusartumik pigi-naanivinnik nalilersuisoqarneratigut. Sulisitsisup imaluunniit qitiusumik ilinniarfiup qinnuteqartut tiguneqartussat toq-qartorsinnaavaat. Pikkorissartoq inersimasuusarpoq sulif-feqartoq, modul-inillu 5-inik qitiusumi ilinniarfimmi inger-latsinikkut aningaasaqarnikkut suliamik ilinniarsimangitsu-mut nammaneqarsinnaasarpoq suliamik ilinniarsimasun-gornissaq, inersimasunik ilinniartitaanerni piumasaqaataa-sut iluanni aqqissuussamik.

PKU-mi pikkorissartussanut piumasaqaataasut tassaapput;

- 18-it sinnerlugilluunniit ukioqarnissaq
- Suliamik ilinniagaqarsimanginneq

PKU-mi pikkorissarnerit fagit assigiinngitsut iluanni qitiusumik ilinniarfinit neqeroortigineqartartut piumassuseqalersitsisus-saapput ilinniagaqalvinnissamut, imaluunniit suliffeqanngitsu-mik piumassuseqalersitsisussaallutik suliffeqalernissamik. Mo-dul-ikkaartunillu aqqissuussanik pikkorissartitsisarnerit aamma suliamik ilinniarsimangitsup suliffeqarneranik nukittorsaaviu-sussaallutik. PKU-mi pikkorissartitsinerit nalinginnaasut qitiusu-mik ilinniarfinit Isumaginninnermut, Suliffeqarnermut Nunamul-lu Nammineq Naalakkersuisoqarfimmut akiligassanngortinneqar-tarput.

PKU-mi piginnaasavinnik pikkorissartup nalilersuivigineqarnis-saani piumasaavoq pikkorissartussap :

- Suliamik ilinniarsimanginnera
- 30-nik qaffasinnerusunilluunniit ukioqarneq
- Minnerpaamik ukiuni 3-ni inuussutissarsiornermik misilittagaqarneq
- Sulisitsisumit innersuunneqarsimaneq

Sulisorisat suliamik ilinniarsimangitsut assersuutigalugu utoq-qarnik sullissiviusuni, suliaminni ukiuni arlalinni misilittagaqartuu-sinnaapput. Taamaasillutillu fagitigut immikkuullarissunik misilit-tagaqartarput, kisiannili suliami atuagarsornerata amigaatigisar-lugu. Modult 5-it faginut assigiinngitsunut immikkut sammivillit aqqutigalugit peqqinnissami ikiortinut piumasaqaataasut naam-massineqartarput, taavalu taamaaliornikkut ilinniartitaanerat ukiumik ataatsimik sivikillineqartarluni, piginnaasavinnik peqa-reertarmata suliffiminni misilittakkatik aqqutigalugit.

Killiffik

PKU/RKV-mik ingerlatsinerit naalakkersuisoqarfiit suliassaqarfii akimorlugit suleqatigiinnerupput, Isumaginninnermut Suliffeqarnermullu Naalakkersuisoqarfiup angalanermut, najugaqarnermut aamma pikkorissarnerisuteqarnermut aningaasartuutininik akiliu-teqarfisagaanik. Angalanernut, najugaqarnermut pikkorissar-nersiutinut aningaasartuutit qitiusumik ilinniarfiup aamma sulif-

- **PKU-RKV** er tværdepartementalt, der i samarbejde med Departement for Uddannelse, Kultur, Idræt og Kirke, Departement for Sociale Anliggender og Arbejdsmarked og brancheskole opkvalificerer arbejdskraft igennem meritgivende kurser med realkompetencevurdering. Arbejdsgiveren eller brancheskolen kan visitere ansøgere. Kursisten er etableret som voksen med arbejde, og med 5 moduler på en brancheskole er det økonomisk overkommeligt for den ufaglærte at blive faglært under de betingelser, der stilles krav til en voksenuddannelse.

Betingelserne for PKU-kursister er;

- at de er 18 år og opefter
- er ufaglærte

PKU-kurser inden for forskellige fag, som udbydes af brancheskolerne, skal motivere til at træffe en beslutning om en reel uddannelse eller motivere til at få den ledige til at komme ind på arbejdsmarkedet. De modulbaserede kurser skal også styrke den ufaglærte på arbejdsmarkedet. Almindelige PKU-kurser afregner brancheskolerne med Departement for Sociale Anliggender, Arbejdsmarked og Indenrigsanliggender.

For PKU med realkompetencevurdering kræves, at kursisten:

- er ufaglært
- er 30 år og opefter
- har mindst 3 års erhvervs erfaring
- er visiteret af arbejdsgiveren

Ufaglærte medarbejdere i eksempelvis ældreplejen kan have flere års erfaring inden for pleje. Hermed har de den fagspecifikke praktiske erfaring, men mangler den teoretiske kunnen. Med 5 moduler, der fagspecifikt dækker over de krav, der stilles til en sundhedsmedhjælper, så forkorter man deres uddannelse med et år, idet de har en reel kompetence i kraft af deres erfaringer, som de har på en arbejdsplads.

Status

PKU/RKV-forløb er et tværdepartementalt samarbejde, hvor Departementet for Sociale Anliggender og Arbejdsmarked dækker rejseudgifter, opholdsudgifter og kursusgodtgørelse. Afregningen vedr. rejseudgifter, opholdsudgifter og kursusgodtgørelse

feqarnermullu immikkoortortaqaqarfiup akornanni isumagineqartarput, taxameterilu tunngavigalugu aqqissuussineq atorlugu aningaasartuutit qitiusumik ilinniarfiup aamma Ilinniarfitaanermut, Kultureqarnermut, Timersornermut ilageeqarnermullu Naalakkersuisoqarfiup akornanni isumagineqartarput.

Piffissami matumani taamaallaat Peqqissaanermik Ilinniarfik ingerlatsisarpoq PKV-nik utoqqarnik sullissivinni sulisunut suliamik ilinniarsimanngitsunut meqqissaasunut ikiortinngornermut aqquataasartumik.

Naalakkersuisoqarfiit akimorlugit suleqatigiinneq alla RKV-mik ingerlatsisarnernut Perorsaanermik Ilinniarfimmit ingerlanneqartarpoq, Meeqqanut, Inuusuttunut ilaqutariinnullu Naalakkersuisoqarfiup aamma Ilinniarfitaanermut, Kultureqarnermut, Timersornermut ilageeqarnermullu Naalakkersuisoqarfiup SPS suleqatigalugu 2021-mi ingerlatsivigisaanik, Naalakkersuisooqatigiinnermi isumaqatigiisummi "assaas kissalaartut" pikkorissartinneqarissaannik siuner taasut naammassiumallugit. Suliniummi tamatumani aallussiviusoq tassaavoq isumassuineramik suliaqartut suliamik ilinniarsimanngitsut meeqqanik paarsisarnermi, meeqqat angerlarsimaffiini, ulloq unnuarlu angerlarsimaffinni, sunngiffimmi sammisassaqaqtisvinni il.il. Misiligutitut suliniut 2022-imi aallartinneqassaaq.

Aningaasaqarneq

Matussuserneqassapput kontumit pingaarnermi 31.07.02 (Piginnaasanik ineriartortitsiviusunik pikkorissartitsinerit 2022-mi anertussuseqarput 24.001 mio. kr.-inik) aamma kontumi pingaarnermi 40.91.31 (suliniutit aallaavigalugit tapiissutit).

er mellem brancheskolen og arbejdsmarkedsafdelingen og Departement for Uddannelse, Kultur, Idræt og Kirke har taxameterordning med brancheskolerne.

På nuværende tidspunkt er det kun Peqqissaanermik Ilinniarfik (Center for Sundhedsuddannelser) som har et RKV-forløb for ufaglærte medarbejdere indenfor ældreplejen til sundhedsmedhjælper med merit.

Et andet tværdepartementalt samarbejde om et RKV-forløb er hos Perorsaanermik Ilinniarfik, Specialpædagogisk Seminarium hvor Departementet for Børn, Unge og Familier og Departement for Uddannelse, Kultur, Idræt og Kirke i samarbejde med SPS har forberedt i løbet af 2021, for at imødekomme Naalakkersuisut's koalitionsaftale om opkvalificering af de "varme hænder". Fokusområdet i dette initiativ er at få det ufaglærte omsorgspersonale opkvalificeret indenfor børnepasning, børnehjem, døgninstitutioner, fritidsordninger mv. Pilotprojektet igangsættes i løbet af 2022.

Økonomi

Dækkes henholdsvis af Hovedkonto 31.07.02 (Kompetenceudviklingskurser i 2022 er på 24.001 mio. kr.) og hovedkonto 40.91.31 (aktivitetsafhængigt tilskud).

ILISIMATUSARFIK
UNIVERSITY OF GREENLAND
LIBRARY

TROJ

9 Qaffasinnerusunik ilinniartitaanerit

9.1 Aallarniut

Naalakkersuisooqatigiit kissaatigigaat ilinniartitaanerit aallus- sinissaat suliffeqarnermi pisariaqartitsinernik. Kiisalu aamma ukiuni kingullerni arlaqartuni eqqumaffigineqarsimapput bachelorinnngorniartunik ilinniartitaanerni neqeroorutaasartut, kiisalu ilinniartitaanernut amerlanerusunut tapiissutissat ilin- niarfiit nuna allaniittut suleqatigalugit ingerlanneqartartuni. Tamanna pisarpoq ilinniartitaanernik aaqquissuussinerit nukit- torsarumallugit kiisalu nunani tamalaani pitsaassutsit atorner- qartut qularnaarumallugit.

Ilinniartitaanernut Periusissiami takussutissiissutigineqarput anguniakkat tulliuuttut 2024-p tungaanut ingerlanneqartussat, 20212 tunngaviusutut aallaavigalugu.

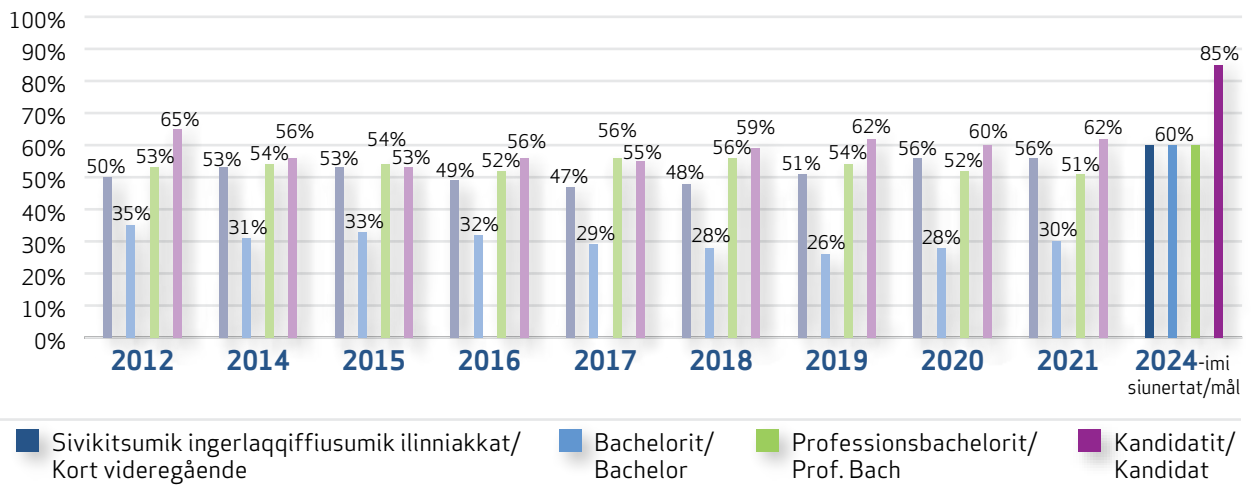
9 Videregående Uddannelser

9.1 Indledning

Naalakkersuisut ønsker, at uddannelser skal have fokus på de behov, der efterspørges på arbejdsmarked. Desuden har der over den sidste årrække været opmærksomhed på at udvide udbuddet af bacheloruddannelser samt støtte oprettelsen af flere uddannelser i samarbejde med uddannelsesinstitutioner i udlandet. Dette med henblik på at styrke ud- dannelsessystemet samt sikre internationalt kvalitetsniveau.

I Uddannelsesstrategien visualiseres følgende målsætninger frem til 2024, hvor 2012 er medtaget som basisår.

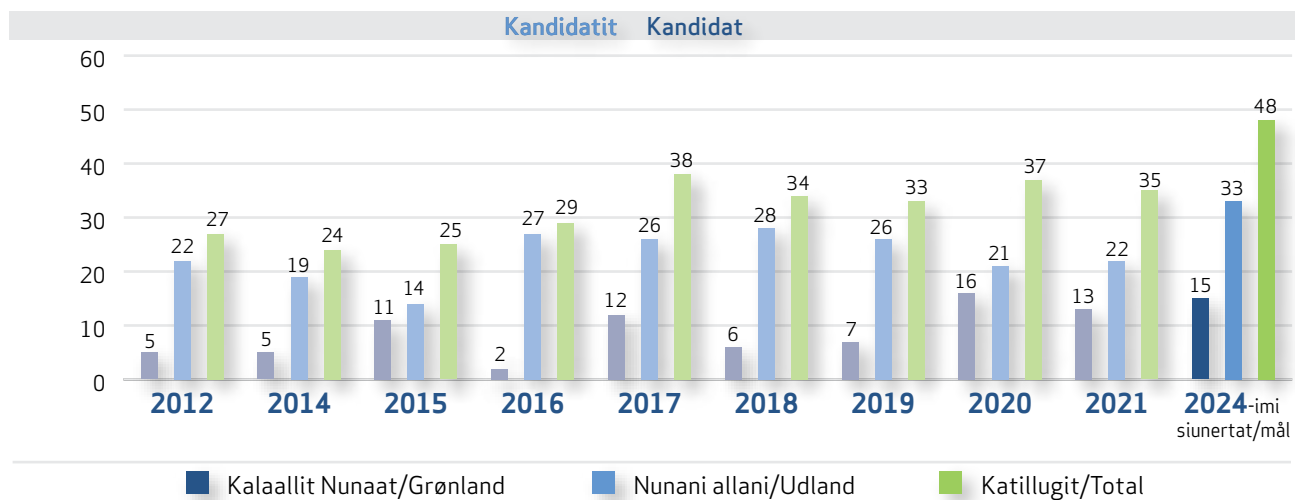
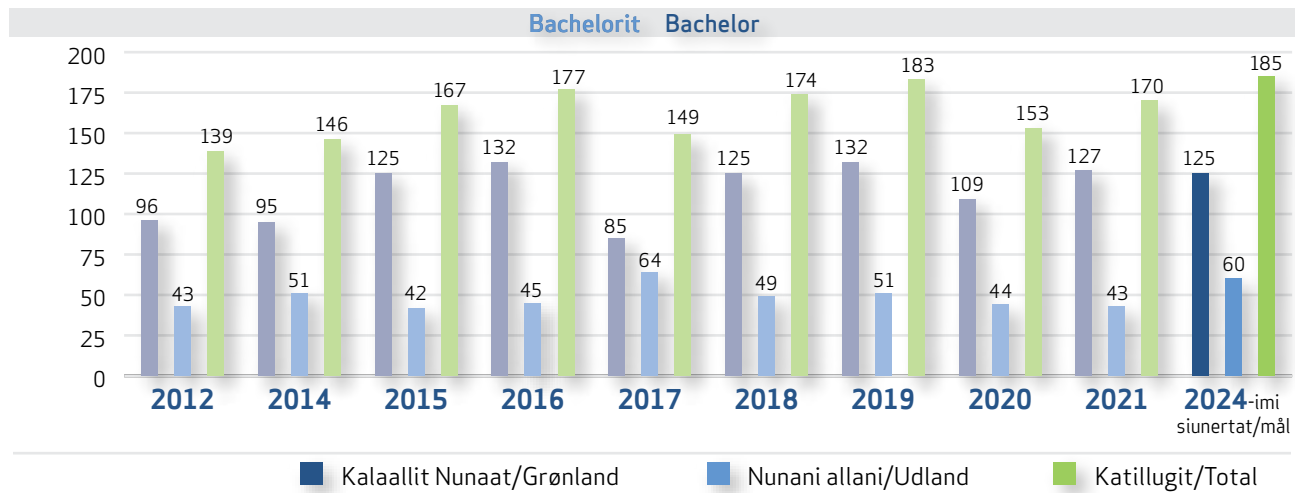
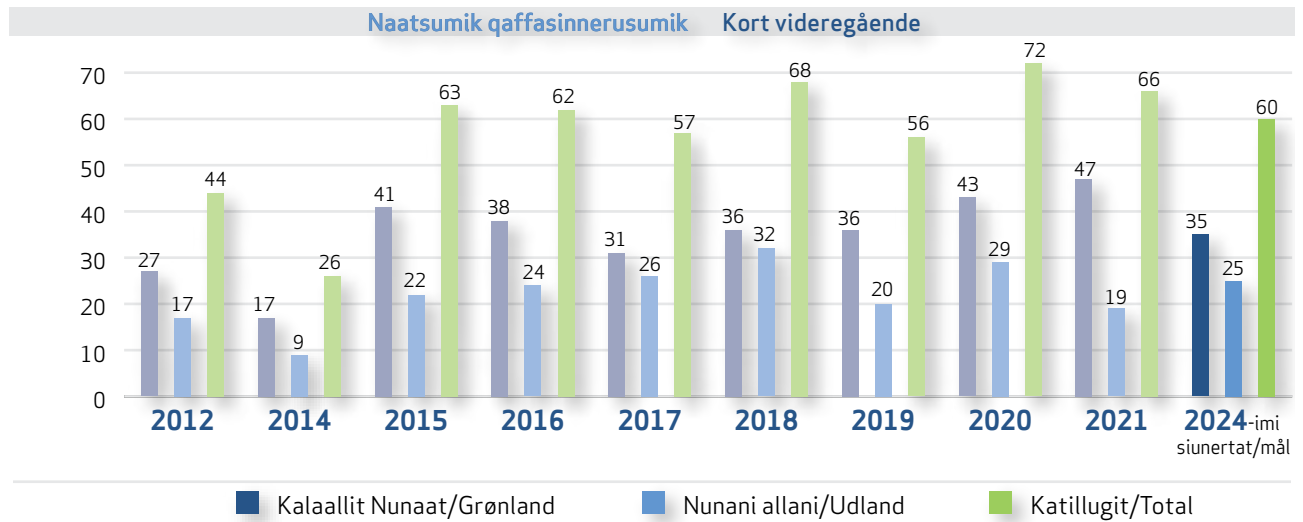
Procentingorlugit naammassisartut³⁰

Gennemførelsesprocent³⁰

³⁰ Uannga: Ukiunut siuliinut sanilliullugu naatsorsuutini qulaani tiartarta- gartalersukkami periuseq nutaaq atornerqarpoq, periseq ersarinneq sulif- feqarfinni atornerqarsinnaasoq. 2021-mi kisitsisit takutippaat sorlermi agguangarsiani ilinniakkat ukiuni aallartinnerini kingullerni pingasuusuni ilinniakkamik ukiuni tulliuuttuni naammassinissimanersut ilinniakkap aal- lartinneraniit, apeqqutaalluni ilinniakkap qaffasissusaa: Kandidat ukiut 4, ingerlariaqqiffiusoq naatsoq ukiut 5, Bachelor ukiut 5, Professionsbache- lor ukiut 6 (imaappoq 2021-mi kisitsisit Kandidatimut ilinniarnerni agguaq- tigiisinnerini ukiut aallartiffiit 2017, 2016 aamma 2015 - ukiut sisamat tamarmik immikkut ulinniakkap aallartinnerini).

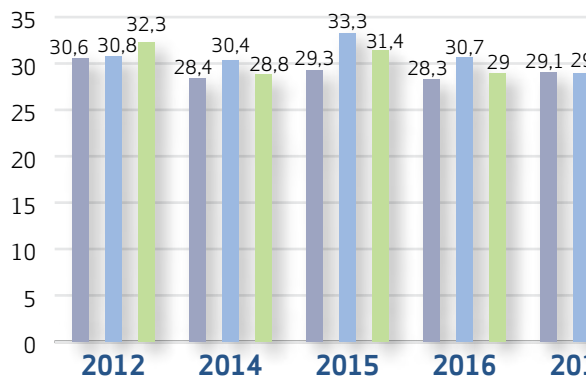
³⁰ Kilde: I beregningerne i ovenstående graf er en ny metode anvendt i forhold til tidligere år, en metode som er mere gennemsigtig og kan anvendes på insti- tutionsniveau. Tallet for år 2021 viser hvilken andel af de 3 seneste påbegyndelsesårgange som færdig- gjorde deres uddannelse inden for følgende antal år efter påbegyndt uddannelse, afhængig af uddannel- sesniveau: Kandidat 4 år, Kort videregående 5 år, Ba- chelor 5 år, Professionsbachelor 6 år (dvs. tal i 2021 for Kandidatuddannelserne er gennemsnittet for på- begyndelsesårgange 2017, 2016 og 2015 - 4 år efter deres respektive uddannelsesstart).

Naammassisartut amerlassuui³¹Antal gennemførte³¹

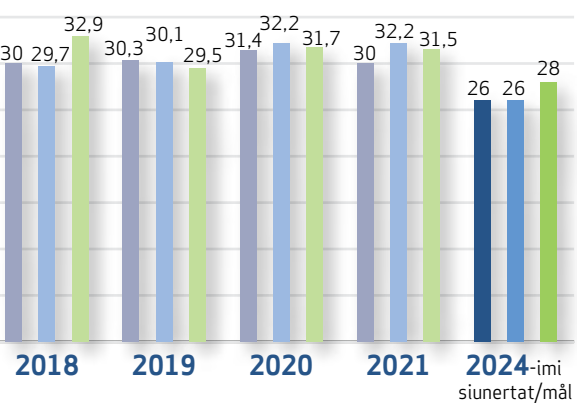
³¹ Uannga: Kalaallit Nunaanni kisitsisinik naatsorsueqqissaartarfik

³¹ Kilde: Grønlands Statistik

Naammassinnermi agguaqatigiissillugit ukiorineqartut³²

Gennemsnitsalder ved gennemførelse³²

■ Sivikitsumik ingerlaqqiffiusumik ilinniakkat/
Kort videregående

■ Bachelorit/
Bachelor

■ Kandidatit/
Kandidat

9.2 Suliniutit

Ilinniartitaanermut Periusissiami anguniakkat angujumallugit suliniutinik tulliuuttunik immikkut aallussisoqassaaq:

- Qaffasinnerusunik ilinniartitaanernik pitsaassusilersuineq
- Qaffasinnerusunik ilinniartitaanernut inatsisinik atuuttunik malinnaatitsilluni nutarterineq
- Silaannaap pissusaata allanngoriartorneranut atasumik kandidat-itut Ilulissani ilinniartitaanermik pilersitsinis-samut periarfissaq
- KTI-mi teknikkimut tunngasunik ilinniartitaanerit
- Pinngortitamik ilisimatusarnermut tunngasunik ilinniartitaanerit
- Pinngortitamik ilisimatusarnermut bachelori
- Ilisimatusarfimmi oqaatsinik qitiusumik ilinniartitaanerit
- Isumaginninnermut suliassaqarfimmi ilinniartitaanernik suliniutinik nalilersuineq

9.2.1 Qaffasinnerusunik ilinniartitaanerit pitsaassusissaannik qularnaarineq

Siunertaq

Ukiuni arlaqalersuni suliniuteqarneq qaffasinnerusunik ilinniartitaanerit annertusiartortinneqarnerannik imaqartoq inuiaqatigiinni malunnaatilissuarnik nukissanik pilersitsiviuvoq. Nunanit tamalaanit nukiit taakkua akuerineqarnerat toqqaannarnerusumik pisarpoq nunat tamalaat ilinniartitaanerit pitsaassusilersugaanerannik allagartaliillutik ilinniartitaanernut certificeringimik tunisisarnerisigut. Europamiuni suliffeqarnermut attuumassuteqarikkut, aammalu Europa siammasissumik nunanit tamalaanit akuerisaasunik pitsaassusilersuisarnermut aaqqissuussinerisigut aalajangiunneqarnikuvoq europamiut certificeringimik aaqqissuussinerisa tungaanut ESG-2015-imut

³² Uannga: Ilinniartitaanermut, Kultureqarnermut, Timersornermut Ilageeqarnermullu Naalakkersuisoqarfik.

9.2 Initiativer

For at nå uddannelsesstrategiens mål sættes der særligt fokus på følgende initiativer:

- Kvalitetssikring af videregående uddannelser
- Opdatering af lovgivning om videregående uddannelser
- En mulig kandidatuddannelse i klimaændring i Ilulissat
- Tekniske uddannelser på KTI
- Naturvidenskabelige uddannelser
- Bachelor i naturvidenskab
- Sproglæringscenter ved Ilisimatusarfik
- Evaluering af uddannelsesindsats inden for det sociale område

9.2.1 Kvalitetssikring af videregående uddannelser

Formål

Den flerårige satsning på udbygning af de videregående uddannelser skaber en betragtelig samfundsmæssig ressource. International anerkendelse af denne ressource sker mest direkte ved at opnå international certificering af kvalitetssikringen i uddannelserne. På grund af tilknytningen til det europæiske arbejdsmarked, og fordi Europa har et bredt anerkendt system til kvalitetssikring, er det besluttet at arbejde hen imod den europæiske certificering ESG-2015 (European Standards and Guideli-

³² Kilde: Departementet for Uddannelse, Kultur, Idræt og Kirke.

ingerlasoqarnissaanik (European Standards and Guidelines, version 2015). Tamanna taaneqartarpoq "Bolognaprocessen"-ip ilaatut, europami ilinniartitaanerit assigiissaarinnermut ataatsimut ingerlaarfigisaat. Europamit tamakkiisumik akuerineqarnissami piumasaavoq – nunat tamalaat akornanni piumasaqaataasut naapertorlugit (European Association for Quality Assurance in Higher Education) piffissaliussani arlaqartuni ilinniartitaanerit pitsaassuserisaannik ukiut arlaqartut allortarlugit nalilersuisoqartarnissaa, tamannalu ataatsimut ukiut 10-t missaannik siviussuseqartussatut naatsorsuutigineqarluni.

2017-imi suleqatigiissitamik pilersitsisoqarpoq qaffasinnerusumik ilinniartitaanerit pitsaassusissaannik isumannaarisarnermi soqutigisaqartunik pingaarnernik peqataaffigineqartumik. 2019 suliniutit atornerqarput suleqatigiissitap suliaasa inaarsarnerqarnerannut, kalaallini pitsaassusilersuisarnermik suussusilersuinikkut. Suleqatigiissitami sisamariarluni ataatsimiittoqarpoq, kiisalu aamma Ilisimatusarfimmi atuatitsisartut seminareqartinneqarlutik, atuatitsisusartut nunat tamalaat akornanni pitsaassusilersuisarnermut pulatikumallugit. Ataatsimiittoqarpoq Island-imi aamma Skotland-imi pilersinniarlugu "quality board". Tamatumunnga atatillugu Island-imiut quality board-iat neqeroorpoq pitsaassusilersuisarnermik aaqquissuussinnermi ikiuussinnaalluni. Islandimiut quality board-iata suliarisimavaa nalunaarsuiffik ajornartorsiutit assigiinngitsut allattorsimaffigisaat.

2021-imi suliaqartoqarpoq aalajangersimasunik periaasissanik Ilisimatusarfimmi pitsaassusilersuisarnermik qularnaariniarnermi. Tamanna pivoq ilaatigut seminareqarnermik arlaqartunik ingerlatsisarnikkut University of Iceland-imit neqeroorutigineqartunik. Siunnerfiuvoq atuakkamik quppersagassamik suliaqartoqarnissaa, tunngaviusussamik pitsaassusilersuisarnermi sulianik ingerlatitseqqinnissami. Taamaattoq suliamut tassunga atatillugu piffissaliisoqarsimanngilaq. Ilisimatusarfimmi pitsaassusilersuisarnermut aalajangersimasunik ileqqussani ilaasapput Ilisimatusarfiup nammineq iluani periaasissanik akissusaassuseqartunik pilersitsisoqarnissaa, ilitersuutissanik ileqqussanillu tunngaviliisussanik. Seminareqaqattaarnerit naggarneqassapput instituttini namminerni ataasiakkaani supervision-imit ingerlatsinikkut pitsaassusilersuisarnerit tigussaasunngortinneqarnissaat siunertaralugu.

Killiffik

Ingerlatsiviusup nammineq iluani pitsaassusilersuisarnissamik suliat 2022-mi ingerlaqqissapput. Maanna ilinniartitaanernik ingerlatsivinnik ataasiakkaanik namminernik toqqaannarnerusumik peqataatitsinertalimmik, siunnersuisoqartassallunilu illup iluani pitsaassusilersuisarnek qularnaarumallugu.

Aningaasaqarneq

2022-mi kontumi pingaarnermi 40.01.08 Ilinniartitaanernut immikkoortunut pilersaarut immikkoortitsisoqarpoq 185.000 kr.-inik supervisionimik ingerlatsinissamut pitsaassusilersuisarnermi kiisalu Island-imit Instituttimit tikeraarteqarnissamut.

nes, version 2015). Denne er en del af Bologna-processen, hvor de europæiske uddannelser konvergerer mod samme standarder. En fuld europæisk anerkendelse kræver ifølge internationale krav (European Association for Quality Assurance in Higher Education) flere periodiske vurderinger af uddannelsernes kvalitet med års mellemrum, hvilket samlet forventes at tage henimod 10 år.

I 2017 blev der etableret en arbejdsgruppe bestående af de vigtigste interessenter inden for kvalitetssikring af videregående uddannelser. I 2019 blev indsatsen brugt på at færdiggøre arbejdsgruppens arbejde med at definere et grønlandsk system for kvalitetssikring. Der blev afholdt fire møder i arbejdsgruppen samt et seminar for undervisere på Ilisimatusarfik for at give aktive undervisere en indføring i international kvalitetssikring. Der blev afholdt møder i Island og Skotland med henblik på etablering af et "quality board". I den forbindelse tilbød det islandske quality board at hjælpe med udvikling af et kvalitetssikrings-system. Det islandske quality board har udarbejdet et katalog med tilbud om hjælp omkring forskellige problemstillinger.

I 2021 blev der arbejdet på implementering af rutiner for kvalitetssikring på Ilisimatusarfik. Dette forgik blandt andet ved afholdelse af en række seminarer udbudt af University of Iceland. Det er intentionen, at der skal udarbejdes en håndbog, som udgør fundamentet for det videre kvalitetsarbejde. Der er dog ikke sat en tidsramme for dette arbejde. Implementering af rutiner for kvalitetssikring på Ilisimatusarfik vil omfatte intern organisering af ansvarlige i processen der skal facilitere udarbejdelse af nødvendige instruktioner og rutiner. Seminarrækken vil slutte med supervision på de enkelte institutter om konkretisering af kvalitetssikringen.

Status

Arbejdet med intern kvalitetssikring fortsætter i 2022 Nu med en mere direkte involvering på uddannelsesinstitutionerne, hvor der gives råd til at sikre den interne kvalitetssikring.

Økonomi

Der er i 2022 afsat 185.000 kr. på Hovedkonto 40.01.08 Sektorprogram til afholdelse af supervision af intern kvalitetssikring samt institutionsbesøg fra Island.

9.2.1 Qaffasinnerusunik ilinniartitaanernut inatsisunik nutarterilluni malinnaatitsineq

Qaffasinnerusunik ilinniartitaanernut inatsit kingullermik 2019-imi nutarteriffiqineqarpoq. Taamanimiit paasinarsisimavoq pisiaqartitsisoqartoq inatsisip nutarteriffiqeqinnissaanik, eqqu-miitsuliornermut tunngatillugu bachelorinngorniartut ilanngun-neqarsinnaaqqullugit, nunani allani piumasaqaataaangimmat tamatumani ilinniagaqalernissamat GUX-imi ilinniarsimaneq pi-sariaqartoq. Ajornartorsiutit paasinarsippit isiginnaartitsisun-gorniarluni ilinniartitaanermi kissaatigineqalermat taanna bacheloritut ilinniagaqartarnermut malinnaatsittariaqartoq.

Killiffik

Inatsimmik nutartereqqinneq Inatsisartuni UKA 2021-mi akuer-sissutigineqarpoq. 2022-mi inatsimmut nalunaarusiortoqassaaq.

Aningaasaqarneq

Aningaasaqarnikkut kingunerisassaani nalilersuisoqassaaq su-liniutissat tigussaaneruleriapata.

9.2.2 Silaannaap pissusaata allanngoriartorneranut atasunik kandidat-itut Ilulissani ilinniartitaanermik pilersitsinissamat periarfissaq

Siunertaq

Maannakkorpiaq ineriartortitsisoqarpoq silaannaap pissusaata allanngoriartorneranut atatillugu kandidat-itut ilinniagassamik Københavns Universitet suleqatigalugu. Piffissami matumani su-liarineqarpoq silaannaap pissusaata allanngoriartorneranik ilin-niartitaaneq, ilinniartitaanerup ilaanik Ilulissani ingerlatsiviusus-samik ilaalu allat København-imi, Arctic DTU Sisimiut aqqis-suussinerani periaatsit assigisaannik tunngaveqartumik.

Kissaatigineqarpoq ilinniartitaaneq taanna peqataassasoq Ilulis-sani ilinniartitaanertigut avatangiisinik nukittunerusunik pilers-itsisoqarnissaanut, ilinniartitaanerullu sunniuteqarnissaa ilin-niartitaanernut allanut silaannaap pissusaata allanngoriartorne-ranut attuumassuteqartunut. Ilinniartitaanerit silaannaap pissu-saata allanngoriartorneranik iluaquteqarlutik aqqissuunneqar-sinnaasut tassaapput: Guide-nut pissutsinut atuuttunik ilisaritit-sisartunik ilinniartitaaneq, ilinniarnertuunngorniartarfinni ilinniart-itsisut saniatigut pinngortitalerineramik fageqartut, ilinniartitsi-sunngorniarnermik ilinniartitaaneq, saniatigut ilinniartitsissum-mik toqqagassaqarfiusut - linjefag - pinngortitalerinermit ilisi-matusarnermik immaqalu aamma allat. Suliaqartoqarpoq ilassu-titut pikkorissartitsisarnermik humanistitut tamanut aamma inu-iaqatigiilerinermi bacheloritut kandidatinnngorniartartut tamar-mik qinnuteqarfigisinnaasaannik.

9.2.1 Opdatering af lovgivning om videregående uddannelser

Den sidste opdatering af loven for videregå-ende uddannelser skete i 2019. Siden da har der vist sig et behov for at opdatere loven, så den tager højde for kunstneriske bachelorud-dannelser, hvor der i andre lande ikke kræves en GUX uddannelse som adgangskrav. Pro-blemstillingen blev bekendt i forbindelse med skuespilleruddannelsens ønske om at opgradere til en bacheloruddannelse.

Status

Opdatering af loven blev vedtaget i Inatsis-artut ved EM2021. I 2022 udarbejdes be-kendtgørelser for loven.

Økonomi

Der vil blive foretaget en økonomisk konse-kvensanalyse, når tiltagene er mere konkre-tiserede.

9.2.2 En mulig kandidatuddannelse i klimaændring i Ilulissat

Formål

Der arbejdes lige nu med at udvikle en kandi-datgrad i klimaforandring i samarbejde med Københavns Universitet. Arbejdet omfatter lige nu en etablering af en uddannelse i kli-maændring med visse dele af undervisnin-gen i Ilulissat og andre dele i København, ef-ter samme princip som Arctic DTU Sisimiut.

Det er et ønske, at uddannelsen bidrager til etablering af et stærkere uddannelsesmiljø i Ilulissat, og at uddannelsen også bidrager til andre uddannelser med relevant undervis-ning i klimaændring. De uddannelser, der kan drage nytte af undervisning i klimaforan-dring er: Guide-uddannelsen, uddannelsen som gymnasielærer med sidefag i naturvi-denskab, læreruddannelsen med linjefag i naturvidenskab og evt. andre. Der arbejdes på et suppleringskursus så alle humanister og samfunds-faglige bachloer-kandidater kan få muligheden for at søge ind på uddan-nelsen.

Silaannaap allanngoriartorneranik annertusiartortumik aallusserup suliaasaqarfimmi tamatumani suliffissat amerlaneruleriartortissavai. Ilinniagartuut - kandidatit - pingortitamut tunngassutilinnik ilisimatusarsimasut piginnaaneqartullu assorsuaq piunaqarlutillu atorfissaqartinneqaleriartorput, Kalaallit Nunaat annertooujussuarmik pisuussutiminik pinngortitameersunik inuusuteqartuummat. Ilinniagartuut - kandidatit - silaannaap pissusaata allanngoriartorneranut ilisimasallit toqqaannartumik pinngortitami pisuussutinut sammisuunngilaq, kisiannili tunniussassaqluni peqataasinnaallunilu paasissutissanik katersuisarnerni periarfissanik ineriartortitsiviusinnaasunik pinngortitamiittunik pisuussutinik silaannaap pissusaanut attuumassuteqartunik.

Killiffik

Ilinniartitaanermut aningaasartuutissat naatsorsuusiorneqarsimapput, aningaasanullu inatsisissamut siunnersuummik suliaqartoqarluni. Ilinniartitaaneq Københavns Universitet-imit neqeroorutigineqassaaq. Ilinniartitaaneq 2023-imi imaassinnaavoq aallartinneqarsinnaasoq, kalaallinut ilinniagaqalerumasunut ilisarititsinikkut. Aningaasalersuinissamut atatillugu isumaqati-giinniarnert suli naammassineqanngillat.

Aningaasaqarneq

Ilinniartitaaneq ukiumi aallarnisarfiusumi aningaasaliissutinik 6.946.000 kr.-nik pisariaqartitsiviusaaq, ukiumilu tulliuuttumi 4.410.000 kr.-nik, ukiumullu ingerlatsinermut aningaasaliissutinik 4.310.000 kr.-nik tamatum kingorna.

9.2.3 KTI-mi teknikkimut tunngasunik ilinniartitaanert

Siunertaq

Arctic DTU Sisimiut - Ilinniarfeqarfik Sisimiut aallartinnerminiit 2000-imi nalimassarsimavoq nunat tamalaat akornanni qitiusumik ingerlatseqataasoqarnermigut ilinniartitaanermut aamma ilisimatusarnermut nunarsuatsinni silaannaap allanngoriartorneranut atatillugu. Kalaallit Nunaanni ukiumi makkunani ineriartor-neq, unammilligassallu assigiinngisitaartunik sammiveqartut, ilaatigut nunatsinnit kissaatigineqarmat aatsitassarsiornikkut ineriartortitsisoqarnissaa, annertunerulersitsipput Kalaallit Nunaata immikkut ilisimasassanik issittumi teknologii-nut tunngatillugu pisariaqartitsineranik. Arctic DTU Sisimiut taamaat-tumik Namminersorlutik Oqartussat soqutigisaqartullu allat aamma suleqatigalugit aallartitsisimavoq qitiusumik ingerlatsi-viup ingerlatsineranik, aallaavigalugu "Vision 125"³³. Vision 125 kinguneqassaaq pilersitsinissamik Sisimiuni Universitet-imik - Ilisimatusarfimmik - ineriartortinneqartussamik nunarsuatsinni nunat tamalaat teknikkimut tunngasutigut nukittuumik qitiusu-mik ingerlatsiviannik teknikkimut tunngasutigut ilinniarfittut aammalu issittumi teknologii-mut tunngasuni Sisimiuni inissisi-masumik. DTU aamma Namminersorlutik Oqartussat qitiusumik ingerlatsiviup pilersinneqarnissaanut tunuliaqutaapput.

Med det stærkt tiltagende fokus på klimaforandring vil beskæftigelsesmulighederne være stigende inden for dette område. Der er særlig stor efterspørgsel efter kandidater med naturvidenskabelige kompetencer, fordi Grønland i høj grad lever af sine naturressourcer. En kandidatgrad i klimaforandring er ikke direkte rettet mod naturressourceforvaltning, men kan bidrage til at kortlægge mulige udviklingsmuligheder for en naturressource med et variabelt klima.

Status

Der er beregnet et budget for uddannelsen og udarbejdet et finanslovsforslag. Uddannelsen skal udbydes af Københavns Universitet. Uddannelsen vil muligvis påbegyndes i 2023 med et introkursus for grønlandske studerende. Forhandlingerne om finansieringen er endnu ikke afsluttet.

Økonomi

Uddannelsen vil i opstartsåret forudsætte en bevilling på 6.946.000 kr., det efterfølgende år 4.410.000 kr., og en driftsbevilling på 4.310.000 kr. årligt derefter.

9.2.3 Tekniske uddannelser på KTI

Formål

Arctic DTU Sisimiut - Ilinniarfeqarfik Sisimiut har siden dets etablering i 2000 konsolideret sig som en central international med-spiller inden for uddannelse og forskning i relation til de globale klimaforandringer. Den aktuelle udvikling i Grønland, og de mangesidede udfordringer i forbindelse med blandt andet landets ønske om at udvikle råstofindustrien, øger Grønlands behov for know-how inden for arktisk teknologi. Arctic DTU Sisimiut har derfor i samarbejde med Grønlands Selvstyre og andre interessenter igangsat en styrkelse af centerets aktiviteter med udgangspunkt i "Vision 125"³³. Vision 125 indebærer etableringen af et nyt teknisk universitetscenter i Sisimiut, som skal udvikles til et internationalt kraftcenter for tekniske uddannelser og arktisk teknologi placeret i Sisimiut. DTU og de grønlandske selvstyremyndigheder står bag etableringen af det nye center.

Vision 125-p kingunerissavaa aaqqissuussinerup malunnaatilimik annertusineqarnissaa, ingerlatsinernik makkuninnga imaqarsinnaasunngorlugu:

- Ukiumut ilinniagaqartussanik katillugit 125-nik aallartittoqartarnissaa.
- Ilisimatusarnermik pilersitsineq aamma ilisimatusarnermut misissuiffiit laboratoriat.
- Diplom-ertalimik ilinniartitaanerit saniatigut bachelorit aamma masteritut ilinniartitaanerit pilersinneqarnissaat.
- Ilinniartitaanerit annertunersaat Kalaallit Nunaanni ingerlanneqartarsinnaassapput, kisiannili periarfissaqartillugu ilinniartitaanerit allani najugaqarallartarnissat.
- Ph.d.-mik ilinniagartuunngorniartunik Kalaallit Nunaanni ilinniartitsisarneq.

Suleqatigiinneq Sisimiuni Arctic DTU - Ilinniartitaanerit Sisimiut pillugu aaqqissuussaavoq ingerlaavartumik ukiumut 4-nut killiliussatut isumaqatigiissutikkut DTU-p aamma IKIN-ip akornanni, atsiorteqartumik 2020-p ukiaani. Isumaqatigiissummi aalajangersarneqarput naammassineqartagassanut pisussaaffiit, piffissamut ungasinnerusumut periusissiamik tunngavilimik ineriartortitsinissami anguniagassat aamma iliuusissanut pilersaarutit ukiumoortut, isumaqatigiissutit fagitigut tikkuartugaatut siunnerfiusut iluanni. Pingaarnertut periusissiami anguniakkat Vision 125-mik tunngaveqarput siuliani allaaserineqartutut.

Killiliussatut 2020-2023-mut isumaqatigiissutaasumi naammassineqartartussatut pisussaaffilersuinerit imaapput:

- Ilisimatusarnermik ineriartortitsinermillu tunngaveqartunik ilinniartitaanerit ilinniartitaanerit ingerlatsiviusuni ukunani
  - Issittumi diplomingeniøri - Diplomingeniør i Arktisk - sanaartornerneq attaveqaasersuinerlu
  - Aalisarnermi teknologiini diplomingeniøri - Diplomingeniør i fiskeriteknologi
  - Nunat tamalaat akornanni kandidat-itut ilinniartitaaneq - International kandidatuddannelse - issittumi sanaartornermi - Cold Climate Engineering (Nordic Five Tech/ Det Arktiske Semester)
  - Issittumi aatsitassanik pisuussutinik suliaqarnermut nunat tamalaat akornanni kandidatitut ilinniartitaanerimik aallarnissaaneq - international kandidatuddannelse i Arktiske mineral ressourcer
  - KTI-mi ilinniartitaanerit suleqateqarneq ilinniartitaanerit Sisimiutut atatillugu.

Vision 125 medfører, at konceptet bliver udvidet betragteligt, så det kan rumme følgende aktiviteter:

- Årligt optag på i alt 125 studerende.
- Etablering af forskning og forskningslaboratorier.
- Etablering af bachelor- og masteruddannelser i tillæg til diplomuddannelserne.
- Størstedelen af uddannelserne vil kunne gennemføres i Grønland, men med mulighed for ophold andre steder.
- Undervisning af Ph.d. studerende i Grønland.

Samarbejdet om Arctic DTU Sisimiut - Ilinniartitaanerit Sisimiut er formaliseret i en rullende 4-årig rammeaftale mellem DTU og IKIN underskrevet i foråret 2020. Aftalen fastlægger leveranceforpligtelser, de langsigtede strategiske udviklingsmål og årlige handlingsplaner inden for aftalens faglige pejlemærker. De overordnede strategiske målsætninger hviler på Vision 125 som beskrevet ovenfor.

I rammeaftalen 2020-2023 findes følgende leveranceforpligtelser:

- Forsknings- og innovationsbaseret uddannelse inden for følgende uddannelsesaktiviteter
  - Diplomingeniør i Arktisk byggeri og infrastruktur
  - Diplomingeniør i fiskeriteknologi
  - International kandidatuddannelse i Cold Climate Engineering (Nordic Five Tech/Det Arktiske Semester)
  - Opstart af international kandidatuddannelse i Arktiske mineral ressourcer
  - Samarbejde med uddannelserne ved KTI inden for Ilinniartitaanerit Sisimiut (Uddannelsesfællesskabet Sisimiut)

- Ingerlatsineq aamma ineriartortitsineq Arctic DTU Sisimiut – Ilinniartitaanerfik Sisimiut pillugu
  - Piareersaaneq, siuarsaaneq aamma ineriartortitsineq avataaneersunit aningaasalersugaasunik ilisimatusarnikkut inerisaanillu ingerlatassani, aammalu issittumi teknologi-mut atatillugu.
  - Nunami namminermit nunarsuarmiullu aamma akornanni suleqatigiinneq ilisimatusarnikkut, inerisaanikkut aamma ilinniartitaanermit suliniutitsigut, kiisalu ilisimatusarnermik tunngavilinnik suliniutit Kalaallit Nunaanni ilisimasaqarfiusunut iluaqutaasussanik. Ilaatigut immikkut aallullugit suliassaqrifiit (Science, Technology, Engineering, Mathematics) issittumut atasumik.
  - Ineriartortitsineq ataqaatigiissunik sunniivigeqatigiinnernillu ilinniartitaanerfik Sisimiunut atatillugu, aammalu ataatsimoortumik Kalaallit Nunaanni ilinniartitaanertigut suliassaqrifinnut.
  - Arctic DTU Sisimiuni avatangiisinik tigussaasunik ineriartortitsineq aamma teknikkimut / fagitigut ilinniagar-tuutullu ilisimasaqarfiusuni avatangiisini nunami namminermit nunallu tamalaat akornanni ilinniartitaanernut tunngatillugu, aamma kalaallini ilisimatusarnikkut avatangiisit KTI-lu ilanngullugit.
  - Ineriartorteqqissallugit qanittumik suleqatigiinnerit pioreersut KTI-p aamma Qeqqata Kommuniata akornanni ingerlatsinerit siuarsaanerullu sunniivigeqatigiit-tarnikkut ilinniartitaanermit, ilisimatusarnermit aammalu inuttaasut tamaani najugaqartut akornanni, immikkut meeqqat inuusuttullu ilinniartitaanermit aallullugit.

Isuqaatigiissut aqunneqassaaq, ineriartortinneqassaaq piorsarneqassallunilu suleqatigiinnikkut aqqissuussamik ingerlat-sivikkut siammasissumik sinniisoqarfiusukkat illuatungeriit isumaqatigiissuteqartut akornanni, aamma pisortanit namminer-sortunillu inuusutissarsior-tunit, ilisimatusarnermik ilinniartitaanermit soqutigisaqartunitaaq.

Killiffik

2022-mi aqutsisoqatigiit suliarissavaat killiliussatut isumaqatigiissutaasup malinnaatinnissaa pisariinnerulersinnissaalu, ilisimatusarnermik ineriartortitsinermillu tunngavilinnik ilinniartitaanernut tunngatillugu, kiisalu aamma campus-imik ineriartortitsinikkut, tamatumani aamma ilanngussaasut Vision 125-mut, suliassat allattorsimaffianniittut il.il. Taakkualu saniatigut aqutsisoqatigiit ingerlaqqittumik suliarissavaat Arctic DTU Sisimiut – Ilinniartitaanerfik Sisimiuni ilinniartitaanermit pitsaassusissaanik qularnaarisarnerit.

Aningaasaqarneq

Arctic DTU Sisimiut – Ilinniartitaanerfik Sisimiut ingerlatsinikkut aningaasalersorneqarnera ilinniartitaanertigullu ingerlatsinera aningaasaliissutinit aningaasalersorneqassaaq, danskit naalagaaffiata DTU-mut akiliutigisagaasigut taxameterimik tunngavilinnik tapiissutinit. Taxameterimik tunngavilinnik tapiissutit matussusiisassapput atuartitsisuusunut akissarsianik, illuutimik

- Drift og udvikling af Arctic DTU Sisimiut – Ilinniartitaanerfik Sisimiut
  - Gearing, fremme og udvikling af eksternt finansierede forsknings- og innovationsaktiviteter og udviklingsarbejde inden for arktisk og cold climate teknologi.
  - Nationalt og internationalt samarbejde omkring forsknings-, innovations- og uddannelsesindsatser samt øvrige forskningsbaserede indsatser til gavn for vidensmiljøet i Grønland. Blandt andet med særlig fokus på STEM fagområderne (Science, Technology, Engineering, Mathematics) i en arktisk kontekst.
  - Udvikle sammenhængen og synergien omkring ilinniartitaanerfik Sisimiut og generelt bidrage til uddannelsesområdet i Grønland.
  - Udvikle de fysiske rammer for Arctic DTU Sisimiut og det teknisk/faglige og akademiske vidensmiljø nationalt såvel som internationalt inden for uddannelse, innovation og forskning i samarbejde med det øvrige grønlandske forskningsmiljø og KTI.
  - Videreudvikle det tætte samarbejde med KTI og Qeqqata Kommunia om aktiviteter, der fremmer interaktionen mellem uddannelse, forskning og de lokale borgere, med særlig fokus på børn og unge i uddannelsessystemet.

Aftalen ledes, udvikles og vedligeholdes af en samarbejdsorganisation med bred repræsentation af aftalens parter og offentlige og private erhvervs-, forsknings- og uddannelsesinteresser.

Status

I 2022 arbejder ledelsesgruppen på at opdatere og forenkle rammeaftalen om forsknings- og innovationsbaseret uddannelse samt udvikling af campus, herunder tilhørende bilag hhv. Vision 125, kommissorier m.m. Dertil skal ledelsesgruppen arbejde videre med kvalitetssikring af uddannelserne i Arctic DTU Sisimiut – Ilinniartitaanerfik Sisimiut.

Økonomi

Driften til Arctic DTU Sisimiut – Ilinniartitaanerfik Sisimiuts uddannelsesaktiviteter finansieres af bevillinger, som den danske stat yder DTU i form af taxametertilskud. Taxametertil-

ingerlatsinermik atortussanillu pisiniartarnermik. Ingerlatsinerit tamakkua DTU-mit aningaasalorsorneqartut saniatigut Namminersolutik Oqartussat aningaasartuutigisassavaat nikingasut DTU-mit atuartitsinermut aningaasartuutit Sisimiuni akilerneqartartut Lyngby-mi ingerlanneqaratik. DTU attartortuusaaq sanaartukkanik – illuutunik – KTI-mit. Arctic DTU Sisimiut – Ilinniarfeqarfik Sisimiut aningaasalorsorneqassaaq aningaasanut inatsimmi kontumit 40.91.09.

9.2.4 Pinngortitamut tunngatillugu ilisimatusarnermut ilinniartitaanerit

Siunertaq

Pinngortitaleriffiup allineqarsimanera inissaqartitsilersimavoq pinngortitalerinerimi ilisimatusarnermut ilinniartitaanerit aamma Kalaallit Nunaanni Peqqissutsimut Qitiusumik Ilisimatusarfirmut, Peqqissaanermut Peqqissutsimilu Ilisimatuussutsimut Ilisimatusarfiup ilagisaa. Allilerinerullu aamma nukittorsassavai suliaasaqarfiit assigiinngitsut akimorlugit ilisimatusarnerit, inuiaqatigiinni, avatangiisini aammalu peqqissutsimi, kiisalu pinngortitami pisuussutinik piujuaannartitsinermi tunngaveqartumik atuisoqarnissaanik siunnersuisarneq. Pinngortitaleriffiup qularnaarsimavaa namminersortunit aningaasalorsukkamik 1.500 m²-it missaannik sanaartorneq, pinngortitalerinerimi ilisimatusarnerit illussaqtitsilersut, ineriartortinneqartunik suleqatigiinnikkut Pinngortitaleriffiup, Ilisimatusarfiup kiisalu danskite universitetiisa akornanni. Allilerineq 2015-imi aallartinneqarpoq naammassineqarlunilu november 2017-imi. 2021-mi aningaasaateqarfinniit aningaasaliissuteqartoqarpoq 10 mio. kr.-inik pinngortitamik ilisimatusarnermut suliniutinut, kiisalu bachelorinnorgorniarluni ilinniartitaanermut atatillugu sulianik aallartitsinermut.

Killiffik

Pinngortitaleriffik ineriartortitsinernik ingerlatsinernillu suliaqarpoq suleqatigalugit Aarhus Universitet, Københavns Universitet aammalu universitetit nunani allaniittut. "The Arctic Science Study Programme". Nunat tamalaat akornanni programmi ingerlataq taanna 2017-imiillu ingerlaavartumik pilersikkiartu-aarneqarsimavoq. Ullumikkut neqeroortugineqartarput pikkorissartitsinissanut aaqquussinerit tamarmiusut upernaakkut semesterimut aamma ukiakkut semesterimut, aasakkut pikkorissartitsisarnerit saniatigut.

Aningaasaqarneq

Illorsuariatigut allilerinerit aningaasaateqarfinniit aningaasalorsorneqarsimapput, Naalakkersuisullu akuersissutigisimallugu minnerpaamik illuutunik ingerlatsinerup akilertarnissaa. Ilanggullugulu aamma Maersk aningaasaliissutinik tunisuteqarsimavoq laboratoriat atortorissaarusersornerinut 10 mio. kr.-it missaannut 2017-imi. 2020-mi aningaasaliissuteqartoqarpoq 1,7 mio. kr.-inik kontumi pingaarnermi 40.92.19 Pinngortitalerinerimik ilisimatusarfik, kandidatitut pikkorissartitsisarnerit.

skuddene dækker løn til undervisere, drift af bygninger og anskaffelse af materialer. Ud over disse aktiviteter, som DTU afholder, afholder Selvstyret udgiften, der er forskellen mellem, at DTU afholder undervisningen i Sisimiut frem for i Lyngby. DTU lejer bygningskapacitet hos KTI. Arctic DTU Sisimiut – Ilinniarfeqarfik Sisimiut finansieres gennem finanslovskonto 40.91.09.

9.2.4 Naturvidenskabelige Uddannelser

Formål

En fysisk udvidelse af Pinngortitaleriffik, Grønlands Naturinstitut, har givet plads til oprettelse af både naturvidenskabelige uddannelser og Grønlands Center for Sundhedsforskning, som er en del af Institut for Sygepleje og Sundhedsvidenskab. Udvidelsen vil også styrke tværvideenskabelig forskning inden for samfund, miljø og sundhed samt rådgivningen om bæredygtig udnyttelse af naturens ressourcer. Pinngortitaleriffik har sikret privat fondsfinansiering til opførelse af ca. 1.500 m², der har til formål at huse en naturvidenskabelig uddannelse, der udvikles i samarbejde mellem Pinngortitaleriffik, Ilisimatusarfik samt danske universiteter. Udvidelsen blev påbegyndt i 2015 og blev færdig i november 2017. Der er i 2021 bevilget 10 mio. fr. fra fonde til et naturvidenskabeligt forskningsprojekt samt til indledende arbejde med en bacheloruddannelse.

Status

Grønlands Naturinstitut udvikler og afvikler i samarbejde med Aarhus Universitet, Københavns Universitet og udenlandske universiteter: "The Arctic Science Study Programme". Det internationale program har været under kontinuerlig opbygning siden 2017. I dag udbydes en fuld kursuspakke for forårssemester, for efterårssemester, foruden sommerkurser.

Økonomi

Udvidelsen af de fysiske faciliteter er finansieret af fonde, mens Naalakkersuisut har godkendt som minimum at betale driften af bygningerne. Ligeledes har Maersk doneret instrumentering af laboratorierne for ca. 10 mio. kr. i 2017. I 2020 er der afsat 1,7 mio. på Hovedkonto 40.92.19 Center for naturvidenskabelige uddannelser til kurserne på kandidatniveau.

9.2.5 Bachelori pinngortitalerinerмик ilisimatusarnermi

Siunertaq

Inuiaqatigiit pinngortitamingaaneersuinnangajannik isertitaqartarmata pingortitamut atatillugu ilisimatusarneq inuiaqatigiit aningaasarsiorneranni ilisimasaqarfigisassaavoq qitiulluinartooq. Suli annertunerujartuinnartumik atorfiit tamakkua tamaasa kalaallinik sulisussanik inuttalersorsinnaajumallugit pisariaqarpoq pinngortitamik ilisimatusarneq pillugu ilinniartitaanernik pilersitsiortortoqarnissaa.

Siullermik tulleriiarinermi pingartinneqarput pinngortitamik ilisimatuarnermut bachelorinnigorniarluni ilinniartitaanerit, pisuussutinut nutaanngoqqittartunut tunngasuni, kisiannili piffissap ingerlanerani pinngortitalerinerмик ilisimatusarnermi sammisat allat ilanngunneqarsinnaallutik.

Pinngortitalerineq Ilisimatusarfimmi sammisaamat nutaanerusoq ilinniartitaanerup ineriartortinneqarnerani fagitigullu angusassanut nukittorsaataassaaq universitetinik allanik suleqateqarnissaaq, fagitigut suliasaqarfinni pineqartuni piginnaeqartunik.

Pinngortitamik ilisimatusarnermut bachelorinnigorniarluni ilinniartitaanerit nukittorsaassapput pinngortitalerinerмик ilinniartitaanernik namminernik, pissusissamisootumillu pilersuisuussallutik kandidatitut pikkorissartitsisarnernut pioreersunut Pinngortitaleriffimmit aamma Århus Universitetimit neqeroorutigineqartartunut.

Killiffik

2018 pilersitsisoqarpoq suleqatigiissitamik aqutsisoqatigiinnillu ilinniakkap imarisassaanik sammivissaanillu suliaqartussanik. 2019 ilinniartitaanermut pilersaarussiaq inaarsarneqarpoq, inasuteqartoqarsinnaanngorlugu Ilisimatusarfimmi ilinniagartuut siunnersuisoqatigiivintu akuersissutigisassanngorlugu. Taamaasilluni ilinniartitaaneq ilinniakkatut akuerisaavoq, utaqqineqarlunilu aningaasaliissuteqarnissaaq aallartinneqarsinnaaqqullugu.

Aningaasaqarneq

Aningaasaliissuteqarnissaaq utaqqineqarpoq.

9.2.6 Ilisimatusarfimmi qitiusumik oqaatsinik ilinniartit

Siunertaq

Kissaatigineqarpoq Ilisimatusarfimmi pilersitsisoqassasoq oqaatsinik ilinniartitit qitiusumik ingerlatsivimmik, tunngaveqartumik pisariaqartitsisoqarneranik ilinniagartuunngorniarlut oqaatitsigut piginnaanermi pikkorissartarnissaannik, kalaallisut, tuluttut aamma danskisut. Tak. Ilisimatusarfiup oqaatsinut politikissaa maanna suliarineqartoq. Kiisalu ilinniartitaanerni tamani misigineqartarpoq, ilinniagartuunngorniarlut akornanni aamma ilinniarnertuunngorniarfinni oqaatsinik ilinniartitsisut ulapitsitaanerujussui, minnerunngitsumik kalaallisut ilinniartitsisussanik suliasaqarfinni tamani amigaateqartoqarmat. Tamanna

9.2.5 Bachelor i naturvidenskab

Formål

Da samfundet næsten udelukkende får sine indtægter fra naturressourcer er naturvidenskab en central disciplin i mange samfundsøkonomiske sammenhænge. For i højere grad at bemande alle disse stillinger med grønlandsk arbejdskraft, er det nødvendigt at etablere naturvidenskabelige uddannelser.

I første omgang prioriteres naturvidenskabelige bacheloruddannelser inden for de fornybare ressourcer, men kan på sigt også inkludere andre naturvidenskabelige discipliner.

Da naturvidenskab på Ilisimatusarfik er en ny disciplin, vil det styrke opbygningen af uddannelserne og det faglige niveau, at der samarbejdes med tilsvarende universiteter, som har kompetence inden for fagområderne.

Etablering af naturvidenskabelige bacheloruddannelser skal styrke tilgangen til de naturvidenskabelige uddannelser og skal virke som en naturlig fødekæde til de allerede etablerede kurser på kandidatniveau, som udbydes af Grønlands Naturinstitut og Århus Universitet.

Status

I 2018 blev der etableret en arbejdsgruppe og en styregruppe til udarbejdelse af studiets indhold og retning. I 2019 blev studieplanen færdiggjort, så den kunne indstilles til godkendelse i akademisk råd på Ilisimatusarfik. Uddannelsen er derved fagligt godkendt og afventer mulig bevilling til at blive igangsat.

Økonomi

Der afventes finansiering.

9.2.6 Sproglæringscenter ved Ilisimatusarfik

Formål

Der ønskes etableret et center for sproglæring på Ilisimatusarfik, som binder i et behov for at kunne tilbyde opkvalificering af de studerendes og ansattes sproglige kompetencer inden for grønlandsk, engelsk og dansk jf. Ilisimatusarfiks kommende sprogpolitik. Desuden opleves der fra alle uddannelser, både på universitetsniveau og på gymnasierne, et pres på sprogunderviserne, idet der er mangel på især grønlandskundervisere på disse

ilaatigut iliuuseqarfigineqarsinnaassaaq atuartitsisartunik atui-neq pillugu suleqatigiinnerulernikkut, kiisalu taakkua pikkorissar-tinneqar tarnerisigut. Qitiusumik ingerlatsiviup ikiorsissavaa oqaatsinik aallussineq immaqalu tamanna "akimanerulersillugu".

Ilisimatusarfiup oqaatsinik ilinniarneq pillugu periusissiaa:

- Ilinniartuunngorniartut oqaatitsigut piginnaanerinek kalaallisut, tuluttut aamma danskisut nukittorsaaneq
- Oqaatsinik ilinniarneq atuartitsinerup ilaatut ilaalersinneqassaaq
- Nukittorsaasoqassaaq ilisimatusarfimmi oqaatsit aappaannik / naligalugit oqaaseqatigisanik atuartitsiner-mi aamma ilisimatusarnermi

Killiffik

Naatsorsuutigineqarpoq aqutsisoqatigiinnik pilersitsisoqassa-soq inuttaqartumik Rektorimik/Prorektorimik, Instituttimi pi-sortamik aamma immikkoortumik pisortamik oqaatsinut nutse-riunngorniarnermullu ilinniartitaanermiit, Oqaatsinut, Atuakkia-lerinermut Tusagassiornermullu immikkoortortaqarfimmiit, kii-salu ilinniarnermik ilisimatusarfimmiit, Oqaasileriffimmiit kiisalu immaqaa aamma immikkut ilisimasalimmik arlariinnilluunniit ilaa-sortaqartumik (assersuutigalugu Naalakkersuisoqarfimmi im-mikkut ilisimasalinniit). Rektori/Prorektori aqutsisoqatigiinni siulittaasuuvooq.

Aningaasaqarneq

Sulissutigineqarpoq aallaqaammut aningaasaliissutaareersut iluanniit aningaasalersuisoqarnissaa.

9.2.7 Isumaginninnermut suliassaqarfimmi ilinniartitaanertigut suliniutinik nalilersuineq

Siunertaq

Naalakkersuisut kissaatigaat nukittorsassallugu, annertusissal-lugu ineriartorteqqissallugulu maanna immikkut ittumik ilinniar-titaanertigut isumaginninnermut suliassaqarfimmi suliassut, 2015-imi aallartinneqartut. Meeqqanut, Inuusuttunut ilaquta-riinnullu Naalakkersuisoqarfiup taamaattumik ilinniartitaaner-mut Naalakkersuisoqarfik suleqatigalugu aallartisissimavaa ilin-niartitaanertigut piginnaasanillu ineriartortitsinikkut inerisaa-nermik suliniut sulisuusunut kommunini, ilaqutariinnut qitiusumik ingerlatsivinni, ulloq unnuarlu angerlarsimaffinni, ulluunerani ne-qeroorutini il.il. Immikkut ittumik aallussineq tamanna ilanngul-lugu aamma attaveqassaaq pisariaqartitsiner-nut peqqinnissa-qarfimmi ingerlatsiner-nut suliffeqarnermillu suliassaqarfim-mut.

Tamakkiisumik takussutissiornerit maanna pioreersunik pikko-rissartitseqqittarnernik aamma piginnaasanik ineriartortitsiner-mik isumaginninnermut suliassaqarfimmi meeqqanut inuusut-tuaqqanullu tunngasuni pissaq pikkorissartitsisarnernut qup-persagaliornikkut, pikkorissartitsiner-nut neqeroorutaasartunik naleqqussaannikkut, kiisalu pikkorissarsimasut piginnaasariligaa-

niveauer. Det vil til dels vil kunne afhjælpes via et øget samarbejde om brugen af under-viserne samt opkvalificering af dem. Et cen-ter ville hjælpe med at sætte fokus på spro-get og måske gøre det mere prestigøst.

Ilisimatusarfiks strategi inden for sprog-læring:

- Styrke de studerendes sproglige fær-digheder i grønlandsk, engelsk og dansk
- Sproglæring integreres i undervisningen
- Styrke universitetets andet/parallel-sprogskompetencer i undervisning og forskning

Status

Der påregnes etablering af en styregruppe bestående af Rektor/Prorektor, Institutleder og afdelingsledere fra afdeling for Oversæt-ter- og Tolkeuddannelsen, afdeling for Sprog, Litteratur og Medier samt Institut for Læ-ring, Sprogsekretariatet samt evt. en eller to eksterne eksperter (f.eks. nogle fra departe-mentets ekspertgruppe). Rektor/Prorektor er formand for styregruppen.

Økonomi

Der arbejdes på muligheder for finansiering inden for eksisterende rammer i første om-gang.

9.2.7 Evaluering af uddannelsesindsats inden for det sociale område

Formål

Naalakkersuisut ønsker at styrke, udbygge og videreudvikle den nuværende ekstraordi-nære uddannelsesindsats på det sociale om-råde, som blev igangsat i 2015. Departemen-tet for Børn, Unge og Familier har derfor i samarbejde med Departementet for Uddan-nelse igangsat uddannelses- og kompetence-udviklingsaktiviteter for de ansatte i kom-munerne, familiecentre, døgninstitutioner, dagtilbud mm. Dette ekstraordinære fokus vil ligeledes have en nær sammenhæng med de behov, der er på sundhedsområdet og ar-bejdsmarkedsområdet.

Overblik over eksisterende opkvalificerings- og kompetenceudviklingstilbud på det socia-le børne- og ungeområde, skal ske gennem oprettelse af en kursusportal, tilpasning af udbuddet af kurser samt sikring af meritgi-vende kurser. Arbejdet med initiativet er

sa atorfimmu nuunneqarsinnaanersigut. Suliniutit aallartinneqareerput naammassineqassallutillu 2021-2023-mi³⁴.

Killiffik

2020-mi naammassillugu ingerlanneqarpoq PI/SPS-imi ilinniartitaanernut pitsaassutsinik nalilersuineq. Ilinniartitaanerit nalilersuivigineqarneranni imm. II PI/SPS-imi ilinniartitaanerit eqqarsaatigalugit nalunaarsuinernik ingerlatsiviusoq nutaamik ilinnigaqarsimasut qanoq ittunik pisariaqartitsinersut pillugit aamma ingerlatsivinni suliffiusuni sulisitsisut pisariaqartitsineri, nutaamik ilinniarnerminnik naammasserlaat suliffissarsiorfigigajutaanni suliaralugit aallartinneqarput naammassineqarlutillu 2021-mi. Nalilersuinerit ersersippaat annertuumik pisariaqartinneqartartut PI/SPS-imi ilinniakkaminnik naammasserlaat, ataatsimullu isigigaanni naammattunik ilinniartitsisoqartanngitsaq. Ilinniartinneqartarpullu sulisussat generalistinik taaneqartut, - amerlasuunik assigiinngitsunik siammassissunillu piginnaanillit PI/SPS-imiit. Tamanna akuerineqarlunilu naleqartinneqarpoq pingaaruteqartutut nalinginnaasunik suliasaqarfinni, kisiannili immikkut ittunik pisariaqartitsiviusuni misigisimasoqarluni sulisussanik tiguisartunit nutaamik ilinnigaqartut soqutiginninnerat amigaataasartuq. Kingusinnerusukkut ataatsimoorumik inassuteqaatissanik sammisaqartoqassaaq, imaalillugu SPS-imut inassutigineqartussat imminnut assortuuttut isikkoqassanngitsut, piviusunngortinneqarsinnaassallu. 2022-imi aammattaaq pitsaassutsinik nalilersuisoqassaaq isumaginninnermi siunnersortitut - socialrådgiveritut ilinniartitaanermut atatillugu.

Aningaasaqarneq

Tamatumunnga immikkut ittunik ilinniartitaanertigut isumaginninnermut suliasaqarfimmi suliniutinut aningaasaliissutinik immikkoortitsisoqarpoq kontumi pingaarnermi 40.91.26 Isumaginninnermut suliasaqarfimmi ilinniartitaanikkut suliniutit. Immikkut ittunik suliniutit siusinnerusukkut aningaasalersorneqarput aningaasaliissutinit ukunannga 40.01.08 Ilinniartitaanernut immikkoortunut pilersaarut.

igangsats og skal gennemføres i løbet af 2021-2023³⁴.

Status

I 2020 blev der gennemført en evaluering af kvaliteten af PI/SPS's uddannelser. Uddannelsesevalueringens Del II af PI/SPS' uddannelser, der omhandler kortlægning af matchet mellem behovene hos nyuddannede og hos arbejdsgiverne ude i institutionerne, hvor nyuddannede typisk søger beskæftigelse, igangsattes og færdiggjort i 2021. Evalueringen viste at der er stor efterspørgsel på de nyuddannede fra PI/SPS, og der generelt set ikke uddannes nok til at tilfredsstille efterspørgslen. Og der uddannes generalister, der er bredt videnskabsmæssigt funderede fra PI/SPS. Dette anerkendes og værdsættes på normalområdet, men på det specialiserede område opleves der fra aftagernes side en manglende interesse i området fra de nyuddannede. Senere skal der foretages en samlet gennemgang af anbefalinger, således at anbefalingerne til SPS ikke virker modstridende og vil være gennemførlige. I 2022 skal der ligeledes gennemført en evaluering af kvaliteten af Socialrådgiveruddannelsen.

Økonomi

Til denne ekstraordinære uddannelsesindsats på socialområdet er der afsat midler på Hovedkonto 40.91.26 Uddannelsesindsats inden for det sociale område. Den ekstraordinære indsats har tidligere været finansieret af midler fra 40.01.08 Sektorprogram for Uddannelse.

³⁴ Ersarinnerusunik paasissutissarsiniartunut Naalakkersuisut quppersagaat innersuunneqassapput.

³⁴ For nærmere information henvises til Naalakkersuisuts hjemmeside.

10 Suliassaqarfiit assigiinngitsut akimorlugit suliniutit

10.1 Aallarniut

Naalakkersuisut pingaartitamik takorluugaqarput ilinniartitaanernut attuumassutilinnik suliassaqarfiit assigiinngitsut akimorlugit ingerlanneqartartunik ataqatigiissaarisarnermik nukittorsaanissamik, tassani ilanngullugit suliassaqarfiit akimorlugit ingerlatsinerit ilinniartitaanerniittut. Aallussineq taanna ukiuni kingulliunerusuni ineriartornermut piartuaarsimasumut naapertuuppoq, suliassaqarfiit akimorlugit suliart ingerlanneqartartut amerliartuaarsimammata.

Suliniutit tulliuuttut takorluukkanik anguniakkanillu ilinniartitaanernut suliassaqarfinniittunik ilalersuisuupput, ilinniartitaanernut suliassaqarfinni arlaqartuni imaluunniit aallussiviusussaniittut ilinniartitaanermut periusissiamut atatillugu.

10.2 Suliniutit

Ilinniartitaanermut Periusissiami anguniakkat angujumallugit suliniutinik tulliuuttunik aallussisoqassaaq:

- Ilinniartitaanermut Periusissiaq 2020-2030
- Inuuneritta III
- Suliniutit pimmatiginnittarnermik iliuuseqarfiusut
- Iliuussissanut pilersaarut aamma periusissiaq ilitersuisarnermik suliniutinut atatillugu
- ATTAT-mi sulisinnaassuseq - inissaq - annertunerusoq
- Kiffartuussinerit IKT-miittut
- Immikkoortumut pilersaarut
- Ilinniartunut inissialiortitserneq
- Nunamut tamarmut atuuttumik ilinniartitaanerni pitsaassusissanut killiliussat

10.2.1 Ilinniartitaanermut periusissiaq 2030

Anguniagaq

Naalakkersuisut 2020-mi aallartippaat ilinniartitaanermut periusissiamik nutaamik 2030-p tungaanut atuuttussamik suliagarneq. Ilinniartitaanermut periusissiasap nutaap maanna periusissiaq atuuttoq 2015-imilu suliassoq taarsissavaa. Periusissiasamilli nutaamik suliagarneq Corona-p atuutsilerneratigut unitsinneqarallarsimavoq, taamaattumillu aatsaat 2023-p aallartinnerani naammassineqassalluni. Ilinniartitaanermut periusissiaq maanna atuuttusoq imaqarpoq takorluukkanik aamma anguniakkanik 2024-p tungaanoortunik. Kisiannili ullumikkut piviusut ukiut 7-it matuma siornagut pissutsinut sanilliullugit

10 Tværgående initiativer

10.1 Indledning

Naalakkersuisut har en vision om at styrke tværgående koordinering blandt uddannelsesorienterede indsætter såvel som tværfagligt samarbejde i og omkring uddannelsessystemet. Dette fokus ligger i tråd med den gradvis udvikling gennem de sidste år, hvor antallet og omfanget af tværgående initiativer er vokset.

Følgende initiativer, som understøtter visionerne og målsætningerne inden for flere uddannelsesområder eller fokusområder, fra uddannelsesstrategien.

10.2 Initiativer

For at nå uddannelsesstrategiens mål sættes der særligt fokus på følgende initiativer:

- Uddannelsesstrategi 2020-2030
- Inuuneritta III
- Indsats mod mobning
- Handleplan og strategi for vejledningsindsatsen
- Øget kapacitet på ATTAT
- IKT-tjenester
- Sektorplan
- Kollegiebyggeri
- National kvalifikationsramme for uddannelser

10.2.1 Uddannelsesstrategi 2030

Formål

Naalakkersuisut igangsatte i 2020 arbejdet med at udarbejde en ny uddannelsesstrategi for perioden frem til 2030. Den kommende uddannelsesstrategi skal afløse den gældende strategi, der blev udarbejdet i 2015. Arbejdet med strategien blev midlertidigt sat i bero i forbindelse med Corona-udbruddet, hvorfor den først bliver færdig primo 2023. Den gældende Uddannelsesstrategi indeholder visioner og mål for uddannelsesområdet helt frem til 2024. Vir-

allaanerujussuupput, taamaattumillu pisariaqarluni takorluukat, anguniakkat suliniutissallu iluarsiivigineqarnissaat. Periusissialiornermilu ilanngullugu anguniagaavoq ilinniartitaanernut suliaasaqarfimmut atatillugu paasissutissat pitsaanerulersinnissaat.

Ilinniartitaanermut Periusissiap ukiumoortumillu ilinniartitaanermut pilersaarutit imminnut peqatigiinnerat nalilersoqqinnegassaaq periusissialiornermut atatillugu. Taakkualu pappialaatit siunnerfilersuiffiusut aamma tunngavigineqarput EU-lu ilinniartitaanernut suliaasaqarfimmi Suleqatigiinnissamut Isumaqatigiissutip atortuulersikkiartuaanernanut (kisiannili Suleqatigiinnissamut Isumaqatigiissut 2021-miit atuuttuusussaq matuma allanneqarnerani suli aaqiivigineqarsimanngitsoq).

Killiffik

Ilinniartitaanermut Periusissiamik 2030-p tungaanut atuuttusamik suliaq nanginneqarnikuuvoq, naatsorsuutigineqarporlu 2023-p aallartinnerani naammasineqassasoq. Ilinniartitaanermut Periusissiasaq nutaaq suliarineqartoq oqartussat ingerlatsisuusullu susasaqartut naleqquttut qanimut suleqatigalugit, tamatumani aamma Naalakkersuisoqarfiiit allat, Ilinniartitaanermut Aqutsisoqarfik, Isumaginninnermut Aqutsisoqarfik aamma kommunit.

Naalakkersuisut Ilinniartitaanermut Periusissiap nutaaq akuersissutigereerpassuk Inatsisartunut agguanneqassaaq, kingornagullu Naalakkersuisut quppersagaatigut ilisaritinneqassalluni.

Aningaasaqarneq

Aningaasaliissutinik immikkoortitsisoqarnikuuvoq 275.000 kr.-inik kontumi pingaarnermi 40.01.08 (Ilinniartitaanernut immikkoortumut pilersaarut) suliniummik 2021-mi suliaqarnermut, periusissialiornermullu allattoqarfittut suliat atorfiit pioreersut iluanni kivinneqarlutik (Naalakkersuisoqarfimmi, Ilinniartitaanermut immikkoortortami).

10.2.2 Inuuneritta III

Siunertaq

Ukiut qulikkaat iluanni Peqqinnissamut Naalakkersuisoqarfiup siunnerfilersugaasumik sulissutigisimavaa innuttaasut peqqissusiisa qaffasinnerulersinniarnert, innuttaasunut peqqissuunissamut pilersaarussiaq Inuuneritta I aqqutigalugu I (2007-2012), II (2013-2019) aamma Inuuneritta III (2020-2030)³⁵. Naak innuttaasut peqqissusissaannut pilersaarussiaq fagitigut suliat assigiinngitsut akimorlugit suliaasaqarfiillu assigiinngitsut suliaat akimorlugit ingerlatassatut paasineqarsinnaagaluartut atortuulersitsiartuaarneq Isumaginninnermut Aqutsisoqarfimmiittumi

keligheden i dag ser dog noget anderledes ud i forhold til for 7 år siden, og det er derfor nødvendigt at justere visioner, mål og initiativer. Det er ligeledes en målsætning for strategiarbejdet at forbedre data om udviklingen indenfor for uddannelsesområdet.

Samspillet mellem Uddannelsesstrategien og de årlige Uddannelsesplaner revurderes i forbindelse med strategiarbejdet. Disse retningsanvisende dokumenter danner i øvrigt grundlaget for implementering af Samarbejdsaftalen med EU på uddannelsesområdet (hvor Samarbejdsaftalen, som skal gælde fra 2021 i skrivende stund dog er uafklaret).

Status

Arbejdet med en ny Uddannelsesstrategi for perioden frem til 2030 er genoptaget, og forventes færdiggjort primo 2023. Den nye uddannelsesstrategi bliver udarbejdet i et tæt samarbejde med relevante myndigheder og aktører, herunder andre Departementer, Uddannelsesstyrelsen, Socialstyrelsen og Kommunerne.

Efter Naalakkersuisut har godkendt den nye Uddannelsesstrategi vil den blive omdelt til Inatsisartut, og efterfølgende publiceret online på Naalakkersuisuts hjemmeside.

Økonomi

Der er afsat 275.000 fra Hovedkonto 40.01.08 (Sektorprogram for Uddannelse) til arbejdet med projektet i 2021, og sekretariatsfunktionen for strategiarbejdet løftes inden for eksisterende normering (i Departementet, Uddannelsesafdelingen).

10.2.2 Inuuneritta III

Formål

Gennem et årti har Departementet for Sundhed arbejdet målrettet på at højne folkesundheden gennem folkesundhedsprogrammerne Inuuneritta I (2007-2012), II (2013-2019) og Inuuneritta III (2020-2030)³⁵. Trods begge folkesundhedsprogrammernes tværfaglige og tværsektorielle karakter, har implementeringen været forankret i Socialstyrelsen i Paarisa. På baggrund af gentagne evalu-

³⁵ Ersarinnerusunik paasissutissarsiniartunut Naalakkersuisut quppersagaat innersuunneqassapput.

³⁵ For nærmere information henvises til Naalakkersuisuts hjemmeside.

Paarisami inissisimasimavoq. Nalilersuisarnerit³⁶ uteqqiasut tunuliaqutaralugit ersaripooq peqqissuunissamik siunertaqartumik suliniutit ingerlatsisarnerillu peqqissuunerup atugarissaarnerullu siuarsarneqarnissaanik imaqartut meeqqat aamma inuusuttut akornanni pisariaqartitsiviusut suliassaqarfiit assigiinngitsut akimorlugit ingerlatsisoqarnissaanik, anguniakkanik aalajangersaasarnikkut atortuulersitsisarnikkullu ataatsimoorussanik aaqqissuussaasunik, ilinniartitaanerit, isumaginninnerup aamma peqqissutsimik ingerlatsiviup akornanni.

HBSC-ip Kalaallit Nunaanni ukiunik sisamakkaartumik meeqqat akornanni misissuina tunuliaqutaralugu (aamma nalunaarusiat allat) ilisimavarput isumaginninnikkut ajornartorsiutinik meeqqat aamma inuusuttuaqqat akornanni arlaqartunik peqartoq. Ilaatigut atornerluisuuneq, atugarliuuteqartutut inuuneqarneq aamma inuussutissatigut peqqinnangitsumik il.il. inuuneq.

Naalakkersuisut Inuuneritta III Inuuneritta III³⁷-mi nutaanik anguniakkat suussusilersuisimapput. Tikkuarneqarpoq atuarfimmik peqqissutsimik siuarsaaviumik sulissutiginninnissaq, atugarissaarnermik siuarsaaviumik aamma pinaveersaartitsinermik meeqqanut inuusuttuaqqanullu siunnerfilersugaasunik suliniuteqarfissat ilagissagaat, meeqqat akornanni peqqissutsimik atugarissaarnerulernissamillu siuarsaaviuminaasut. 2020-p qiteqqunnerani peqatigiinnissamut isumaqatigiittoqarpoq Qeqqata Kommuniata, Isumaginninnermut Aqutsisoqarfiup aamma Naalagaaffiup innuttaasut peqqissusissaannik Qitiumik ingerlatsivia ateqartoq Statens Institut for Folkesundhed, Qeqqani aaqqissuussinissamut atatillugu Inuuneritta III-ip ilaatut najukkami namminer-mi atortuulersinneqartussatut. Tassani ilaatigut suliaqartoqarpoq periaasissamik innuttaasut peqqissusissaannik siuarsaaniarnermi, aammalu meeqqat atuartut atugarissaarnerulernissaannik suliniuteqarnermi, HBSC-ip najukkami namminer-mi misissuisimamerinik aallaaveqartumik, tassani ilanngullugit najukkami namminer-mi kissaataasut. Ilaatigut pilersitsisoqarpoq atuarfinni namminer-mi angajoqqaanut isumaqatigiissutinik.

Killiffik

Inuuneritta III-p ilaa atuarfinni peqqissutsimik siuarsaaniarnermik imaqartoq ingerlanneqarpoq Ilinniartitaanermut, Kultureqarnermut, Timersornermut Ilageeqarnermullu Naalakkersuisoqarfiup aamma Ilinniartitaanermut Aqutsisoqarfiup kiisalu Meeqqanut, Inuusuttunut Ilaqutariinnullu Naalakkersuisoqarfiup, tamatumani aamma Isumaginninnermut Aqutsisoqarfiup akornanni.

³⁶ Piffissap qiteqqunnerani Inuuneritta I-imik nalilersuineq: https://www.peqqik.gl//media/Files/Publikationer/Rapporter_og_redegoelser/2011/Midtvejsevaluering_Inuuneritta2011_dk.pdf?la=da-DK; Piffissap qiteqqunnerani Inuuneritta II-mik nalilersuineq: https://www.sdu.dk/da/sif/rapporter/2018/midtvejsevaluering_af_inuuneritta_ii; Innuttaasut peqqissusissaanut pilersaarutinut atatillugu ilisimatusarnikkut allaaserisat: <https://doi.org/10.1186/s12889-018-6253-4>

³⁷ [Inuuneritta III SEP20 naal DA web FINAL.pdf \(naalakkersuisut.gl\)](#)

eringer³⁶ står det klart, at sundhedsfremmende indsatser og tiltag med fokus på at fremme sundhed og trivsel blandt børn og unge forudsætter en tværsektoriel struktur, hvor målsætninger besluttet og implementeres i et fællesskab mellem uddannelses-, social- og sundhedssektoren.

På baggrund af HBSC's undersøgelse blandt skolebørn, som Grønland deltager i hvert 4. år (og andre rapporter), ved vi, at der er en række udbrede sociale problemstillinger blandt børn og unge. Blandt andet misbrug, mistrivsel og usunde kostvaner m.m..

Naalakkersuisut har defineret nye målsætninger på folkesundhedsområdet i Inuuneritta III³⁷. Der peges på at arbejde med den sundhedsfremmende skole som arena for trivselsfremmende og forebyggende indsatser målrettet børn og unge er en af flere mulige indsatser, som kan fremme sundhed og trivsel hos børn. Medio 2020 er der indgået et partnerskab mellem Qeqqata Kommunia, Socialstyrelsen og Center for Folkesundhed under Statens Institut for Folkesundhed om Qeqqata modellen, som er en lokal implementering af Inuuneritta III. Her er der blandt andet blevet udarbejdet et koncept for at fremme sundhed og trivsel blandt skolebørn med udgangspunkt i lokale resultater af HBSC-undersøgelser og lokale ønsker på området. Der er blandt andet udarbejdet forældrekontrakter på skolerne.

Status

Den del af Inuuneritta III som handler om sundhedsfremmende skoler sker i tæt samarbejde med Departementet for Uddannelse, Kultur, Idræt og Kirke og Uddannelsesstyrelsen samt Departementet for Børn, Unge og Familier, herunder Socialstyrelsen.

³⁶ Midtvejsevaluering af Inuuneritta I: https://www.peqqik.gl//media/Files/Publikationer/Rapporter_og_redegoelser/2011/Midtvejsevaluering_Inuuneritta2011_dk.pdf?la=da-DK; Midtvejsevaluering af Inuuneritta II: https://www.sdu.dk/da/sif/rapporter/2018/midtvejsevaluering_af_inuuneritta_ii; Videnskabelig artikel om implementering af folkesundhedsprogrammet: <https://doi.org/10.1186/s12889-018-6253-4>

³⁷ [Inuuneritta III SEP20 naal DA web FINAL.pdf \(naalakkersuisut.gl\)](#)

Aningaasaqarneq

Suliniummumt atasut aningaasartuutit Naalakkersuisoqarfinnut ataaniittunullu Aqutsisoqarfinnut aningaasaliissutaareersut iluanni.

10.2.3 Pimmatiginnittarneq akiorniarlugu suliniutit

Siunertaq

HBSC-ip meeqqat atuartut akornanni misissuineratigut, Kalaallit Nunaata ukiut sisamakkaarlugit peqataaffigisagaaniq ilisimavarput meeqqat amerlasuut atuarfinni pimmatigineqartartut uumisaarneqartarlutillu. Naalakkersuisut akuersissutigisimavaat nunamut tamarmut atuuttussamik periusissiamik suliaqartoqarnissaa pimmatiginnittarneq atualerneq sioqqullugu ingerlatsivinni, atuarfimmi inuusut tuaqqanullu ilinniartinnit eqqarsaatigalugu, meeqqat akornanni atugarissaarneq ilikkaqartarnerlu siuarsarumallugit, pimmatiginnittarnerlu pinaveersaartikkumallugu.

Killiffik

Ilinniartitaanermut Aqutsisoqarfiup nunamut tamarmut atuuttussamik periusissiamik suliaqarneq aallartissimavaa, taannalu Inatsisartut 2022-mi ukiakkut ataatsimiinneranni saqqummiunneqassaaq.

Aningaasaqarneq

Suliniutinut atatillugu aningaasartuutit aningaasalerneqassaput kontumit pingaarnemit 40.40.01 Ilinniartitaanermut Aqutsisoqarfik.

10.2.4 Ilitersuisarneq /siunnersuisarneq pillugu iliuusissanut pilersaarut aamma periusissiaq

Siunertaq

Ukiuni kingulliinerusuni amerlasuuni annertuumik aallussiviusimavoq ilinniartitaanernik ingerlatsivinni siunnersuisarneq/ilitersuisarneq. 2019-imi nalilersuiviusunik misissuinerit arlariit ingerlanneqarput; ataaseq ilitersuisarnerup/siunnersuisarnerup Kalaallit Nunatsinni ineriartorneranut tunngatillugu, ilinniartitaanermut inuussutissarsiutinullu siunnerfeqartunik ilitersuisarnermut 2013³⁸-imi akuersissutigineqarnerata kingornagut, aappaalu Majoriamik³⁹ nalilersuinerumut atatillugu. Ingerlaavartumik nalilersuisarnernit pineqartunit eqikkaanerit sulissutigineqarsimaput, kisianni ataatsimut ataqatigiissaagaangitsunik. Ineriartorneq pingaaruteqartoq tassaavoq ilitersuisarnermut inatsit malitseqartinneqarmat, taamalu ulloq 4. november 2021 ilitersuisarneq pillugu inatsit nutaaq akuersissutigineqarluni. Tassani ilaatigut akuersissutigineqarpoq nunamut tamarmut atuuttumik ilitersuisarnermut periusissiamik suliaqartoqarnissaa. Ineriartorneq taanna naapertuuppoq EU-p Kalaallit Nunaatalu peqatigiinnissamut isumaqatigiissutaannut, tassani anguniagaammat

³⁸ [Titre principal du Projet \(aqqu.gi\)](#)

³⁹ Majoriamik nalilersuineq.pdf

Økonomi

Udgifter forbundet med initiativet afholdes inden for egne rammer i departementerne og underliggende styrelser.

10.2.3 Indsats mod mobning

Formål

På baggrund af blandt andet HBSC's undersøgelse blandt skolebørn, som Grønland deltager i hvert 4. år, ved vi, at mange børn er udsat for mobning og drilleri i skolerne. Naalakkersuisut har vedtaget, at der skal udarbejdes en national strategi mod mobning på førskole-, folkeskole og ungdomsuddannelsesområdet med henblik på at fremme trivsel og læring blandt børn og begrænse og forebygge mobning.

Status

Uddannelsesstyrelsen har igangsat arbejdet med den nationale strategi, som fremlægges til Inatsisartuts efterårssamling 2022.

Økonomi

Arbejdet med initiativet finansieres gennem Hovedkonto 40.40.01 Uddannelsesstyrelsen.

10.2.4 Handlingsplan og strategi for vejledningsindsatsen

Formål

De sidste mange år har der været stort fokus på at forbedre vejledning i uddannelsessystemet. I 2019 blev der foretaget to evaluerende undersøgelser; den ene omhandler udviklingen af vejledningsindsatsen i Grønland efter vedtagelsen af loven om uddannelses- og erhvervsvejledning fra 2013³⁸ og den anden var en evaluering af Majoriaq³⁹. Der er løbende blevet arbejdet med konklusionerne fra disse evalueringer, men uden en overordnet koordination. En væsentlig udvikling er, at der er blevet foretaget opfølgning på loven om vejledning, og den 4. november 2021 blev en ny lovgivning på vejledningsområdet vedtaget af Naalakkersuisut. Her blev blandt andet vedtaget, at der skal udarbejdes en national vejledningsstrategi. Denne udvikling ligger i tråd med målene for samarbejdsaftalen mellem EU og Grønland, hvor

³⁸ [Titre principal du Projet \(aqqu.gi\)](#)

³⁹ [Evaluering af Majoriaq.pdf](#)

Kalaallit Nunaanni ilitsersuisarneq (siunnersuisarneq) pillugu ilitsersuummut iliuusissanut pilersaarusiorqarnissaa.

Ilitsersuisarnermit suliassaqarfimmut atatillugu aamma sulissutigineqarpoq nalilersuinerit malitseqartinnissaat, ilitsersuisarnermut quppersakkap nukittunerulersinneratigut, tassani ilanngullugu allaffissornikkut qarasaasiami atortorissaarut IT-REG.

Killiffik

Periusissiaq iliuusissanullu pilersaarut 2022-2023-mi suliarineqassapput Nunamut Tamarmut Ilitsersuisarnikkut Qitiusumik Ingerlatsivimmiit.

Aningaasaqarneq

Suliniuummut attuumassuteqartut aningaasartuutit Nunamut Tamarmut Ilitsersuisarnikkut Qitiusumik Ingerlatsivimmut aningaasaliissutinit aningaasalersorneqassapput (40.90.13)

10.2.5 ATTAT-mi naammassisinnaasat annertunerulersinnissaat

Siunertaq

Qularnaarumallugu meeqqat atuarfiat nunatsinnilu ilinniartitaanernut ingerlatsiviit pitsaasunik periarfissaqarnissaat IKT-mik atuartitsinerimi atuisarnissamut, Naalakkersuisunut pingaaruteqarpoq ingerlaavartumik ATTAT nutartertassallugu atorsinnaasiasialu sukkanerulersittassallugu. ATTAT tassaavoq ataatsimoortumik taaguutaasoq atuarfiit akornanni attaveqaammum internetimik ingerlatsivinnut 115-inut aqqutissiuussisuuq. Ingerlatsivinni pineqartuni atuartut ilinniagaqartullu aammalu atuartitsisuuq tamarmik atuisutut nalunaarsorneqartarput, taamalu piffissami matumani atuisut 15.000 -it missaanniillutik.

ATTAT 6. januar 2020 mail- aamma konferencesystemet First-Class-imiit nuunneqarpoq Office 365-imut. Tamanna isumaqarpoq nunatsinni atuartut, ilinniartut ilinniartitsisullu tamarmik maanna tamakkiisumik allakkanik ingerlatitsissuummut Outlook mail-imut tassungalu atasunut Office program-inut nuuttoq. Ilaatigut toqqorsivik inissaq annertussuseqartoq 1 terabyte-imik OneDrive-imi, TEAMS aamma Word atuisut tamarmik periarfissarilerpaat. Kiisalu aamma atuisut ammaanearput arlaqarnerusunut SharePoint-portal-inut, ilaatigut ilisimasanik avitseqatigiittarfittut atuuttunut. Kiisalu ATTAT aamma atuartitsisartunut quppersakkanik akiliuteqaqqaarluni atornerqartunik atuisuminut akeqanngitsumik atugassiivoq. Assersuutigalugu tamakkua tassaapput oqaasilerissut ordbogen.com, filmcentralen.dk aamma skoletube.

Tusass-ip 2019-ip ingerlanerani radiokæde atorlugu attaveqaatit sakkortunerulersippaat, atuarfiillu arlaqartut fiberit atorlugit attaveqaatit nuunneqarlutik. Pitsanngorsaait tamakkua kinguneraat assut malunnaatilimmik internet-ikkut aqqutit ATTAT-mi atuisunut amerlanerpaanut sunniunnerat. Taamaasillunilu illoqarfinni sinerissami atuarfiit annerit arlaqartut fiberikkut 1 gigabyte angullugu sekund-imut sukkassusilinnik aqquteqalerput. Atuarfiit ilaannut maanna tyveriaat sinnerlugu sukkatseriarqarpoq, siusinnerusukkut aqqutaasunut sanilliullu-

det blandt andet er en målsætning om, at der skal udarbejdes en handlingsplan for vejledningsindsatsen i Grønland.

På vejledningsområdet arbejdes der ligeledes som opfølgning på evalueringerne med styrkelse af vejledningsportalen og det administrative system IT-REG.

Status

Strategi og handleplan vil blive udarbejdet i 2022-2023 af Center for National Vejledning.

Økonomi

Udgifter forbundet med initiativet afholdes inden for egne rammer i Center for National Vejledning (40.90.13)

10.2.5 Øget kapacitet på ATTAT

Formål

For at sikre folkeskolerne og landets uddannelsesinstitutioner gode muligheder for at gøre brug af IKT i undervisningen er det vigtigt for Naalakkersuisut løbende at tilpasse og øge kapaciteten på ATTAT-forbindelsen. ATTAT er et fællesnavn for det eksisterende skolenet og leverer internetforbindelser til 115 institutioner. På disse institutioner oprettes samtlige elever og undervisere som brugere, hvilket pt. er knap 15.000 brugere.

ATTAT overgik 6. januar 2020 fra mail- og konferencesystemet FirstClass til Office 365. Dette betyder, at alle landets elever og undervisere nu har adgang til en fuldt ud fungerende Outlook mail og dertilhørende Office programmer. Blandt andet. 1 terabyte lagerplads i hver eneste brugers OneDrive, TEAMS og Word. Endvidere er der adgang til flere SharePoint-portaler, der bl.a. fungerer som videlingssystem for brugerne. Endelig stiller ATTAT et antal undervisningsrelevante betalingstjenester frit til rådighed for brugerne. Det er eksempelvis ordbogen.com, filmcentralen.dk og skoletube.

Tusass har i løbet af 2019 opgraderet radiokædeforbindelserne, og har fået koblet en del skoler på fiberforbindelser. Disse forbedringer har betydet en markant forbedring af internetforbindelserne til langt de fleste af ATTATs brugere. Således har de fleste store byskoler langs vestkysten nu fået en fiberforbindelse med op til 1 gigabyte per sekund. For nogle skoler er det mere end en tyve gange så hurtigt som de-

gu, atuarfiit amerlasuut 45 megabyte-nik attaveqaraluarni-kuummata, ilinniartunut hunnorujunut arlalinnut atuuttussanik. Aamma nunaqarfinni amerlanerpaat internetimut aqquimikkut pitsanngorsaavigineqarput.

Killiffik

ATTAT ilaatigut Kivitsisa peqatigalugu ingerlaavartumik Tusass-imik oqaloqateqartuutarpoq internetimut aqquatinik pitsanngorsaaniarnermi nunatsinni atuarfintut aammalu ilinniartitaanernik ingerlatsivinnut.

Aningaasaqarneq

ATTAT-mi internetimut aqquiti aningaasalersorneqarput 13 mio. kr.-it atorlugit kontumit pingaarnermit 40.90.08 IKT ilinniartitaanerni, ilaatigullu aamma ilaannakuusumik kommuninit aningaasalersueqataasoqarlunilu ilinniartitaanerni aningaasaliisutinit akiliisoqartarpoq.

10.2.6 IKT-mik kiffartuussineq

Siunertaq

Naalakkersuisut kissaatigaat ingerlaqqittumik IKT-mik kiffartuussinerit atuartunut ilinniagaqartunullu neqeroorutaasut inerisarneqartuarnissaat. Taamaattumik atuarfiit ilaatigut attavilerneqarput UNI-logon-imut, tassaasumut log-on-imut kiffartuussivik kiffartuussissutitut assigiinngisitaartunut arlaqartunullu, assersuutigalugu oqaasilerissutsinut aamma allaaserisanut atortussanullu database-inut. UNI-login aqquutigalugu kiffartuussissutitut nutaanut isertoqarsinnaavoq. Kiisalu aamma UNI-login atornerqarpoq nalinginnaasumik aqqutitut akiliilluni online-imik atortussaasivinnut, naqiterisitsisarfinnit amerlasuunit neqeroorutigineqartartunut.

Killiffik

UNI-login eqqortumik ingerlasinnaaqqullugu pingaarpoq atuarfut/ilinniartut aamma atuarfitsisartut tamarmik nalunaarsorsimanissaat ilinniartuunni inissisimaffigisaminni - suliffigisaminni - namminerimi. Tamatumunnga atatillugu atuisunut aqutsissumik nutaamik atortuulersitsisoqarnikuvoq, qularnaarisumik nalunaarsorsimanissamik paasissutissanillu qanoq suliarinnit-tarnermik, isumannaannerusumik sukkanerujussuarmillu. ATTAT ingerlaavartumik sulivoq atuisunut atortorissaarutit piiminarnersinniarlugit. 2022-p ingerlanerani atortuulersinneqassaaq ilaatigut sms-imik kiffartuussissut, atuisunut periarfissaqartitsilersussaq Office 365-imut isissutimi piar-nissaanut, sms-imik nassitsinikkut.

Aningaasaqarneq

Atuisunut aqutsinermut atortuulersuutit akilerneqartarput kontumit pingaarnermit 40.90.08 IKT ilinniartitaanerni.

res tidligere internetforbindelse, da mange af skolerne havde en 45 megabyte forbindelse til deling mellem flere hundrede elever. Også i byggerne har langt de fleste steder fået forbedret deres internetforbindelser.

Status

ATTAT er, bl.a. sammen med Kivitsisa, i løbende dialog med Tusass om at optimere internetforbindelserne til landets folkeskoler og uddannelsesinstitutioner.

Økonomi

ATTAT internetforbindelserne er finansieret med 13 mio. kr. gennem Hovedkonto 40.90.08 IKT i uddannelsessystemet og en delvis medfinansiering fra kommunerne og uddannelsesinstitutionernes bevillinger.

10.2.6 IKT-tjenester

Formål

Naalakkersuisut ønsker en fortsat udbygning af de IKT-tjenester, der tilbydes vores elever og studerende. Derfor er skoler blandt andet blevet koblet på UNI-login, der er en log-on service til en lang række services som f.eks. ordbøger og artikel- og materialedatabaser. Igennem UNI-login er der adgang til nye tjenester. Endelig benyttes UNI-login som standardsystem i forbindelse med kommercielle onlinematerialer, som tilbydes fra en lang række forlag.

Status

For at UNI-login kan fungere korrekt, er det vigtigt, at alle elever og undervisere er registrerede på deres respektive undervisningsinstitution. I den forbindelse er der implementeret et nyt brugerstyringssystem, som sikrer at registrering og behandling af data foregår langt mere sikkert og hurtigere. ATTAT arbejder løbende på at forbedre funktionaliteterne for brugerne. I løbet af 2022 implementeres bl.a. en sms-tjeneste, der vil give brugerne mulighed for at nulstille deres adgangskoder til Office 365 via afsendelse af sms.

Økonomi

Driften af brugerstyringssystemet betales via bevilling på Hovedkonto 40.90.08 IKT i uddannelsessystemet.

10.2.7 Immikkoortumut pilersaarut

Siunertaq

Atuartut/ilinniartut amerliarnerinik tunngaveqartumik aammalu illuutit nungullarsimasut oqussimasullu kingunerisaannik unammilligassanik peqquteqartunik pisariaqartitsisoqarpoq avatangiisinik allilerinissat, klassinik, faglut ingerlatsivinnik aammalu sulisuusunut suliffissanik. Tamanna pingaaruteqarpoq qularnaarumallugu avatangiisit atugassarititaasut avatangiisinnut ilinniartitsiviusunut pissusissamisoortuunissaat, ilinniartu-nillu amerliartortunik inissaqartitsinissaat.

Ullumikkut inuusuttuaqqanut ilinniartuunni naammassisinnaasat ima annertutigippat inissaqartitsitigalutillu ukioqatigiiaat tamarmiut ukiut tamaasa meeqqat atuarfiannit anisartut ilinniakkamik aallartitsinnaallutik. Kisiannili suli aamma pisariaqartitsisoqarpoq innuttaasut ilaannut suli ilinniagaqarsimanngitsunut ilinniartitaanertigut inissaqartitsinissaq.

Inissanik pisariaqartitsineq naammassisinnaajumallugu ilinniartitaanermut Naalakkersuisoqarfiup suliaasaqarfimmi tamatumani immikkoortumut pilersaarussiaq ilusilersortussaavaa. Immikkoortumut pilersaarummi isumaliutigineqassaaq aqqiisutissanik eqaatsunik isumatumillu aqqiisussanik atuisoqarsinnaanera, pisariaqanngitsunik sanaartugassanut aningaasartuuteqarumanani. Immikkoortumut pilersaarummik naammassillugu suliaasumik saqqummiisoqarnissaata tungaanut iluutigisani pioreersuni aqqiisutissat inissaqartinniarneqasapput, ilassutitut inissaqartitsinissamik naapigiaaffiusumik.

Killiffik

2022-mi pilersitsisoqassaaq suliniutinut ilutsimik aqqiisussaa-sumik, ilalersuutaasinnaasumik immikkoortumik pilersaarummik suliaqarnermut. Tamanna suliaasaavoq annertoq, pisariaqarsinnaavorlu immikkoortunik nalilersuinernik suliaqartartarnissaa, pisariaqarlunnartunik sanaartukkanik piareersaasionernut tunngatillugu. Tamanna ilaatigut atuuppoq Nuummi Saviminilerinermik Ilinniartuunni, 2022-imi suliaasamik pilersaarusiortoqassammat nutaamik Saviminilerinermik Ilinniartuunni inissamik.

Aningaasaqarneq

Immikkoortumut pilersaarummut allattoqarfeqarnikkut suliasat maannakkuugallartoq atorfiit akuersissutaareersut iluanni isumagineqarpoq (Ilinniartitaanermut, Kultureqarnermut, Timersornermut Ilageeqarnermullu Naalakkersuisoqarfik, Ilinniartitaanermut immikkoortortaq).

10.2.8 Ilinniartunut ineqarfiliortitserneq

Siunertaq

Suli annertuumik pisariaqartitsisoqarpoq ilinniartut ineqarfissaannik amerlanerusunik. Ilinniagaqariartortartut illoqarfinnit allaneersut ilinniartunut ineqarfinnik agguuassisarnermi pingaarnerutinneqartarput. Ilinniartunut ineqarfissanik amigaa-teqarneq pissutigalugu 2019-imi aningaasartuuteqartoqarpoq

10.2.7 Sektorplan

Formål

Som følge af stigningen i elevtallet og udfordringer i forbindelse med nedslidte bygninger og skimmelsvamp er der behov for udvidelser og ændringer i den fysiske kapacitet i form af klasserum, faglokaler og arbejdspladser til personalet. Dette er vigtigt i forhold til at sikre, at de fysiske rammer understøtter læringsmiljøer på hensigtsmæssig vis og kan rumme et stigende elevtal.

I dag er kapaciteten på ungdomsuddannelserne så stor, at hele den ungdomsårgang, der hvert år forlader folkeskolen, kan starte på en uddannelse. Der er dog fortsat et behov for også at skabe plads til den del af befolkningen, der endnu ikke har taget en uddannelse.

For at dække kapacitetsbehovet, skal Departementet for Uddannelse udforme en sektorplan for området. I sektorplanen skal det overvejes at gøre brug af fleksible og kreative løsninger for at undgå unødige anlægsinvesteringer. Indtil en færdig sektorplan foreligger, skal der i stedet søges løsninger i eksisterende bygninger, som kan imødekomme behovet for ekstra kapacitet.

Status

I 2022 vil der blive etableret en projektstruktur, der kan understøtte, at der sker fremdrift i udarbejdelsen af en sektorplan. Dette er et omfangsrigt arbejde, og det kan blive nødvendigt at udarbejde særskilte analyser om preserende bygningsmæssige projekteringerne. Dette gælder blandt andet Jern- og Metalskolen i Nuuk, hvor der i 2022 skal udarbejdes en projektering af en ny Jern- og Metalskole.

Økonomi

Sekretariats-funktionen for sektorplanarbejdet løftes foreløbigt inden for eksisterende normering (i Departementet for Uddannelse, Kultur, Sport og Kirke, Uddannelsesafdelingen).

10.2.8 Kollegiebyggeri

Formål

Der er stadig et stort behov for flere kollegiepladser. Udenbys studerende prioriteres ved tildeling af tilgængelige kollegieboliger ved uddannelsesstart. På grund af manglende kollegieboliger blev der i 2019 brugt 13,7 mio. kr.

13,7 mio. kr.-inik avataani ineqarfissanik attartornernut, pingaartumik Nuummi, Maniitsumi, Qaqortumi aamma Aasianni. Ilinniartut ineqarfissaannik allaniit attartortarneq ersersitsisuuvoq immikkut ittumik ilinniartunut ineqarfissanik amigaateqartoqarneranik. Tamatumalu saniatigut tamanna annertuumik allaffissornartuusarpoq piffissamillu atuiffiusaqaluni. Taamaattumik sulii pisariaqartitsisoqarpoq ilinniartut ineqarfissaannik nutaanik sanaartortoqarnissaannik, kiisalu pioreersut asserfallat-saalineqarnissaannik.

2019-imi aningaasaliissuteqartarpoq 51 mio. kr.-inik ilinniartunut ineqarfiliortitsernernut. Sanaartorneq immikkoortunut pingasunut agguagaavoq. Immikkoortuq siulleq ilinniartut ineqarfiisa amerlanerulersinnissaannik siunertaqarpoq, maanna immikkut ittumik pisariaqartitsisoqarmat. Immikkoortut aappaannut atatillugu naatsorsuutigineqarpoq sanaartorneq 2022-imi aallartinneqassasoq 2026-p tungaanut ingerlasussamik, tamatumalu kingorna immikkoortut pingajuat (piffissami 2024-2028), imaqqassallunilu ilinniartunut inissiat amerlanerulersinnissannik, ilinniartuqarnerup annertuseriarnissaannik naatsorsuutaasut suliniutinik nutaanik aallartitsisoqarnissaannik imaqartut naapertorlugit. Sanaartorneq naammassineqarpat ilinniartunut inissiat amerleriaateqarsimassapput siniffissat 2.497-iniit 3.536-t missaannut, tassalu annertuseriaat 40 %-it missaat⁴⁰.

Killiffik

Neqeroortitsineq aamma suliariumannittussarsiuussineq immikkoortumut pilersaarutip immikkoortuani siullermi augustimi 2020 aallartinneqarpoq. Ataqtatigiissitsisoqarnissaa qularnaarumallugu ingerlaavartumillu ingerlatsisoqarsinnaaqqullugu ilinniartunut inissialiortitsernermut atatillugu, tak. immikkoortumut pilersaarut ilinniartunut inissialiornernut 2019, aningaasaliissuteqartoqarpoq suliniutinik pilersaarusernermut immikkoortut aappaanni 2022-imi.

Aningaasaqarnej

2019-imut aningaasanut inatsimmi immikkoortitsisoqarpoq 51 mio. kr.-inik kontumi 84.40.15 Ilinniartut ineqarfiinik sanaartorneq. Aningaasaliissutaasut immikkoortinneqartut suliaannik pilersaarusernermut immikkoortumullu pilersaarusernermut immikkoortumi siullermi atorineqartussaapput, suliariumannittussarsiuussinissap tungaanut. Juni 2020-mi Aningaasaqarnermut Akileraartarnermullu Ataatsimiititaliap Naalakkersuisut inassuteqaataat akuersissutigaa, Ilinniartut ineqarfiinik sanaartorneq kontumi pingaarnermi 84.40.15 aningaasaliissutit 105,4 mio. kr.-inik qaffanneqarnissaat. Taamaasillunilu neqeroortitsineq suliariumannittussarsiuussinerlu immikkoortumut pilersaarummut siullermut aallartitsisoqarsinnaalerluni. 2021-imi Naalakkersuisut akuersissutigaa kontumi pingaarnermi 84.40.15 aningaasaliissutit 3 mio. kr.-inik annertusineqarnissaat, ilinniartunut inissianut immikkoortup 2-p pilersaaruseriorlugu aallartinnissaannut atugassanik.

på eksterne lejemaal til kollegier primært i Nuuk, Maniitsoq, Qaqortoq og Aasiaat. Leje af kollegiekapacitet er indikator for den akutte mangel på kollegiepladser. Hertil er administration af disse tidskrævende og besværligt. Derfor er der stadigvæk behov for opførelse af nye kollegier samt vedligeholdelse af de eksisterende.

I 2019 blev der afsat 51 millioner kr. til at bistå Kollegiebyggeri. Byggeriet er opdelt i 3 etaper. Etape 1 består af en udvidelse af kollegiekapaciteten ift. det nuværende akutte kollegiebehov. Etape 2 som forventes igangsat i 2022 frem til 2026 og derefter etape 3 (perioden 2024-2028), består af udvidelse af kollegiekapaciteten ift. kommende uddannelsesfremskrivninger samt nye uddannelsesinitiativer. Når byggeriet er færdigt, vil den samlede kollegiekapacitet være øget fra ca. 2.497 sengepladser til ca. 3.536 sengepladser, svarende til ca. 40 % forøgelse⁴⁰.

Status

Udbud og licitation af sektorplanens etape 1 blev igangsat i august 2020. Byggeriet af sektorplanens etape 1 påbegyndte i 2021. For at sikre kontinuerlig byggetakt i forbindelse med opførelsen af kollegier jf. sektorplan for Kollegier 2019, er der blevet afsat midler til igangsætningen af projekteringen af Kollegier Etape 2 i 2022.

Økonomi

Der blev i Finanslov 2019 afsat 51 mio. kr. på konto 84.40.15 Kollegiebyggeri. Den afsatte bevilling var til projektering og afholdelse af udgifter i kollegiesektorplanens etape 1 indtil licitation er afholdt for kollegiebyggerierne. I juni 2020 godkendte Finans- og Skatteudvalget Naalakkersuisuts indstilling om at forhøje hovedkonto 84.40.15 Kollegiebyggeri med 105,4 mio. kr. Hermed kunne udbud og licitation af sektorplanens etape 1 igangsættes. I 2021 godkendte Naalakkersuisut at bevillingen på hovedkonto 84.40.15 forhøjes med 3 millioner kr. til påbegyndelse af projekteringer og udbud af Standard Kollegier Etape 2.

⁴⁰ Ersarinnerusunik paasissutissarsiniartunut Naalakkersuisut quppersagaat innersuunneqassapput.

⁴⁰ For nærmere information henvises til Naalakkersuisuts hjemmeside.

10.2.9 Nunami tamarmi pitsaassusilersuinermut killiliussat

Siunertaq

National Qualifications Framework (NQF) allaaserinnippoq ataatsimut, aaqqissuussamik, qaffasissusikkaartumik takkutsiamik annertussutsinik aamma ilinniarsimasanut uppernarsaatinik, pissarsiarineqarsinnaasunik ilinniartitaanernik aaqqissuussiviusuni, - meeqqat atuarfianniit ilinniagartuunngorniarluni ilisimatusarfinni ilinniartitaanernut qaffasinnerpaanut, aammalu inersimasut ilinniaqqittarfiinut. Nunamut tamarmut pitsaassusilersuinermut killiliussat ilalersuisuupput ilinniartitaanerit akimut ersittutut aaqqissuussaanerannik, siuarsaasuullutillu inuuneq tamaat ilinniagaqarluni nuttarsinnaanermik. Atorneqarsinnaavoq innuttaasunit, suliffeqarfinnit aamma ilitersuisartunit, pisariaqartitsisunit ataatsimut pissutsinik takunnissinnaanissamut. Ilinniartitaanermik ingerlatsivinnut aamma pisortaqaarfinnut pitsaassusissanut killiliussat sakkusaapput, ilitersuisarnermi atorneqarsinnaasut, allaaserinninnermi aammalu ilinniakkanik sanilliussisarnermi akuersaaruteqarnermi.

Naalakkersuisut sulissutigiumavaat nunatsinni nunamut tamar-mut atortussamik pitsaassusissanut killiliussaqaalernissaa inuuneq tamaat ilinniagaqartarnermut atasumik, ataatsimut takusutissaqartitsisumik pisortanit akuerisaasunik ilinniarneqarsinnaasunik tamanik. Nunamut tamarmut pitsaassusilersuinermut killiliussap ilalersorpaa ilinniartitaanerit pitsaassusissaanik isumannaarisarnerit, takutitsisarlutillu ilinniakkat qanoq qaffasissuseqarnerannik aammalu ilinniakkamik ilikkagassatut naatsorsuutigisanik. Pitsaassusilersuinermut killilissaq peqataavoq ersarissaanermi ilinniar-titaanernik aaqqissuussinerni tamar-miusuni qanoq ittunik assigiinngissuseqarnerannik, sanilliussisar-luni ilinniar-titaanerillu pitsaassusiinik akuersaararluni, siuarsaallunilu illugiillu kalaallit aamma nunat allat pitsaassusiinik. Pitsaassusissanut killiliussatigut ajornannginnerulersarpoq paasiniassallugu piginnaanernik nammineq pigeriikkanik qanoq ineriartortitsisoqaaqqissinnaanera, akimullu ersittumik pilersit-sisar-luni nalilersuisinnaanermut piginnaanernik pissarsiarisima-sanik ilinniar-titaanerni namminerni, aamma taakkua aaqqis-suussat avataanni, ilinniagaqaaqqinnermut atatillugu nalilerlugit ingerlaqqinnissamut tamarmiusut atorneqarsinnaasutut, imaluunniit immikkut pineqartumik piginnaanivinnik nalilersuiner-mi.

Killiffik

Suliassanut allasimaffimmik suliagartoqarpoq suleqatigiissitamillu aamma pilersitsisoqarluni, nunami tamarmi pitsaassusissanut killiliussassanik suliagartoqarnissaanut inuuneq tamaat ilinniagaqartarnermut atatillugu kalaallini ilinniar-titaanerni. Tamanna qularnaarissaq kalaallit pitsaassusissanut killiliussatut inuuneq tamaat ilinniagaqartarnermut naammassinittuussasoq Europamiut pitsaassusissatut killiliussaliaannut, tamannalu aaqqissuunneqassaaq nunat tamalaat akornanni immikkut ilisimasalinnik akulerussinikkut.

10.2.9 National kvalifikationsramme

Formål

National Qualifications Framework (NQF) beskriver en samlet, systematisk og niveau-delt oversigt over grader og uddannelsesbeviser, der kan erhverves inden for et uddannelsessystem – fra folkeskoleniveau til universitetsuddannelser på højeste niveau og voksen – og efteruddannelser. En national kvalifikationsramme understøtter gennem-sigtigheden i uddannelsessystemet og fremmer mulighederne for mobilitet og livs-lang læring. Den kan bruges af borgere, virksomheder og vejledere, der har behov for at få et overblik. For uddannelsesinstitutioner og myndigheder er kvalifikationsrammen et redskab, der kan bruges til vejledning, beskrivelse, vurdering, sammenligning og anerkendelse af uddannelser.

Naalakkersuisut vil arbejde for at få en grønlandsk national kvalifikationsramme for livslang læring, som giver et samlet overblik over alle offentligt godkendte uddannelser. En national kvalifikationsramme understøtter kvalitetssikring af uddannelserne og viser uddannelsernes niveau og forventet læringsudbytte. Kvalifikationsrammen er med til at synliggøre forskellige veje gennem uddannelsessystemet og sammenligne og anerkende kvalifikationer i uddannelsessystemet og fremmer gensidig anerkendelse mellem grønlandske og udenlandske kvalifikationer. Med en kvalifikationsramme bliver det lettere at finde ud af, hvordan man kan bygge videre på de kvalifikationer, man allerede har, og giver gennem-sigtighed i forhold til at vurdere kompetencer opnået både inden for og uden for det formelle uddannelsessystem, som kan godskrives i form af merit for hele eller dele af en given uddannelse ved realkompetencevurderinger.

Status

Der er udarbejdet et kommissorium og ned-sat en arbejdsgruppe, som skal udarbejde en national kvalifikationsramme for livs-lang læring for de grønlandske uddannelser. Det skal sikres at den grønlandske kvalifikationsramme for livslang læring lever op til den Europæiske kvalifikationsramme, hvilket sker med inddragelse af internationale eksperter.

Aningaasaqarneq

2022-imi aningaasaliisoqarpoq 32.000 kr.-nik kontumi 40.01.08 NQF-imit immikkut ilsimasalinnik marlunnik nunanit avannarlerneersunik peqateqarnissamut, misissorumallugu kalaallit pitsaassusilersuisarnermut killiliussassatut suliaata pitsaassuseqarnissaa.

Økonomi

I 2022 er der bevilliget 32.000 på konto 40.01.08 til at indhente to eksperter i NQF fra de nordiske lande til at gennemgå og kvalitets-sikre den kommende grønlandske kvalifikationsramme.

11 Ilanngussaq 1.1 Kalaallisut

Tabeli takussutissiivoq suliniutit suut aamma aallussiviusussat suut Naalakkersuisut qinersimaneraat ilinniartitaanermut ingerlatsivimmi 2021-mi malunnaateqartussatut, aamma taakkua qanoq ittunik ukiup naanerani killiffeqarnerinik. Kiisalu tabeli aamma takutitsivoq suliniutit qanoq ittut Naalakkersuisut kissaatiginaat aallartinneqartussatut aamma / imaluunniit ingerlateqqinneqartussatut 2022-mi.

Suliassaqarfik	Aallussiviusoq / suliniutit 2021	Killiffik (2021-p naanerani)	Naalakkersuisut 2022-mut tulleriaarineri
Atualernej sioqqullugu suliassaqarfik	Ulluinnarni ingerlatsineq		
	Periusissiaq aamma iliuusissanut pilersaarut ulluunerani paaqqinnittarfinni sulisunut ilinniarsimasunut	Suleqatigiit malinnaatitat qularnaarumallugu suliat siuariartorfiunissaat	Malinnaatitatut suleqatigiis-sitap ataqatigiis-saarini ingerlateqqissavaa
	Imeeqqat ineriartornerat atualernissamullu piareersimassusiannut atatillugu suliniutit	Pikkorissarnernik ingerlatsinerit UBUS 3-mik aamma UBUS 5-imik atuinermut	Pikkorissartitsisarnernik ingerlatat ingerlaqqipput
	Suliniut 1: Kalaallit-danskit suliassaqarfiit akimorlugit suliaat meeqqanut inuusuttuaqqanullu Kalaallit Nunaanni suliniutit nukittorsarumallugit	Suliaqartoqarpoq MANU-mi atortussanik nutaanik atuilernermik (5-6-inik ukiullit). MANU X aqqissuussineq ilaqtariinnut atugarliuteqartunut aallarnisarneqalerpoq	Manu aamma Manu 5-6 ingerlaqqipput. Manu X aallartinneqassaaq
	Suliniut 2: Kalaallit-danskit suliassaqarfiit akimorlugit suliaat meeqqanut inuusuttuaqqanullu sumiginnakkanut suliniutaasut nukittorsarumallugit	Sulisussaaleqinermik peqquteqartumik suliniut kinguartoor-simavoq	Naatsorsuutigineqarpoq Siusissumik suliniutinik aallartitsisartut aallarnisaatitut annerusumik seminarimik ingerlatsinissaat
	Suliniut 3: Kalaallit-danskit suliassaqarfiit akimorlugit suliaat Kalaallit Nunaanni meeqqanut inuusuttuaqqanullu suliniutit nukittorsarumallugit	Angalaqatigiittartut siunner-suisarnerni atortussanik suliatik naammassisimavaat	Pikkorissartitsinernik piginaanernillu ineriartortitsinernik kommunini marts-ip qeqqani aallartsittoqassaaq
	Meeqqat 0-18	Misiligutitut suliniut aallartippoq	Misiligutitut suliniut ingerlaqqippoq. Pitsaassutsinik anner-tussutsinillu nalilersuinerit maj-ip naanerani pissapput. Aqutsisoqatigiit meeqqanut 0-18-inik ukiulinnut siunner-fissanik pilersitsissapput

Suliasaqarfik	Aallussiviusoq / suliniutit 2021	Killiffik (2021-p naanerani)	Naalakkersuisut 2022-mut tullerriaarineri
Meeqqat atuarfiat	Ulluinnarni ingerlatsineq		
	Suleqatigiinneq atuarfiup ingerlatsisuisa akornanni pitsaassusilersuineramik atuarfimmi ineriartortitsineramik	KIVITSISA ilalersorneqarpoq Ilinniarnermik ilisimatusarfik aamma Ilinniartitaanernut aqutsisoqarfik suleqatigiipput pikkorissartitsisarnernut sungiusaammillu sulisarnernut periusissiaq saqqummiussorlugu.	KIVITSISA ilalersorneqassaaq Ilinniarnermik ilisimatusarfik aamma ilinniartitaanernut Aqutsisoqarfik suleqatigiipput saqqummiunnarlugu pikkorissartitsisarnernut sungiusaammillu suliffeqarnermut periusissiaq.
	Fagitigut piginnaasanik nukit-torsaaneq oqaasilerinerimi aamma matimatikkimi	Ilinniarnermik ilisimatusarfik aamma ilinniartitaanernut Aqutsisoqarfik suleqatigiipput ineriartortillugit ullutsinnut naleqquttunik atuartitsissutissat	Suliat ingerlaqqissapput matimatikki immikkut aallullugu
	Immikkut atuartitsisarneq aamma peqataatitsineq	Meeqqat atuarfianni immikkut atuartitsisarneq aamma allamik immikkut ittumik perorsanikkut ikiorsisarneq pillugit Namminersorlutik Oqartussat nalunaarutaata atortuulersinera	Suliniutinik arlaqartunik ingerlatsisoqassaaq, ilaatigut: <ul style="list-style-type: none"> Nunamut tamarmut iliusis-sanut pilersaarummik suliaqarneq, naqinnermik ilisarin-nissinnaangitsut aamma atuarniarnikkut allannikkullu ajornartorsiuteqartut pillugit Ilinniartitaanermut Aqutsisoqarfik suliniuteqarpoq immikkut atuartinneqartartut alloriarfinni misilitsittartuni peqataasalersinniarlugit aammalu atuarfimmi inaarutaasumik misilitsinnernut
	Ilinniutinik kalaallisuunik saqqummersitsisarneq ilaatigut kattuffiit suleqatigalugit	Unicef suleqatigalugu suliaqarneq "Silasisa iliuuseqarlutalu/Lad os tage del i klimakampen" aamma peqatigiiffimmik Foreningen Grønlandske Børn suleqateqarneq "Tessa!" suliaralugu.	Ilinniartitaanermut Aqutsisoqarfik suleqateqalerpoq Timer-soqatigiit Kattuffiannik ilinniu-tissanik nutaanik ineriartortit-sinermit atatillugu.
	Atuartut atugarissaarnerat	<ul style="list-style-type: none"> Ilinniartitaanermut Aqutsisoqarfik suliaqarpoq nunamut tamarmut pimma-ginnittarnermik akiuiniar-nermi periusissiasamik Atuartunut ineqarfinni ineqarneq pillugu nalunaarutissaq 	<ul style="list-style-type: none"> Nunamut tamarmut atuuttu-mik pimmaginnittarneq pillugu akiuiniarnermit periusissiasaq saqqummersinneqassaaq Ilinniartitaanermut Aqutsisoqarfik kommunit suleqatigalugit suliariniarpaat atuartunut angerlarsimaffiit pillugit nalunaarutit atortuulersinnissaanut pilersaarussiaq
	IT-mik atullaqqinneq aamma teknologimik paasininneq		Periusissiaq "Atuarfik Digitaliusoq/Den digitale folkeskole" ilinniartitaanermut Aqutsisoqarfimmi nutarterneqarpoq

Suliassaqarfik	Aallussiviusoq / suliniutit 2021	Killiffik (2021-p naanerani)	Naalakkersuisut 2022-mut tulleriiaarineri
Inuusuttut angusaqarfigiomasat	Ulluinnarni ingerlatsineq		
	QAQISA (2019-2021)	Suliniut inaarneqassaaq	Suliniut nalilersuivigineqassaaq, nalunaarusiarlu saqqummersinneqarluni
	NUIKI 2.0 (2020-)	Suliniut ingerlavoq	Suliniut ingerlaqqissaaq
	Suliniut imminut pilersortuuneq annertusisaq (2019-)	Naalakkersuisoqarfiit ingerlatsivii akimorlugit suleqatigiissitaq sulianik tapersersuumalluni	Suleqatigiissitap ingerlatsinera ingerlaqqissaaq
Ilinniarnertuunngorniarfik	Ulluinnarni ingerlatsineq		
	GUX-imik iluarsaaqqinneq (2017-2022)	Ineriartortitsinikkut suliniutit arlalissuit inaarsarneqarput	GUX-imik nalilersuineq nutarterinerlu naammassineqassapput Ilinniarnertuunngorniarternut atatillugu nalunaarusiat qitiusut nutarterneqassapput
	eGUX	Naammassillugu ingerlatsineq siulleq 2021-p aasaani	Misililluni aqqissuussineq ukiumi atuarfiusumi 2022/2023 ingerlaqqissaaq
	GUX ukiumi 2-ni	Piffissaq misiliiviusoq ingerlavoq. Ingerlaavartumik nalilersuisarneq	Piffissaq misiliiviusoq ingerlavoq. Ingerlaavartumik nalilersuisoqartarpoq
	GUX-S	Piffissaq misiliiviusoq ingerlavoq	Illup nammeneq iluani nalilersuineq aamma misiliinernik aqqissuussineq 2024-mut ingerlaqqissaaq
	GUX-P	Suliniut ingerlavoq, ingerlaavartumik nalilersuisoqartarpoq	Ingerlatsineq siulleq 2022-p aasaani naammassissaaq. Ingerlaavartumik nalilersuisoqartarpoq
Inuussutissarsiutinut ilinniartitaanerit	Ulluinnarni ingerlatsineq		
			Inuussutissarsiutinut ilinniartitaanernut inatsimmik nalilersuinernik aallartitsineq
	Sungiusaammik suliffissat amerlanerusut		Lærlinginut aamma sungiusaammik sulisussanut akuerisaasunik suliffissat naatsorsuutigineqarpoq nalunaarsorneqarneri suliffeqarfinnut pisortanilu oqartussanut ammaanneqassasut 2022-imi.
	Aalisartunik nakkutilliisutut ilinniartitaaneq	Ilinniartitaanermik aqqissuussinissaq suliarineqarpoq	Ilinniartitaanernut akuerineqarinnissaa naatsorsuutigineqarpoq
Pikkorissartitsinerit piginnaasanik ineriartortitsiviusartut & Piginnaasavinnik nalilersuinerit		RKV/PKU-mik ingerlatsinerit – suliamik ilinniarsimangitsunik ulluunerani paaqqinnittarfinni aamma ulloq unnuarlu paaqqinnittarfinni sulisuusunik isumaginninnermi ikiortitut ilinniartitsinerit.	

Suliassaqarfik	Aallussiviusoq / suliniutit 2021	Killiffik (2021-p naanerani)	Naalakkersuisut 2022-mut tullerriaarineri
Qaffasinnerusunik ilinniartitaanerit	Ingerlatsineq		
	Qaffasinnerusunik ilinniartitaanerit pitsaassusissaannik qularnaarinerit	Ilisimatusarfimmi pitsaassusilersuisarnermut ileqqussanik atortuulersitsineq	Illup iluani pitsaassusilersuisarnermik suliat ingerlaqqissapput toqqaannartumik ilinniartitaaneramik ingerlatsiviit akulerullugit
	Qaffasinnerusunik ilinniartitaanernut inatsisinik malinnaatitsineq - nutarterineq	UKA2021-imi inatsimmik nutarterineq kingulleq Inatsisartuni akuersissutigineqarpoq	Inatsimmut nalunaarummik suliaqartoqassaaq
			Misissuisoqassaaq periarfissanik Ilulissani silaannaap pissusaata allanngoriartorneranut atatillugu kandidatitut ilinniartitaanermik pilersitsinnaaneq pillugu
	KTI-mi teknikkimut tunngasunik ilinniartitaanerit	Pisortaqatigiit suliassanut pilersaarummiittut suliniutisat aallartinneqarnissaat malitseqartsittarnissaallu sulisutigaaat.	Naatsorsuutigineqarpoq suleqatigiit malinnaatitsinissaat pisariillisaanissaallu killiussatut isumaqatigiisummik ilisimatusarnermut ineriartortitsinermullu tunngavilimmik ilinniartitaanermut tunngatillugu, kiisalu campus-imik ineriartortitsinissaq pillugu
	Pinngortitamik ilisimatusarnerit pillugit ilinniartitaanerit	Pikkorissartitsisarnermik piartuaartumik ineriartortitsineq	
	Pinngortitamik ilisimatusarneq pillugu Bachelori	Ilinniartitaaneq fagitut akuerisaavoq	Aningaasaliissuteqarnissamik naatsorsuutigisat ilinniartitaanernut aallartinnissaannik periarfissaqartitsissapput
	Ilisimatusarfimmi qitiusumik oqaatsinik ilinniarfik		Aqutsisoqatigiinnik pilersitsineq
Isumaginninnermut suliassaqarfimmi ilinniartitaanernik suliniutinik nalilersuineq	Ilinniartitaanernik nalilersuinerup immikkoortuata aappaa PI/SPS-imi ilinniartitaanerit ingerlanneqartut naammassineqartullu	Isumaginninnermut siunnersortitut ilinniartitaanernut pitsaassusianik nalilersuinermik naammassisaqarnissaq	

Suliassaqarfik	Aallussiviusoq / suliniutit 2021	Killiffik (2021-p naanerani)	Naalakkersuisut 2022-mut tullerriaarineri
Suliassaqarfiit akimorlugit suliniutit	Ilinniartitaanermut Periusissiaq 2020-2030	Periusissiaq maanna suliarineqarpoq	Periusissiaq naammassineqarpoq saqqummiunneqarlunilu
	Inuuneritta III	Ingerlavoq	Ingerlaqqissaaq
	Pimmatiginnittarnermik akiuiniarluni suliniutit	Pimmatiginnittarnermik akiuineranut periusissiaq suliarineqarpoq	Pimmatiginnittarnermik akiuiniarnermut periusissiaq naammassineqarpoq saqqummiunneqarlunilu
	Ilitersuisarneq pillugu periusissiaq aamma iliuusissanut pilersaarut	Ilitersuisarnermut (siunner-suisarnermut) inatsisiliaq nutaaq Naalakkersuisunit akuerineqarpoq	Periusissiaq iliuusissanullu pilersaarut naammassineqarput saqqummiunneqarlutillu
	ATTAT-mi naammassisinnaasanik annertunerulersitsineq	ATTAT ilaatigut peqatigalugu Kivitsisa, Tusass-imik ingerlaavartumik oqaloqateqarpoq internet-imut aqutit perrarsarnissaat pillugu	ATTAT ilaatigut peqatigalugu Kivitsisa, Tusass-imik ingerlaavartumik oqaloqateqarpoq internet-imut aqutit perrarsarnissaat pillugu
	IKT-mik kiffartuussinerit	UNI-logon ingerlaavartumik suliarineqarpoq	Sms atorlugu sullissineq atuisunik periarfissiusaqq isissutissap atorunnaarsit tarsinnaaneranik Office 365 atorlugu atortuulersinneqalerpoq
	Immikkoortumut pilersaarut		Suliniutip aqqissuussaaneranik pilersitsineq immikkoortumut pilersaarummik siuariartortitsiviususaaq. Immikkoortumik nalilersuinermik suliaqartoqassaaq sanaartugassat tuaviortut sukkaasuumik suliarineqartalersinnaaqqullugit
	Ilinniartunut ineqarfiliornert	Immikkoortumut pilersaarummi suliasat aallartinneqarput	
	Nunami tamarmi ilinniartitaanerni pitsaassusissanut killiussat	Suleqatigiissitap ineriartortitsineq ingerlaavartumik suliaraa	Suleqatigiissitap ingerlaavartumik ineriartortitsineq sulissutigaa

11 Bilag 1.2 Dansk

Tabellen giver et overblik over, hvilke initiativer og fokusområder Naalakkersuisut valgte skulle præge uddannelsessektoren i 2021 og hvad status var på disse var i udgangen af året. Desuden viser tabellen hvilke initiativer Naalakkersuisut ønsker skal blive igangsat og/eller videreført i 2022.

Område	Fokusområde/ Initiativer 2021	Status (udgangen af 2021)	Naalakkersuisuts prioriteter for 2022:
Førskole- området	Daglig drift		
	Strategi og handleplan for fagpersonale på daginstitutionerne	Følgegruppe nedsat for at sikre fremdrift i implementering af arbejdet	Følgegruppe fortsætter koordineringsarbejdet
	Initiativer vedr. børns udvikling og skoleparathed	Kursusaktivitet i brugen af UBUS 3 og UBUS 5	Kursusaktivitet fortsættes
	Initiativ 1: Grønlandsk-dansk tværgående arbejde om styrket indsats for udsatte børn og unge i Grønland	Der arbejdes med udrulningen af nyt MANU materiale (5-6 år). MANU X konceptet til udsatte familier er under opstart	Manu og Manu 5-6 fortsætter. Manu X igangsættes
	Initiativ 2: Grønlandsk-dansk tværgående arbejde om styrket indsats for udsatte børn og unge i Grønland	Pga. personalemangel er initiativet blevet forsinket	Der forventes afholdt et større opstartsseminar for Tidlig Indsatsgrupperne
	Initiativ 3: Grønlandsk-dansk tværgående arbejde om styrket indsats for udsatte børn og unge i Grønland	Rejseholdet har færdiggjort materialet til rådgivningsindsatsen	Starter opkvalificering og kompetenceudvikling i kommunerne medio marts
	Meeqqat 0-18	Pilotprojekt igangsat	Pilotprojekt fortsætter. Kvalitativ og kvantitativ evaluering udføres ultimo maj. Styregruppe sætter retning for fremtiden i Meeqqat 0-18

Område	Fokusområde/ Initiativer 2021	Status (udgangen af 2021)	Naalakkersuisuts prioriteter for 2022:
Folkeskole- området	Daglig drift		
	Samarbejde mellem folkeskolens aktører omkring kvalitets- og skoleudvikling	KIVITSISA understøttes Institut of Læring og Uddannelsesstyrelsen samarbejder for at udbyde en aktuell kursusstrategi og -praksis.	KIVITSISA understøttes Institut of Læring og Uddannelsesstyrelsen samarbejder for at udbyde en aktuell kursusstrategi og -praksis.
	Styrkelse af faglighed indenfor sprogfag og matematik	Institut for Læring og Uddannelsesydelser i samarbejde om udvikling af tidssvarende undervisningsmateriale	Arbejdet fortsættes med særligt fokus på matematik
	Specialundervisning og inklusion	- Implementering af bekendtgørelse ang. specialundervisning og anden specialpædagogisk bistand	Der arbejdes med en række initiativer, bl.a.: <ul style="list-style-type: none"> • Udarbejdelse af national handleplan til at afhjælpe ordblindhed og læse- og skrive vanskeligheder • Uddannelsesstyrelsen arbejder for at øge andelen af specialundervisningselever der deltager ved trintest og folkeskolens afgangsprøver
	Udgivelse af grønlandsk-sproget undervisningsmateriale blandt andet i samarbejde med organisationer	Samarbejde med Unicef om at udarbejde "Silasisa iliuuseqarlutalu /Lad os tage del i klimakampen" og med Foreningen Grønlandskse Børn om at udarbejde "Tessa!".	Uddannelsesstyrelsen indgår i samarbejde med Grønlandsk Idrætsforbund med henblik på at udvikle nyt undervisningsmateriale.
	Elevtrivsel	<ul style="list-style-type: none"> • Uddannelsesstyrelsen arbejder på en national strategi mod mobning • Bekendtgørelse om ophold på elevhjem 	<ul style="list-style-type: none"> • National strategi mod mobning udgives • Uddannelsesstyrelsen og kommunerne vil udarbejde en implementeringsplan for bekendtgørelse om elevhjem
	IT-dannelse og teknologiforståelse		Strategien "Atuarfik Digitaliu-soq/Den digitale folkeskole" er under revidering i Uddannelsesstyrelsen

Område	Fokusområde/ Initiativer 2021	Status (udgangen af 2021)	Naalakkersuisuts prioriteter for 2022:
Unge- målgruppen	Daglig drift		
	QAQISA (2019-2021)	Initiativet afsluttes	Initiativet evalueres, og rapport udgives
	NUIKI 2.0 (2020-)	Initiativet pågår	Initiativet fortsætter
	Projekt Øget Selvforsørgelse (2019-)	Tværdokumentararbejdsgruppe nedsat med henblik på at understøtte arbejdet	Arbejdsgruppens aktivitet fortsættes
Gymnasie- området	Daglig drift		
	Revision af GUX (2017-2022)	Adskillige udviklingsprojekter i afsluttende fase	Evaluering af revision af GUX færdiggøres Centrale bekendtgørelser for gymnasieområdet revideres
	eGUX	Første gennemløb sommer 2021	Forsøgsordningen fortsættes i skoleåret 2022/2023
	2-årig GUX	Forsøgsperiode i gang. Løbende evaluering	Forsøgsperiode i gang. Løbende evaluering
	GUX-S	Forsøgsperiode i gang	Intern evaluering, og forsøgsperiode fortsættes til 2024
	GUX-P	Initiativet i gang. Løbende evaluering	Første gennemløb færdig sommer 2022. løbende evaluering
Erhvervs- uddannelses- området	Daglig drift		
			Indledende fase af evaluering af erhvervsuddannelsesloven
	Flere praktikpladser		Registreringen af godkendte lærlinge- og praktikpladser forventes at være tilgængelig for virksomheder og offentlige myndigheder i 2022.
	Fiskerikontrolløruddannelse	Studieordning under udarbejdelse	Studieordning forventes godkendt
	Kompetenceudviklingskurser & Realkompetencevurdering		RKV/PKU-forløb socialhjelpermerituddannelse for ufaglærte ansatte på dag- og døgninstitutioner.

Område	Fokusområde/ Initiativer 2021	Status (udgangen af 2021)	Naalakkersuisuts prioriteter for 2022:
Videregående Uddannelser	Drift		
	Kvalitetssikring af videregående uddannelser	Implementering af rutiner for kvalitetssikring på Ilisimatusarfik	Arbejdet med intern kvalitets- sikring fortsætter med direkte involvering på uddannelses- institutionerne
	Opdatering af lovgivning om videregående uddannelser	Opdatering af loven blev vedta- get i Inatsisartut ved EM2021	Udarbejdes bekendtgørelser for loven
			Afdække mulighederne for at etablere en kandidatuddannel- se i klimaændring i Ilulissat
	Tekniske uddannelser på KTI	Chefgrupperne arbejder på at iværksætte og følge op på Ini- tiativerne i arbejdsprogram- merne.	Gruppen forventes at opdatere og forenkle rammeaftalen om forsknings- og innovationsba- seret uddannelse samt arbejde på at udvikle campus
	Naturvidenskabelige Uddannelser	Gradvis opbygning af kursustilbud	
	Bachelor i naturvidenskab	Uddannelse faglig godkendt	Forventet bevilling muliggør opstart af uddannelse
	Sproglæringscenter ved Ilisimatusarfik		Etablering af en styregruppe
	Evaluering af Uddannelses- indsats inden for det sociale område	Uddannelsesevalueringens Del II af PI/SPS' uddannelser gennemført og færdiggjort	Gennemførelse af en evaluering af kvaliteten af Socialrådgiveruddannelsen
Tværgående initiativer	Uddannelsesstrategi 2020-2030	Strategien under udarbejdelse	Strategien færdiggjort og offentliggjort
	Inuuneritta III	I gang	Fortsættes
	Indsats mod mobning	Anti-mobbestrategi under udarbejdelse	Anti-mobbestrategi afsluttet og offentliggjort
	Handleplan og strategi for vejledningsindsatsen	Ny lovgivning på vejlednings- området vedtaget af Naalakkersuisut	Strategi og handleplan afsluttet og offentliggjort
	Øget kapacitet på ATTAT	ATTAT er, bl.a. sammen med Ki- vitsisa, i løbende dialog med Tusass om at optimere inter- netforbindelserne	ATTAT er, bl.a. sammen med Kivitsisa, i løbende dialog med Tusass om at optimere internetforbindelserne
	IKT-tjenester	Løbende arbejde med UNI-login	Implementering af sms-tjene- ste, der vil give brugerne mulig- hed for at nulstille deres adgangskoder til Office 365 via afsendelse af sms
	Sektorplan		Etableret en projektstruktur, der kan understøtte, at der sker fremdrift i udarbejdelsen af en sektorplan. Særskilte analyser om presserende bygningsmæssige projekter- inger vil blive udarbejdet
	Kollegiebyggeri	Byggeriet af sektorplanens etape I påbegyndte	Etape 2 påbegyndes
	National kvalifikationsramme for uddannelser	Arbejdsgruppe arbejder løbende med udviklingen	Arbejdsgruppe arbejder løbende med udviklingen

